Gemeente
Soest

In verbinding samen doen:
een zorgzaam en veerkrachtig Soest

Integrale Visie Sociaal Domein gemeente Soest
2024-2028

Voorwoord

De gemeente Soest is een fijne gemeente om in te wonen en te werken. Inwoners zijn betrokken en kijken naar elkaar om. De meeste inwoners zijn gezond, werken of doen vrijwilligerswerk en kunnen de uitdagingen van het leven zelf aan. Ook is er een actief verenigingsleven, zijn mensen aangesloten bij kerken of moskeeën en betrokken bij de school van hun kinderen. Dit alles willen we ook in de toekomst behouden.

De afgelopen jaren zien we dat deze zaken niet altijd zo vanzelfsprekend zijn. De coronacrisis, de energiecrisis en de oplopende inflatie laten zien dat iedereen zo maar in een kwetsbare positie terecht kan komen. We zien dat hulpvragen toenemen en dat zorg steeds duurder wordt. Soest vergrijst, mantelzorgers zijn steeds vaker overbelast en ook onze jongeren staan onder grote druk van wat de moderne maatschappij van hen vraagt.

Als gemeente nemen wij onze verantwoordelijkheid en willen we er zijn voor inwoners die ons het hardst nodig hebben, nu en in de toekomst. Acht jaar nadat we als gemeente er meer zorgtaken bij kregen vanuit het Rijk, is het tijd om ons te bezinnen op de toekomst. Zodat we als gemeente ook in de toekomst nog kunnen zorgen voor de meest kwetsbaren onder ons.

Voor deze Integrale Visie Sociaal Domein zijn we met inwoners, organisaties en ondernemers in gesprek gegaan. Daarbij stond de vraag centraal: wat voor gemeente willen we zijn als we het hebben over zorgen voor elkaar, nu en in de toekomst? We hebben zo'n 30 mooie bijeenkomsten gehad in verschillende wijken. We hebben met elkaar gegeten en het goede gesprek gevoerd. Het hele college van burgemeester en wethouders heeft deelgenomen en naar ervaringen geluisterd van onze inwoners. Ook hebben we kinderen gevraagd tekeningen te maken over hoe zij Soest zien in de toekomst.

Het was mooi om te zien hoe betrokken inwoners zijn en hoe verbonden iedereen zich voelt met ons dorp. We hebben ook gezien en gehoord dat inwoners op een positieve manier willen (blijven) bijdragen aan een fijn Soest en Soesterberg. Die uitgestoken hand van inwoners nemen wij graag aan. Want we moeten het samen doen en zijn samen verantwoordelijk om het goede van Soest te behouden ook voor toekomstige generaties.

Met deze door de gemeente gemaakte visie houdt ons werk dan ook niet op. Het is juist het begin om de komende jaren, in verbinding, samen te doen: een zorgzaam en veerkrachtig Soest!

Liesa van Aalst - Veldman
Wethouder Sociaal Domein
(beleid, jeugd, gezondheid)

Osman Suna
Wethouder Sociaal Domein
(werk en inkomen, WMO, inburgering)

Inhoud

Voorwoord 2

1. Inleiding 5
   1.1 Het sociaal domein, wat is dat eigenlijk? 5
   1.2 Waarom een Visie Sociaal Domein? 6
   1.3 Totstandkoming 8
   1.4 Leeswijzer 11

2. Onze visie 12
   2.1 Wat voor gemeente willen we zijn? 12
   2.2 Positieve gezondheid 14

3. De opgaven 15
   3.1 Gezonde leefstijl 16
   3.2 Bestaanszekerheid 18
   3.3 Mentale weerbaarheid 21
   3.4 Kansengelijkheid 23
   3.5 Meedoen en inclusie 25

4. Van visie naar uitvoering 27
   4.1 Leidende principes 28
   4.2 Hoe gaan we samenwerken? 29
   4.3 De rol van de gemeenteraad 31

Bijlagen
   Bijlage 1: Bronnenlijst 32
   Bijlage 2: Wijkprofielen Soest 33
   Bijlage 3: Resultaten enquête 'Zorgen voor elkaar in Soest-Soesterberg, nu en in de toekomst.' 71

1. Inleiding

1.1 Het sociaal domein, wat is dat eigenlijk?

Als we het over het sociaal domein hebben, dan bedoelen we over het algemeen het hele stelsel van zorg, welzijn en sociale zekerheid waarin de drie wetten Jeugdwet, Wmo en Participatiewet, centraal staan. In het sociaal domein werken gemeenten, welzijnsorganisaties en zorgaanbieders samen aan gezondheid, welzijn en participatie.

Het sociaal domein staat echter niet op zichzelf. De omgeving waar inwoners leven, wonen, werken, onderwijs volgen en ontspannen, draagt allemaal bij aan het 'wel zijn' van inwoners. Voor deze visie gaat de gemeente dan ook uit van het sociaal domein waarbij we over de wetten heen kijken naar alles wat bijdraagt aan de sociale leefomgeving en het welzijn van onze inwoners, inclusief de toegankelijkheid van de gemeente en uitvoerende partners en de communicatie- en informatievoorziening. Dat is dus ook veiligheid en je veilig voelen. En voor ons hoort daar ook nadrukkelijk sport, bewegen en kunst en cultuur bij. Sport en cultuur leveren namelijk op verschillende manieren een belangrijke bijdrage aan het welbevinden van onze inwoners en de kwaliteit van leven in ons dorp. Vandaar dat we het ook een Integrale Visie Sociaal Domein noemen.

Schematisch geven we het sociaal domein vaak op de volgende manier weer:

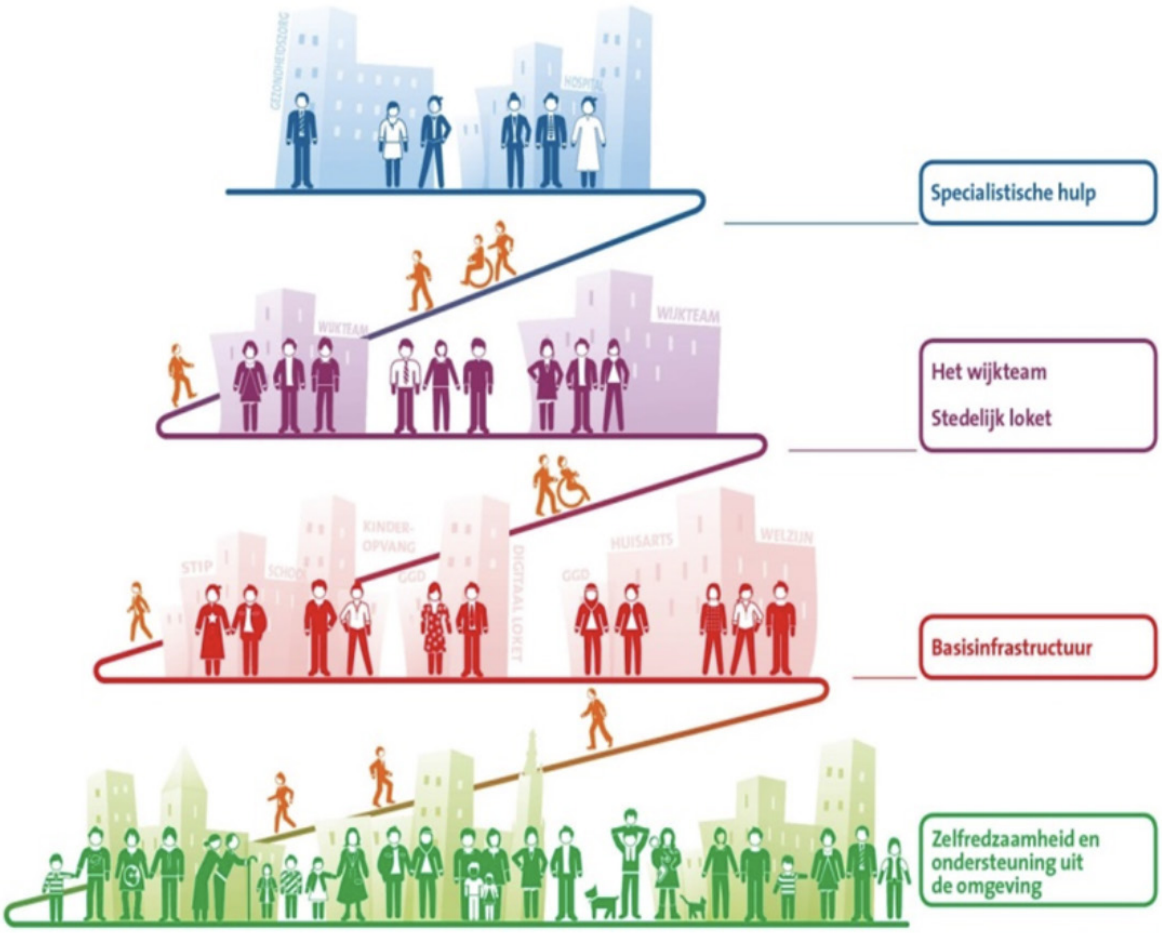

Als we zo naar het sociaal domein kijken kun je zeggen: het sociaal domein is van en voor iedereen in de gemeente Soest. Inwoners en informele netwerken in de eigen omgeving (bijvoorbeeld sportverenigingen, scholen, kerken of moskeeën) vormen samen met de formele maatschappelijke welzijnsorganisaties (de zogenaamde Basisinfrastructuur) de 'sociale basis'. Dat betekent dat niet alleen de gemeente een rol heeft, maar iedereen in het sociaal domein heeft zijn eigen rol en een eigen verantwoordelijkheid. Iedereen kan vanuit zijn eigen mogelijkheden een steentje bijdragen.

De meeste mensen kunnen de uitdagingen van het leven zelf aan en weten hun weg goed te vinden. Maar sommige mensen hebben daar een beetje hulp bij nodig. Die hebben psychische of lichamelijke problemen. Die zitten soms zonder werk, of met werk in de schulden. De gemeente zorgt samen met de sociale basis en specialistische zorgaanbieders voor ondersteuning van inwoners die dat nodig hebben. Vaak maar even en soms structureel.

1.2 Waarom een Visie Sociaal Domein?

De huidige Strategische Agenda is in 2016 opgesteld, vlak na de decentralisaties van de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet. Het doel van de decentralisaties was om zorg en ondersteuning dichter bij inwoners te brengen en de zorg beter op de lokale behoeften af te stemmen. We zijn inmiddels acht jaar verder. De transities zijn overgegaan in een transformatie. Bij de transformatie in het sociaal domein gaat het om het realiseren van een andere rolverdeling tussen inwoners, maatschappelijke organisaties en de overheid. Inwoners krijgen een grotere eigen rol en verantwoordelijkheid. Gemeenten dragen daaraan bij door het stimuleren van de eigen kracht, zelfredzaamheid, participatie en mentale en fysieke vitaliteit van inwoners.

Hier hebben we in Soest de afgelopen jaren aan gewerkt door te investeren in preventie, lichte en nabije zorg in de Basisinfrastructuur, en meer ruimte voor innovaties. Het gaat te ver om hier alles te noemen wat we de afgelopen jaren hebben gedaan. We geven twee voorbeelden. Zo werken we met een integrale toegang voor hulpvragen. Professionals van verschillende disciplines zitten daar bij elkaar en kijken met een brede blik naar de vraag van de inwoner en bespreken mogelijke oplossingen. Een ander voorbeeld zijn de alternatieve jeugdhulptrajecten bij stichting Balans. Jeugdigen met sociaal-emotionele problemen doen activiteiten op de kinderboerderij en worden daarbij begeleid door medewerkers van stichting Balans. Ook ons eigen jeugdteam is daarbij betrokken.

Met dit soort initiatieven proberen we onder andere de overheidsuitgaven te verminderen en zorg betaalbaar te houden. Dat dit geen gemakkelijke opgave is, hebben we ervaren. We weten inmiddels beter wat wel en wat niet werkt. We hebben ook meer inzicht gekregen in wat onze inwoners nodig hebben en we zien dat er altijd een kleine groep inwoners zal zijn die niet zonder ondersteuning kan.

De visie in de eerste Strategische Agenda was breed en algemeen. Nu is het tijd om focus aan te brengen. We zijn taakvolwassen geworden in het sociaal domein en ook de landelijke en regionale ontwikkelingen gaan door. We zien dat gemeenten steeds meer taken krijgen en crisissen elkaar opvolgen, naast ook allerlei lokale ontwikkelingen. We kunnen niet overal evenveel geld en aandacht aan geven, we zullen keuzes moeten maken. Welke opgaven liggen er voor Soest? En waar gaan we ons op richten de komende jaren? In deze visie willen we die richting uiteen zetten.

Een nieuwe Integrale Visie Sociaal Domein biedt de kans om de samenhang met de Omgevingsvisie (wat voor gemeente wil Soest zijn in 2040?) te bewerkstelligen en zorgen voor een verbinding met het fysieke domein. Want het sociaal domein en het fysieke domein zijn met elkaar verbonden. Denk bijvoorbeeld aan voldoende speelruimte en ontmoetingsplekken, levensbestendig bouwen (wonen met zorg), of wandel- en fietsmogelijkheden. Je kunt de leefomgeving van inwoners zo inrichten dat een gezonde leefstijl centraal staat. En een gezonde leefomgeving draagt weer bij aan langer zelfstandig wonen, meer bewegen, ontmoeten en sociale veiligheid.

We hebben als gemeente ook gezegd dat we willen bijdragen aan de Global goals, ook wel de sustainable development goals of in goed Nederlands duurzame ontwikkelingsdoelen genoemd. Met deze visie streven we doelen na op het gebied van armoede, gelijkheid, onderwijs en gezondheid en dragen zo bij aan de Global goals.

Figuren Global Goals

Deze visie vormt de basis van een toekomstbestendig sociaal domein in Soest. We spreken ons daarin uit over wat voor gemeente we willen zijn als het gaat om zorgen voor elkaar. Wat willen we met elkaar bereiken? En wat we zien als opgaven voor de komende jaren? We zeggen nadrukkelijk 'met elkaar', want als gemeente kunnen we het niet alleen. We hebben daarom ook gesprekken gevoerd met inwoners, maatschappelijke organisaties, professionals, vrijwilligers en ondernemers om te komen tot deze Integrale Visie Sociaal Domein.

Deze visie vormt de basis voor de uitvoering. Zoals eerder aangegeven leggen wij nadrukkelijk de link met aanpalende beleidsterreinen omdat we ook daarmee een bijdrage leveren aan gezondheid, welzijn en participatie van onze inwoners. Deze Integrale Visie Sociaal Domein heeft een directe relatie met de Sport- en Cultuurnota.

In deze nota's staan beleidsvoorstellen op het gebied van sport en cultuur en op welke vlakken die bijdragen aan deze visie. In onderstaande afbeelding is de onderlinge samenhang van de verschillende beleidsterreinen (beeldend) zichtbaar gemaakt.

1.3 Totstandkoming

In september 2022 heeft de gemeenteraad de Startnotitie voor deze visie vastgesteld. Door de raad is de behoefte geuit aan betrokkenheid van de samenleving bij de totstandkoming, uitvoering en evaluatie van beleid. Samen met de Inwonersparticipatieraad Sociaal Domein hebben we hierover nagedacht en vervolgens een plan van aanpak opgesteld. De Inwonersparticipatieraad was vaak aanwezig tijdens de vele participatiebijeenkomsten en heeft gedurende het proces een zeer actieve bijdrage geleverd in de vorm van het geven van adviezen, ook voor het vervolg (Uitvoeringsplan).

Tijdens een uitgebreid participatietraject zijn we met diverse inwoners, organisaties en ondernemers in gesprek geweest en hebben we input opgehaald voor de visie. Een tekenwedstrijd voor basisschoolleerlingen was een manier om ook kinderen bij de visie te betrekken. De opbrengsten en resultaten van het participatietraject zijn te vinden op de website: ***https://denkmeeover.nl/visiesociaaldomein/default.aspx***

Daarnaast boden we inwoners ook de mogelijkheid om via een digitale vragenlijst input te leveren. Het Verwey-Jonker instituut heeft voor ons de digitale vragenlijst ontwikkeld en de uitkomsten verzameld in een rapport. Dit rapport is als bijlage aan deze visie toegevoegd (bijlage 3).

Het participatietraject is niet de enige bouwsteen van onze Integrale Visie Sociaal Domein. We hebben gebruik gemaakt van het rapport 'Uitdagingen van het sociaal domein' van het Sociaal Cultureel Planbureau, en van de VNG-propositie 'De winst van het Sociaal Domein' (zie bijlage 1 bronnenlijst). Van latere publicaties van beide organisaties hebben we ook kennis genomen en ook deze geraadpleegde bronnen zijn terug te vinden in de bronnenlijst. We werken deze landelijke en de regionale ontwikkelingen hier niet verder uit. We hebben de wettelijke kaders (Participatiewet, Wmo en Jeugdwet) en de regiovisies 'Samen in de wijk' en 'Samenwerken aan specialistische Jeugdhulp 2021-2026', in de Integrale Visie Sociaal Domein vertaald naar de context van Soest.

Het Verwey-Jonker instituut heeft voorafgaand aan het participatietraject allerlei data over Soest verzameld en daar wijkprofielen van gemaakt. Hiervoor is onder andere data gebruikt uit 'Waar staat je gemeente' CBS statistieken, de GGD-monitor, Monitor Sport en Gemeenten, en eigen data over zorgverbruik. Dit heeft ons ook veel inzicht gegeven en geholpen bij het aanbrengen van focus (zie bijlage 2).

De tien doelen vanuit de Startnotitie zijn verwerkt in de Integrale Visie Sociaal Domein.

Doelen Startnotitie	Integrale Visie Sociaal Domein
1. Gedragen wordt door professionals	✓ De Integrale Visie Sociaal Domein is mede tot stand gekomen met professionele organisaties die input hebben kunnen leveren aan de voor- en achterkant en ook over de uitvoerbaarheid.
2. De thema's integraal in beeld brengt aansluitend bij de Global Goals	✓ In de Integrale Visie Sociaal Domein zijn de Global Goals verwerkt.
3. Nadrukkelijk ook de relatie legt met het fysieke domein	✓ In de Integrale Visie Sociaal Domein is niet alleen de relatie gelegd met het fysieke domein maar ook de verbinding met andere beleidsterreinen.
4. Gevoed is door de inwoners en maatschappelijke organisaties	✓ Het brede participatietraject bestaande uit vragenlijsten en meer dan 30 bijeenkomsten heeft er voor gezorgd dat de Integrale Visie Sociaal Domein is gevoed door inwoners, verenigingen, organisaties en instellingen (formeel en informeel).
5. Duidelijk en concreet verwoordt wat we willen	✓ De Integrale Visie Sociaal Domein geeft richting aan de opgaven en leidende principes die beide zijn gedestilleerd uit de opbrengsten en resultaten van het brede participatietraject en benoemd wat we daarbinnen willen bereiken. De uitwerking vindt plaats in het Uitvoeringsplan.
6. De wijze van monitoring op voorhand heeft uitgewerkt	✓ In de Integrale Visie Sociaal Domein wordt richting gegeven op welke wijze de monitoring wordt vormgegeven. Wij hebben aan de voorkant gekeken of er beschikbare databronnen zijn voor de opgaven die zijn opgenomen in de Integrale Visie Sociaal Domein, dit is het geval. Deze set van prestatie- en effectindicatoren wordt uitgewerkt in het Uitvoeringsplan. De raad zal jaarlijks een voortgangsrapportage Integrale Visie Sociaal Domein ontvangen, waarin de voortgang op de doelen wordt weergegeven. Indien wenselijk kan deze jaarlijks worden doorgenomen met de raad. Via de P & C cyclus kan de raad haar kader stellende en controlerende taak uitoefenen.

7. Ingaat op verantwoordelijkheden van gemeente en samenleving	✓ De Integrale Visie Sociaal Domein geeft een beschrijving op de rollen die de verschillende partijen nemen en spelen bij de uitvoering.
8. Richting geeft aan de uitgaven die we doen in het sociaal domein	✓ De uitgaven van het sociaal domein beslaan circa 55% van de gemeentebegroting. Echter veel van de uitgaven zijn op voorhand al bestemd. Denk hierbij aan uitkeringen Participatiewet, dienstverlening Wmo en Jeugdzorg, publieke gezondheid, sociale werkvoorziening etc.). De opgaven en daaraan verbonden doelen waar wij als gemeente Soest op willen inzetten staan vermeld in de Integrale Visie Sociaal Domein en geven richting aan beleid en uitvoering.
9. De menselijke maat in de zorgverlening een plaats geeft	✓ De menselijke maat in de dienstverlening komt terug in de Integrale Visie Sociaal Domein in de vijf leidende principes: 1. De inwoners en hun leefwereld staan centraal 2. We gaan uit van vertrouwen 3. Voorkomen is beter dan genezen 4. Ondersteuning nabij en zo licht als mogelijk (zo zwaar als nodig) 5. Wijkgericht doen wat nodig is
10. Uitdaagt en inspireert	✓ De Integrale Visie Sociaal Domein spoort aan tot integrale samenwerking niet alleen intern maar vooral extern. Doordat de visie gevoed is door een uitgebreid participatietraject met inwoners, professionele en informele organisaties hebben we kunnen borgen dat de visie breed uitdaagt en inspireert om deze in de praktijk te brengen.

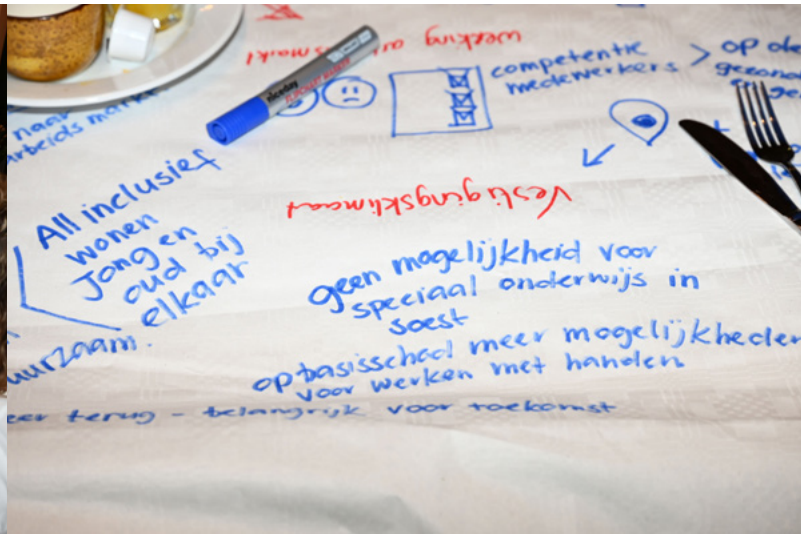

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zetten wij onze visie uiteen. We geven antwoord op de vraag: wat voor gemeente willen we zijn als we het hebben over zorgen voor elkaar? En we leggen uit waarom we vinden dat positieve gezondheid hier mooi bij aansluit. In hoofdstuk 3 benoemen we de opgaven waar we in de gemeente Soest voor staan. We laten zien hoe het nu met onze inwoners gaat en wat we willen bereiken met elkaar. Daarmee brengen we focus aan en kiezen we opgaven waarmee we een verschil kunnen maken voor onze inwoners. In hoofdstuk 4 leggen we tenslotte uit wat onze leidende principes zijn en hoe we de samenwerking binnen het sociaal domein voor ons zien. Het gaat over hoe we denken onze ambities voor de toekomst samen te kunnen bereiken.

> Het was een zeer mooie en goed georganiseerde bijeenkomst, en heel geslaagd om met elkaar in contact te komen en aan positieve mogelijkheden te denken.
>
> *Deelnemer Meedenkdiner Soesterberg*

2. Onze visie

2.1 Wat voor gemeente willen we zijn?

Met deze visie geven we antwoord op de vraag 'Wat voor een gemeente willen we zijn als het gaat om zorgen voor elkaar, nu en in de toekomst?'

> In verbinding, samen doen:
> een zorgzaam en veerkrachtig Soest!

De afgelopen jaren waarin het lijkt alsof de ene crisis na de andere volgt, hebben onze inwoners laten zien dat er veel veerkracht is in Soest en Soesterberg. Veerkracht die zich vertaalt in inwonerinitiatieven in wijken en buurten of andere vormen van hulp. Mensen kijken naar elkaar om en zorgen voor elkaar als het echt nodig is. Ook organisaties, ondernemers en professionals in het sociaal domein tonen veel veerkracht door continu in te spelen op de omstandigheden en het gesprek te voeren over wat nodig is. Dat is iets waar we best trots op mogen zijn.

Deze veerkracht en zorgzaamheid kunnen we omzetten in kansen voor de toekomst. Het sociaal domein is nog steeds volop aan het transformeren. We willen voorkomen dat inwoners ernstige problemen krijgen en er een te groot beroep moet worden gedaan op dure, specialistische hulp.

We willen bijvoorbeeld dat kinderen niet meer uit huis geplaatst worden als er problemen zijn maar zo veilig mogelijk thuis, in hun eigen omgeving kunnen opgroeien. Of dat ouderen die ziek worden niet langdurig in verpleegtehuizen terecht komen maar langer zelfstandig thuis met passende ondersteuning kunnen blijven wonen.

In verbinding samen doen

Als gemeente willen we in verbinding samen met inwoners, organisaties, ondernemers en zorgaanbieders ons inzetten voor een zorgzaam en veerkrachtig Soest. We willen nog beter hulp en ondersteuning mogelijk maken daar waar die het dichtst bij inwoners zelf is. Daarvoor willen we ook meer in de sociale basis de samenwerking opzoeken en partijen, informeel en formeel, met elkaar in verbinding brengen. Dus niet alleen samenwerken met onze welzijnspartners maar bijvoorbeeld ook meer met scholen, kerken of moskeeën, huisartsen of met die netwerken die al in de wijken aanwezig zijn. Daarnaast is dit ook een oproep aan inwoners zelf om vooral ook de verbinding met elkaar op te (blijven) zoeken. We zien nu ook dat inwoners, ook zonder de gemeente, samen tot mooie initiatieven komen.

Een zorgzaam Soest

Een kracht van onze gemeente is dat veel inwoners zich verbonden voelen met ons dorp en om kijken naar elkaar. Er zijn binnen onze gemeente bijvoorbeeld veel vrijwilligers en mantelzorgers die voor anderen zorgen. Dit willen we graag behouden, ook in de toekomst. Maar het gaat niet alleen om zorgzaamheid op individueel niveau. Ook op gemeentelijke niveau willen we zorgzaam zijn; we willen niemand laten vallen als ondersteuning of zorg nodig is en inwoners het niet op eigen kracht redden.

Een veerkrachtig Soest

Soest heeft de afgelopen jaren veel veerkracht getoond: tijdens de coronacrisis, met de energiecrisis toen verschillende inwonersinitiatieven ontstonden en ook bij de opvang van Oekraïners en asielzoekers. Ook in de toekomst willen we voorbereid zijn op dit soort onvoorziene gebeurtenissen. Daarvoor is het nodig om ook op individueel niveau te zorgen dat inwoners veerkrachtig zijn en blijven. Zodat alle inwoners tegenslagen, die soms ook gewoon bij het leven horen, aan kunnen. Voor die inwoners die (tijdelijk) niet zo veerkrachtig zijn, zijn wij als gemeente verantwoordelijk om hen te ondersteunen.

Om dit te bereiken is het nodig om in te zetten op preventie en samen te werken aan de versterking van zorgzaamheid en veerkracht. Daarvoor gebruiken we het concept positieve gezondheid als leidraad.

2.2 Positieve gezondheid

Het concept 'positieve gezondheid' hebben we gebruikt als leidraad voor de gesprekken met onze inwoners. We hebben voor dit concept gekozen omdat het een brede en positieve kijk is op gezondheid en aansluit bij ervaringen van mensen. Het accent ligt niet op ziekte of aandoeningen. Maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt.

Positieve gezondheid bestaat uit zes dimensies: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en het dagelijks functioneren. In de onderstaande afbeelding is te zien hoe alles in verbinding met elkaar is en wat het betekent vanuit het perspectief van mensen zelf.

Positieve gezondheid geeft ons handvatten voor een integrale benadering. Sport en cultuur zijn onlosmakelijk verbonden met meedoen, kwaliteit van leven en zingeving en dragen bij aan de fysieke en mentale gezondheid van mensen. Ook de fysieke leefomgeving draagt bij aan de kwaliteit van leven.

Gezondheid is daarmee ook niet langer meer strikt het domein van de zorgprofessionals, maar van ons allemaal. Werken aan positieve gezondheid betekent werken aan de veerkracht en het welzijn van onze inwoners. Het betekent ook werken aan preventie door het bevorderen van gezondheid. Kortom; positieve gezondheid biedt kansen om onze Integrale Visie Sociaal Domein te realiseren.

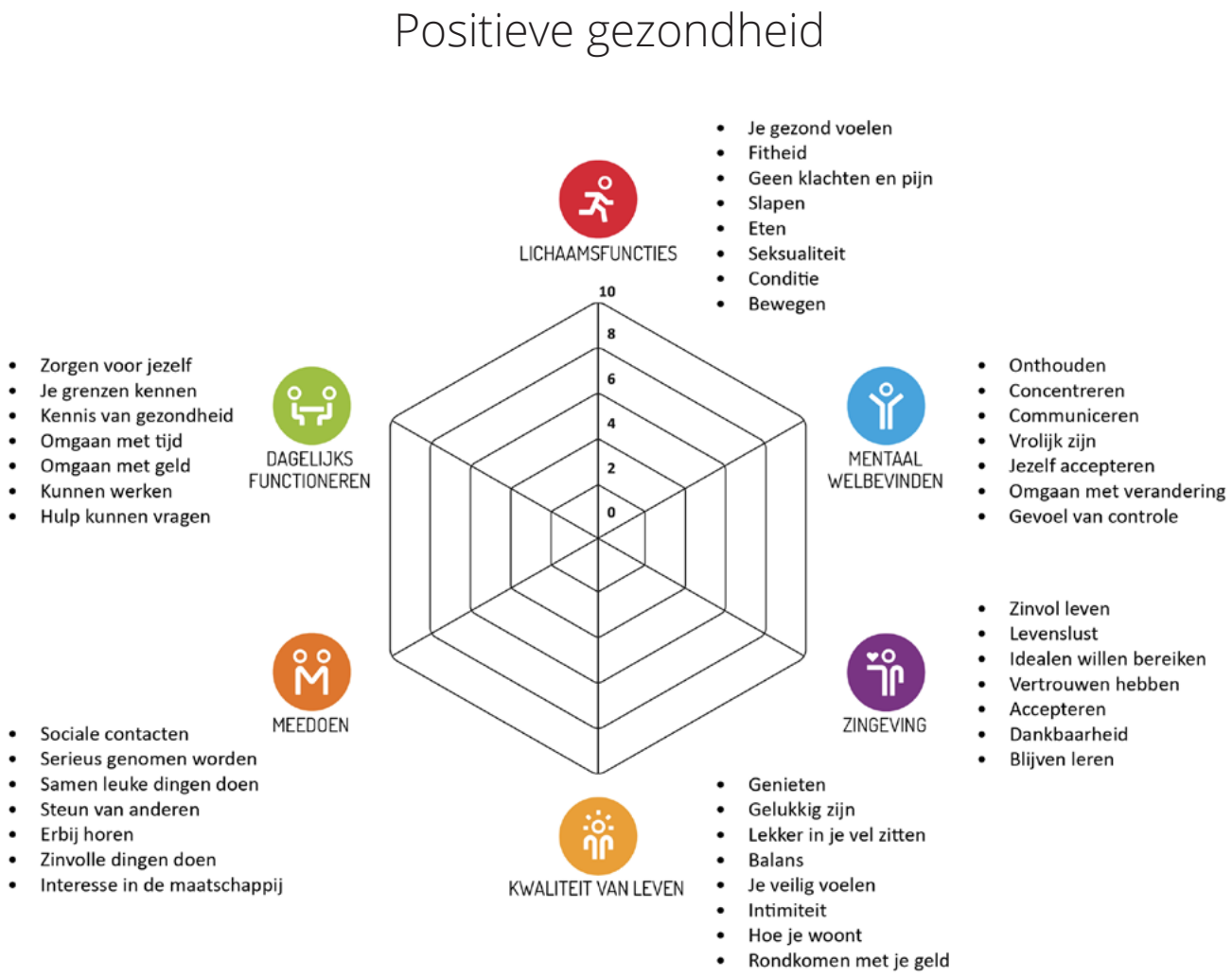

Bron www.iph.nl

3. De opgaven

Voordat we naar de opgaven gaan laten we eerst voorop stellen dat het met de meeste inwoners van Soest en Soesterberg gelukkig goed gaat. Inwoners die meededen aan het participatietraject geven hun leven een 7 of hoger. Onze gemeente wordt ervaren als een fijn dorp om in te wonen. De groene leefomgeving, mogelijkheden om te wandelen en te fietsen en het omkijken naar elkaar worden vaak genoemd. Ook doen veel inwoners vrijwilligerswerk of zijn bereid dat in de toekomst te doen.

Maar zorgen zijn er ook; met name over jongeren die wegtrekken uit Soest, die geen woonruimte kunnen vinden en die aan veel verleidingen van deze tijd worden blootgesteld. Zorgen zijn ook geuit over ouderen die steeds ouder worden en daarmee ook minder mobiel en eenzamer worden. Ouderen die we hebben gesproken gaven aan dat de zorg niet meer is wat het geweest is. Wijkverpleging of thuiszorgmedewerkers hebben geen tijd meer voor een praatje, alles wordt alsmaar duurder en zorgen werden geuit over hoe de toekomst er straks uit ziet voor ouderen; wie kijkt er dan nog naar hen om?

De wijkprofielen, cijfers uit verschillende databronnen en de gesprekken met inwoners hebben ons laten zien wat belangrijke opgaven zijn voor Soest. Onze strategie is dat we meer bereiken als we ons richten op opgaven die bijdragen aan positieve gezondheid. De komende vier jaar kiezen we daarom voor de volgende vijf opgaven:

1. Gezonde leefstijl
2. Bestaanszekerheid
3. Mentale weerbaarheid
4. Kansengelijkheid
5. Meedoen en inclusie

In dit hoofdstuk leggen we per opgave uit wat we er mee bedoelen en laten we zien waar het aan bijdraagt als het gaat om positieve gezondheid en Global goals. Aan de hand van cijfers en wat we hebben opgehaald in het participatietraject beschrijven we hoe de situatie nu is in onze gemeente. Tot slot leggen we uit wat ons toekomstbeeld is en waar we naar toe willen met elkaar.
Hoe we de opgaven gaan aanpakken en wat we daarvoor concreet gaan doen zal, na vaststelling van deze visie, verder worden uitgewerkt in een jaarlijks Uitvoeringsplan.

3.1 Gezonde levensstijl

Global goal

Positieve gezondheid

Wat verstaan we onder gezonde leefstijl?

Een gezonde leefstijl bestaat uit vier belangrijke kenmerken: voldoende bewegen, een gezond gewicht en eetpatroon, niet roken en met mate drinken. Een gezonde leefstijl draagt direct bij aan de fysieke gezondheid van mensen en voorkomt dat mensen ziek worden (Global goal nummer 3). Met een gezonde leefstijl kun je niet vroeg genoeg beginnen. Als je op jonge leeftijd al gezond leeft, is dat een goede basis voor de rest van je leven. Een gezonde leefstijl draagt ook bij aan de kwaliteit van leven, het mentaal welbevinden en het dagelijks functioneren van mensen.

Wat zien we nu in onze gemeente?

Over het algemeen kunnen we zeggen dat de meeste inwoners van Soest tevreden zijn over hun lichamelijke gezondheid. Dit is het beeld wat uit het participatietraject naar voren kwam:

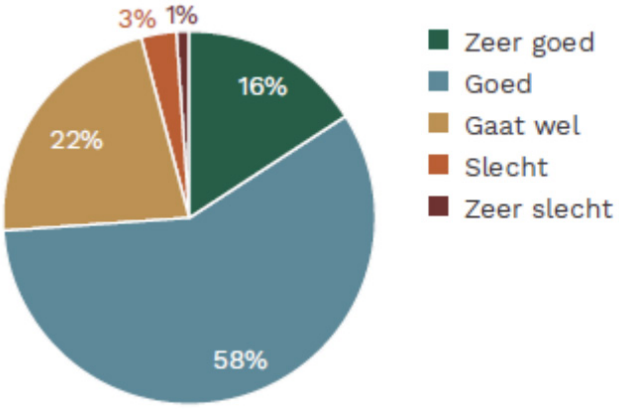

**Wat vindt u -over het algemeen- van uw lichamelijke gezondheid? (bron: Verwey-Jonker)*

Cijfers van de GGD bevestigen dit beeld: 79% van de inwoners boven de 18 jaar ervaart een goede gezondheid. Dit ligt boven het regionale en landelijke gemiddelde.

Sport en bewegen

Verder valt op dat veel mensen sporten en bewegen in Soest. De helft van de volwassenen en bijna driekwart van de jongvolwassenen neemt wekelijks deel aan sport. 29,3% van de inwoners in Soest is op dit moment lid van een sportvereniging (landelijk 24,6%). Ruim de helft van de volwassenen beweegt voldoende. 89% van de jeugd gaat op de fiets naar school. Ook deze cijfers liggen boven het regionale en landelijke gemiddelde. Aan de andere kant beweegt slechts 1 op de 4 jongeren dagelijks minimaal een half uur. En maar 49% van de inwoners voldoet aan de Beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad (50,4% landelijk). Degene die minder vaak aan deze richtlijnen voldoen zijn:

- jongeren van 12 tot 18 jaar;
- mensen met een lager opleidingsniveau;
- mensen met een lager huishoudinkomen;
- mensen met een niet-westerse migratieachtergrond;
- mensen met zowel een langdurige aandoening als een lichamelijke beperking;
- mensen met ernstig overgewicht.

Tijdens het participatietraject gaven veel ouderen aan regelmatig te wandelen en te fietsen. In Smitsveen maken veel bewoners gebruik van de openbare sporttoestellen. Islamitische vrouwen willen graag kunnen zwemmen in het zwembad op speciale uren voor alleen vrouwen. De mogelijkheden hiertoe zijn beperkter geworden, werd gezegd. Ook bleek dat sommige inwoners de sport- en beweegvoorzieningen, zoals de buurtsportcoaches, niet kennen. Voor anderen is de financiële bijdrage een drempel om te sporten.

Gezond gewicht

De cijfers voor overgewicht laten zien dat inwoners van Soest niet vaker overgewicht hebben dan landelijk gezien. Overgewicht en obesitas komen bij alle leeftijdsgroepen in Soest ongeveer even vaak voor. Ongeveer de helft van de volwassenen heeft (ernstig) overgewicht. 53% van de inwoners van 65 jaar of ouder in de gemeente Soest heeft overgewicht. Verder blijkt dat overgewicht en obesitas vaker voorkomen bij mensen met een lage sociaaleconomische status en bij de jeugd.

Roken en alcohol

Met 4,5% is het aantal jongeren dat rookt hoger dan het provinciaal gemiddelde. Van de jongvolwassenen rookt 21%. Het aantal rokers neemt af met de leeftijd: van 1 op de 5 jongvolwassenen tot 1 op de 10 65 plussers. Opvallend is dat inwoners van Soest over alle leeftijdscategorieën vaker overmatig alcohol gebruiken dan regionaal of landelijk gezien. Bijna 1 op de 5 volwassen inwoners drinkt overmatig alcohol, onder 65-plussers is dat zelfs 1 op de 4. Ruim 1 op de 4 jongeren drinkt al voor zijn 18e jaar. Wat bij jongeren daarbij verontrustend is, is dat 49% van de ouders het alcohol drinken niet afkeurt.

Verschillen op wijkniveau

Als we de verschillende wijken in Soest vergelijken met de vier kenmerken van een gezonde leefstijl dan zien we dat met name de wijk Klaarwater afwijkt bij het aantal mensen met overgewicht: 58,9% ten opzichte van 49,7% in heel Soest. Ook is daar het aantal volwassenen dat rookt (28,3 %) substantieel hoger dan het aantal in de rest van de wijken in Soest. En ook met het overmatig alcohol gebruik is Klaarwater één van de hoogst scorende wijken, na Soest-Zuid waar 29,4% van de ouderen en 24,4% van de volwassenen tussen 18 en 64 jaar overmatige drinkers zijn. Daarnaast is er een aantal wijken in Soest waar gezondheidsverschillen heel zichtbaar zijn en een grote groep inwoners laag scoort op de verschillende gezondheidsindicatoren. Dit geldt met name de wijk Smitsveen. Maar ook de gezondheid van inwoners in de wijken Klaarwater, De Eng-Soest-Midden, Overhees en Soesterberg scoort op onderdelen lager dan de andere wijken.

Wat is ons toekomstbeeld?

We willen een gemeente zijn waar inwoners een gezonde leefstijl hebben. Een gezonde leefstijl zien wij als belangrijk middel om gezondheidsproblemen te voorkomen. Inwoners nemen zelf regie over hun eigen gezondheid. We willen dat:

- kinderen gezond opgroeien;
- jongeren meer bewegen;
- volwassenen en ouderen vitaal zijn.

Als gemeente investeren we daarom in preventie en initiatieven die bijdragen aan een gezonde leefstijl. We zorgen voor de juiste randvoorwaarden en leggen de verbinding met de Omgevingsprogramma's daar waar het gaat om een gezonde leefomgeving.

3.2 Bestaanszekerheid

Global goals

Positieve gezondheid

Wat verstaan we onder bestaanszekerheid?

De VNG maakt onderscheid tussen vier pijlers waar bestaanszekerheid op neerkomt:

1. **Inkomenszekerheid**: inwoners hebben zekerheid op voldoende en voorspelbaar inkomen om in hun levensonderhoud te voorzien.
2. **Werkzekerheid**: inwoners hebben de zekerheid om door betekenisvol werk en zinvolle dagbesteding mee te kunnen doen in de maatschappij.

3. **Basisvoorzieningen wonen en zorg**: het hebben van een plek om te wonen en goede zorg zijn basale zekerheden om te kunnen werken en leven.
4. **Menselijke maat**: hiermee geven we inwoners de zekerheid dat ze gesteund worden door de overheid wanneer dat nodig is en toegang hebben tot betaalbare zorg.

Bestaanszekerheid is de basis voor inwoners om gezond en veerkrachtig te kunnen leven. Door hier op in te zetten dragen we bij aan het terugdringen van armoede en ongelijkheid. We werken aan eerlijk werk voor iedereen en sterke publieke diensten (Global goals: 1,8 ,10 en 16). Het zorgt ervoor dat het dagelijks functioneren van onze inwoners wordt versterkt.

> Een behulpzame, vriendelijke lokale overheid.

Wat zien we nu in onze gemeente?

Inkomenszekerheid en werkzekerheid

Soest is een relatief welvarende gemeente. Het gemiddelde bruto jaarinkomen per inwoner is € 37.700 (boven het landelijk gemiddelde) en het werkloosheidscijfer is laag: 3,3% (lager dan het regionaal en landelijk gemiddelde). Het aantal mensen met een bijstandsuitkering is de afgelopen jaren gedaald naar 629. Daarbij zien we wel dat 80% van de mensen met een uitkering moeilijk aan het werk kan komen vanwege fysieke of mentale belemmeringen.

We weten dat armoede en geldzorgen veel stress en psychische problemen bij mensen kunnen veroorzaken. Door de energiecrisis en de inflatie is het aantal meldingen van inwoners met betaalachterstanden toegenomen. Ruim 2000 huishoudens hebben het afgelopen jaar de energietoeslag aangevraagd. De Voedselbank zag het aantal inwoners dat een beroep op hen deed groeien naar 345. Op wijkniveau zien we met name Smitsveen er uit springen als het gaat om inwoners die moeite hebben om rond te komen. Ook het aantal inwoners met een bijstandsuitkering is in die wijk hoog. In mindere mate maar wel hoger dan andere wijken zien we dit beeld ook in Soesterberg.

Toch zien we het aantal mensen met problematische schulden niet toenemen. Het aantal is het afgelopen jaar zelfs gedaald. Het is nog te vroeg om te zeggen of dit komt door onze aanpak vroegsignalering schulden. Het afgelopen jaar waren er namelijk ook verschillende ondersteunende maatregelen vanuit het Rijk.

Weinig is bekend of jongeren financiële problemen hebben. Cijfers hebben we niet, wel horen we van jongerenwerkers dat met name jongeren vanwege het makkelijk online kopen van spullen soms in de problemen raken. Ook het online gokken is voor jongeren een groot risico. Door geldproblemen raken sommige jongeren betrokken bij criminele activiteiten.

De ondernemers lijken de coronacrisis goed doorstaan te hebben. Ruim 1700 deden een aanvraag voor een tijdelijke ondersteuningsmaatregel en ten opzichte van 2021 steeg het aantal winkels in Soest met 2,8%. Wel geven ondernemers aan die we spraken tijdens een participatiebijeenkomst dat zij steeds moeilijker aan personeel kunnen komen. Dit kan op termijn, zeker voor kleine ondernemers, hun inkomenszekerheid aantasten. Maar ook de lokale economie staat hierdoor onder druk.

Tijdens verschillende bijeenkomsten hoorden we inwoners zich zorgen maken om de stijgende prijzen. Ouderen gaven aan dat er ook verborgen armoede is. Onder ouderen is veel schaamte om te zeggen dat je geldzorgen hebt. Zij ervaren dat regelingen vaak moeilijk aan te vragen zijn, de toenemende digitalisering helpt daar ook niet bij en de gemeentelijke loketten worden soms ook nog als drempel gezien.

Basisvoorzieningen
Als we kijken naar het zorggebruik van onze inwoners dan valt op dat het aantal inwoners dat gebruik maakt van Wmo-voorzieningen zoals huishoudelijk hulp of maatwerkvoorzieningen lager is dan het landelijk gemiddelde. Of dat een relatie heeft met het hoge aantal mantelzorgers in onze gemeente (13%) is niet bekend. Daar staat tegenover dat inwoners van de gemeente Soest wel meer dan gemiddeld gebruik maken van de huisartsenzorg en medisch specialistische zorg.

Als we kijken op wijkniveau dan zien we dat de wijk Klaarwater opvalt. Het percentage inwoners met een vergoeding voor gespecialiseerde GGZ is het hoogste percentage van alle wijken in Soest. Het aantal Wmo-cliënten per 1.000 inwoners is ook het hoogste aantal van alle wijken in Soest (hoger dan het landelijk gemiddelde). Mogelijk is dit gerelateerd aan het hogere aantal oudere inwoners in Klaarwater.

Wonen en zorg
Een tekort aan woningen speelt ook in onze gemeente. Hierdoor is het lastig om diverse doelgroepen een passende plek te kunnen geven. We zien dat het steeds moelijker wordt om statushouders en mensen uit de daklozenopvang en GGZ-instellingen te moeten huisvesten. Ook voor jongeren die uitstromen uit een woonvoorziening binnen de jeugdzorg is het moeilijk om een passende plek te vinden in Soest. Ouderen willen graag langer thuis wonen en in Soest blijven maar kunnen vaak niet verhuizen naar kleinere meer passender woningen binnen Soest.

Dienstverlening
In gesprekken met inwoners tijdens het participatietraject kwam regelmatig de dienstverlening van de gemeente ter sprake (men maakte daarbij geen onderscheid tussen de gemeentelijke sociale teams en onze uitvoeringsorganisatie BBS). Inwoners, vooral ouderen en migranten, klaagden over de bereikbaarheid en de gebrekkige informatievoorziening. Ook de digitalisering zien inwoners niet altijd als vooruitgang, verschillende ouderen zien bijvoorbeeld graag de gemeentegids weer terug. Ouderen vinden het wel fijn dat medewerkers ook thuis op gesprek komen en ook de aanwezigheid van gemeentelijke medewerkers in de wijken worden zeer gewaardeerd, met name in Soesterberg. Bij verschillende diners gaven inwoners aan dat zij het persoonlijke contact met de gemeente missen. Zo werden ook de meedenkdiners door alle deelnemers zeer gewaardeerd en hopen inwoners dat de gemeente dit soort bijeenkomsten in de toekomst vaker gaat organiseren.

Wat is ons toekomstbeeld?

We willen dat iedereen kan rekenen op bestaanszekerheid. Als gemeente willen we dat:

- inwoners voldoende middelen hebben om te kunnen rondkomen en mee te kunnen doen;
- werken loont en ook voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt bereikbaar is;
- iedereen toegang heeft tot betaalbare en passende zorg of ondersteuning;
- huisuitzettingen worden voorkomen;
- inwoners zoveel mogelijk passend en zelfstandig kunnen wonen.

Als gemeente zorgen we ervoor dat regelingen en basisvoorzieningen makkelijk vindbaar zijn en eenvoudig aan te vragen. We investeren in vroegsignalering, een sterke sociale basisinfrastructuur en initiatieven die de eigen kracht van inwoners bevorderen. We leggen een verbinding met de Omgevingsprogramma's Wonen en Werken.

3.3 Mentale weerbaarheid

Global goal

Positieve gezondheid

Wat verstaan we onder mentale weerbaarheid?

Mentale weerbaarheid kun je omschrijven als het welbevinden van de geest. We weten uit wetenschappelijk onderzoek dat als mensen zich goed voelen, ze ook positiever in het leven staan. Hierdoor ervaren zij minder snel stress, functioneren ze beter in het dagelijks leven en kunnen ze beter met problemen omgaan. Mentale weerbaarheid is afhankelijk van de mate waarin mensen regie over hun eigen leven ervaren en voldoende mogelijkheden hebben om zich te ontspannen. Maar ook de mate waarin mensen zichzelf accepteren en voldoende verbondenheid voelen met anderen is belangrijk. Mentale weerbaarheid draagt direct bij aan een goede gezondheid en het welzijn van mensen (Global goal nummer 3) en daarmee ook aan de dimensie mentaal welbevinden binnen het concept positieve gezondheid.

Wat zien we nu in onze gemeente?

Als we kijken naar cijfers die een relatie hebben met het mentaal welbevinden van inwoners in Soest dan valt op dat met name jongeren en ouderen van 65+ er uit springen.

Jongeren

Volgens de GGD-monitor is 87% van de jongeren tussen de 13 en 18 jaar voldoende weerbaar. Dit klinkt als een hoog percentage maar is lager dan gemiddeld in de regio Utrecht. 10% van de jongens en 34% van de meisjes heeft (lichte tot ernstige) psychische klachten. Dit zien we ook terug aan de toename van het gebruik van specialistische jeugdhulp. Ook zien we bij jongeren opvallende cijfers als het over eenzaamheid gaat. In 2019 zei 8,7% matig tot ernstig eenzaam te zijn. In 2021 was dit gestegen naar 17,3%. Een belangrijke oorzaak was natuurlijk de coronacrisis. Jongeren konden niet naar school en ontmoetten elkaar weinig vanwege de lockdowns. Jongerenwerkers in Soest herkennen dit beeld en zijn speciaal voor eenzame jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar en 18 tot 25 jaar het project 'Join us' gestart.

Maar de coronacrisis is niet de enige reden waarom jongeren zich minder goed zijn gaan voelen. We zien ook dat 41% van de jongeren aangeeft dat zij zich (zeer) vaak gestrest voelen door één of meer factoren. De grootste bron van stress is school of huiswerk. Stress hoeft niet ongezond te zijn, maar kan leiden tot psychische problemen. Zo zien we dat jongeren en jongvolwassenen in Soest vaker slaap- en kalmeringsmiddelen gebruiken in vergelijking met regiogemeenten. En ook het percentage jongeren dat wel eens wiet of lachgas heeft gebruikt is in onze gemeente hoger dan regionaal. Daarnaast zien we dat 9,8% van de jongeren gepest wordt op school. Dat is net iets hoger dan het regionaal gemiddelde. Slechts 40% van de jongeren vindt het makkelijk om een stressvolle gebeurtenis te doorstaan.

In het participatietraject spraken wij met jongeren zelf. Gemiddeld geven zij hun leven een lager cijfer dan volwassenen, namelijk een 5 of 6 tegenover een 7 of hoger door volwassenen. Waar dat precies aan ligt is moeilijk te zeggen. Uit cijfers blijkt wel dat jongeren in Soest de lat hoog leggen: 83%

ervaart prestatiedruk door zichzelf. Dat is hoger dan het gemiddelde in de regio (77%). Veel jongeren hebben een positieve relatie met ouders en vrienden. Leerlingen van het Griftlandcollege geven wel aan dat er te weinig (toegankelijke) ontmoetingsplekken zijn. De huidige ontmoetingsplekken zijn ook vaak 'weggestopt' waardoor het onveilig kan voelen om daar te gaan zitten. De wijken Smitsveen en Overhees werden genoemd als onveilig, vooral in de avond. Daarnaast maken zij zich zorgen omdat veel jongeren tegenwoordig messen bij zich dragen. Verschillende jongeren vertelden ons verder dat zij zich zorgen maken over de toekomst; met name over het klimaat en of zij later wel een woning kunnen vinden.

Ouderen
In Soest zien we dat de komende jaren de vergrijzing met 17% toeneemt ten opzichte van nu. Daarmee behoren we tot een van de meest vergrijzende gemeenten van de provincie Utrecht. Het gaat om een dubbele vergrijzing waarbij er niet alleen meer inwoners oud worden maar ouderen ook steeds ouder. Dat betekent dat ook het aantal alleenstaanden met een hoge leeftijd toeneemt.

Op dit moment ervaart 31% van de ouderen boven de 65 jaar in Soest sociale eenzaamheid en 23% emotionele eenzaamheid. Daarnaast geeft 45% van de ouderen aan psychische klachten te hebben. In 2020 waren er 950 inwoners met dementie, de verwachting is dat dit er in 2025 1100 zijn. Ouderen ervaren wel in voldoende mate dat ze eigen regie hebben, slechts 10% geeft aan dat dit niet het geval is. Tijdens het participatietraject spraken wij verschillende ouderen die aangaven dat het moeilijk is om aansluiting te vinden als een partner wegvalt. Soms wordt het als een drempel ervaren om ergens alleen naar toe te moeten gaan. Het helpt als je iemand hebt die je mee neemt naar activiteiten, werd gezegd. Ook iemand die af en toe een kopje koffie komt drinken of anderen kunnen ontmoeten, vinden ouderen erg belangrijk.

De meeste ouderen in Soest die we spraken geven hun leven een hoog cijfer een 8 of een 9. Zij vinden Soest en Soesterberg een fijne plek waar zij zich verbonden mee voelen. Wel zijn er zorgen om de toekomst: buren waar je geen contact meer mee hebt, thuiszorgmedewerkers die steeds minder tijd voor je hebben, het minder mobiel worden of angst om te gaan dementeren werden genoemd.

Wat is ons toekomstbeeld?

We willen een gemeente zijn waar inwoners voldoende weerbaar zijn om met de uitdagingen van het leven om te kunnen gaan. We willen dat:

- inwoners zelf regie hebben over hun eigen leven;
- jongeren en 65-plussers zich niet eenzaam voelen;
- jongeren vertrouwen hebben in de toekomst;
- jongeren geen overmatige stress ervaren maar zich goed voelen en zichzelf accepteren.

Als gemeente investeren we extra in onze jongeren en ouderen. We geven ruimte voor initiatieven die bijdragen aan het psychische welbevinden van inwoners. Sport en cultuur leveren daar een belangrijke bijdrage aan. Als gemeente blijven we in gesprek met jongeren en ouderen om dit met elkaar te bereiken.

3.4 Kansengelijkheid

Global goals

Positieve gezondheid

Wat verstaan we onder kansengelijkheid?

Met kansengelijkheid bedoelen we dat ieder kind evenveel kansen heeft om gezond en veilig te kunnen opgroeien en om zijn of haar talenten te kunnen ontplooien. Kansengelijkheid hangt samen met vele factoren, bijvoorbeeld de wijk waar een kind opgroeit of het inkomen van de ouders. We zien nog steeds dat kansengelijkheid af hangt of je een jongen bent of een meisje, of je in Nederland bent geboren of niet. Het onderwijs speelt een belangrijke rol bij het vergroten van kansengelijkheid van kinderen. Denk daarbij aan voorschoolse educatie, passend onderwijs of een veilig leerklimaat. De opgave kansengelijkheid draagt bij aan kwaliteitsonderwijs, gendergelijkheid en minder ongelijkheid in de samenleving (Global goal nummer 4, 5 en 10). Kansengelijkheid zorgt ervoor dat de jeugd vertrouwen heeft in de toekomst, idealen wil nastreven, blijft leren en dat kinderen zich gelukkig voelen. Het draagt daarmee bij aan de positieve gezondheid van kinderen en jongeren en dan met name aan zingeving en kwaliteit van leven.

Wat zien we nu in onze gemeente?

Het overgrote deel van de jongeren ervaart geen problemen bij het opgroeien. 9,8% van de kinderen in onze gemeente groeit op in een gezin met een laag inkomen. Dat zijn ongeveer 900 kinderen. Het aantal echtscheidingen is relatief hoog in de gemeente Soest in vergelijking met andere gemeenten in de regio Utrecht. We hebben geen cijfers waarbij we kunnen zien of deze kinderen ook vaker gebruik maken van een vorm van jeugdhulp of achterstanden hebben in het onderwijs. Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat kinderen in gezinnen met een laag inkomen of die te maken krijgen met een echtscheiding wel vaker een kwetsbare positie hebben.

Jeugdhulp

Het aantal kinderen dat uit huis wordt geplaatst neemt sinds 2019 af in onze gemeente. De meeste kinderen die uit huis worden geplaatst verblijven in een pleeggezin (in 2021: 59). Uit onderzoek komt naar voren dat onvoldoende hechting tussen ouder en kind een belangrijke voorspeller is van jeugdhulp en toekomstige gezondheidsproblematiek. Daarom is ons jeugdteam het afgelopen jaar samen met welzijnsorganisaties en basisscholen begonnen met een programma gericht op hechting.

Het aantal jongeren met jeugdhulp stijgt in onze gemeente. Dit is een landelijk beeld. In 2021 waren er 1235 jongeren met een vorm van jeugdhulp in de gemeente Soest. 100 jongeren vielen onder de jeugdbescherming en 10 zaten bij de jeugdreclassering. In de top 3 van wijken met het hoogste aantal huishoudens en jongeren die jeugdhulp krijgen zien we de wijk ’t Hart-Soestdijk. Dat lijkt wellicht verrassend, omdat er relatief weinig jongeren wonen in deze wijk, maar omdat het de grootste wijk qua inwoners is van de gemeente Soest zijn de absolute aantallen toch vrij fors. 7,3% van de jeugdigen maakt gebruik van jeugdhulp zonder verblijf – dit is gemiddeld ten opzichte van de rest van Soest. Ook Overhees zit in de top 3 wijken waar het aantal huishoudens (140 in 2019) en jongeren (145 in 2020) dat jeugdhulp krijgt het hoogst is. In Smitsveen is het percentage jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdzorg zonder verblijf 10,6% - ook dit is hoger dan gemiddeld.

Onderwijs
We zien in onze gemeente soms al in een vroeg stadium gedragsproblemen ontstaan. Dit is bijvoorbeeld al zichtbaar bij peuters en binnen het basisonderwijs. Hierdoor is er sprake van een stijging van de vraag naar Speciaal Basis Onderwijs (SBO) en leerlingenvervoer. Daarnaast zien we ook dat het aantal kinderen met dyslexiezorg in 2021 steeg met 21% terwijl het in andere regiogemeenten daalden of minder hard steeg.
In 2022 hebben 156 jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar voortijdig de school verlaten en hun opleiding niet afgemaakt. Het totaal aantal leer- en kwalificatieplichtige kinderen was in het schooljaar 2021/2022 6690. Het leerlingenaantal is licht aan het dalen in onze gemeente.

Het aantal verzuimmeldingen dat bij onze leerplichtambtenaren terecht kwam in datzelfde schooljaar was 320. En 20 kinderen kregen een vrijstelling vanwege psychische/lichamelijke gronden. Leerlingen die zijn vrijgesteld hebben vaak meer dan één schooljaar zorg nodig, voordat terugkeer naar het onderwijs weer mogelijk is. Landelijk zien we dat de vraag naar deze vrijstelling toeneemt. Veelal geven ouders aan dat er geen passende onderwijsplek mogelijk is waar dit wel door dagbesteding ingevuld kan worden. De afgelopen jaren werken onze leerplichtambtenaren, jeugdteammedewerkers, jongerenwerkers en scholen daarom ook steeds meer samen. Soms is het daarbij nog zoeken tot waar de verantwoordelijkheid van het onderwijs reikt en wanneer jeugdhulp om de hoek komt kijken.

Wat is ons toekomstbeeld?

We willen dat ieder kind in onze gemeente dezelfde kansen heeft om (normaal) te kunnen opgroeien en zijn talenten te kunnen ontplooien. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. We willen dat:

- ieder kind een kansrijke start heeft;
- kinderen die ondersteuning of zorg nodig hebben dat zo licht en nabij mogelijk krijgen;
- ieder kind zoveel mogelijk onderwijs kan volgen in onze eigen gemeente.

Als gemeente bouwen we aan stevige netwerken rondom gezinnen. Waar nodig bieden we kinderen passende hulp en passend onderwijs. Hierbij voeren wij regie op een sluitende ketenaanpak in de leefomgeving van het kind, de driehoek thuis, onderwijs en jeugdhulp. We zetten in op een doorgaande lijn van voorschoolse educatie naar de basisschool en naar het voortgezet onderwijs samen met onze partners in het onderwijs- en opvangveld. Als jongeren 18 jaar worden zorgen wij voor een goede verbinding met volwassenenzorg (18- 18+).

3.5 Meedoen en inclusie

Global goals

Positieve gezondheid

Wat verstaan we onder meedoen en inclusie?

Onder meedoen verstaan we het actief deelnemen aan de samenleving. Dat kan gaan over zinvolle dingen doen zoals mantelzorg of dagbesteding maar het kan ook gaan over samen met anderen leuke dingen doen zoals samen sporten of samen muziek maken. Meedoen geldt voor iedereen, ongeacht of je wel of niet een beperking hebt, waar je vandaan komt, waar je in gelooft of wat je geaardheid is. Daarom zien wij meedoen en inclusie als een en dezelfde opgave. Meedoen zien we echter niet als een strak keurslijf waar iedereen zich in moet voegen. Iedereen heeft ook de vrijheid om zelf keuzes te maken, om zelf uit te vinden wat bij je past of hoe je invulling wilt geven aan meedoen. Meedoen en inclusie dragen bij aan het welzijn van inwoners, gendergelijkheid en het verminderen van ongelijkheid in het algemeen (Global goals 3, 5 en 10). Meedoen is één van de dimensies van positieve gezondheid.

Wat zien we nu in onze gemeente?

Veel inwoners in Soest en Soesterberg zijn actief. Onze gemeente kent een rijk verenigingsleven met veel vrijwilligers. Het aantal inwoners dat vrijwilligerswerk doet is hoog vergeleken met de regio: 30% van de inwoners van 65 jaar of ouder en 23% van de van de inwoners tussen 18 en 64 jaar doet vrijwilligerswerk. Ook het aantal mantelzorgers is hoog: 11% in de leeftijdscategorie 18 tot 64 jaar en zelfs 15% van de 65 plussers. Wel zien we dat het aantal vrijwilligers onder ouderen sinds 2019 aan het dalen is.

Ook bij het aantal leden van sportverenigingen zien we hoge cijfers: 29,3% van de inwoners in Soest is op dit moment lid van een sportvereniging (landelijk 24,6%). En bijna 82% van de jeugd sport wekelijks bij club, vereniging of sportschool. Maar ook deze cijfers dalen sinds enkele jaren.

Er zijn veel activiteiten met name voor ouderen en de sociaal-culturele voorzieningen die er zijn in Soest en Soesterberg worden wekelijks door velen bezocht. Wel zien we verschillen in wijken: met name in de Boerenstreek zijn er weinig voorzieningen. Ook uit onderzoek in Soesterberg blijkt dat bijna 90% van de ondervraagden in 2021 vond dat het huidig aanbod aan sociaal-culturele voorzieningen onvoldoende was. In het verlengde daarvan blijkt dat men ook niet tevreden is over de variatie in het aanbod, en 80% vindt dat van invloed op de sociale contacten.

Verschillende doelgroepen

Cijfers over deelname aan activiteiten van verschillende doelgroepen hebben we bijna niet. We kunnen zien hoeveel mensen gebruik maken van dagbesteding (in 2022: 128 personen). Vaak is daar een indicatie voor nodig maar voor kwetsbare groepen is er nog niet veel aanbod in onze sociale basis. Met name inwoners met autisme, een psychische kwetsbaarheid, dementie of niet-aangeboren hersenletsel, zijn vaak afhankelijk van de formele aanbieders. Zij maken vaak geen gebruik van het algemene basisaanbod van welzijnspartijen. Ook zien we in cijfers terug dat met name mensen met een laag inkomen, mensen met een lichamelijke beperking en mensen met een niet-westerse migratieachtergrond, niet voldoen aan de beweegrichtlijn. Wellicht een indicatie dat deze groepen weinig gebruik maken van het aanbod van sportverenigingen of sportscholen.

Tijdens het participatietraject zijn we met verschillende doelgroepen in gesprek geweest. Uit de gesprekken met inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond kwam naar voren dat hun sociale netwerk klein is omdat familie elders woont en zij met weinig mensen in contact komen. Een deel van hen heeft een sociaal netwerk via de moskeeën en neemt daar deel aan allerlei activiteiten. Ook vertelden ze dat ze weinig autochtone Nederlanders kennen maar deze wel graag zouden willen ontmoeten. Taal wordt vaak genoemd als belemmering om in contact te kunnen komen. Niet-westerse migrantenvrouwen gaven aan dat zij vaak iemand nodig hebben die hen ergens mee naartoe neemt. Helemaal alleen ergens naar toe gaan wordt als een drempel ervaren. Ook weten ze niet goed wat er allemaal te doen is in de gemeente Soest. Ouderen met een niet-westerse achtergrond missen aanbod dat hen aanspreekt. Bij dagbesteding wordt bijvoorbeeld geen halal eten aangeboden. De meeste migranten leven vooral binnen hun eigen wijk. In Smitsveen werd het idee geopperd om voor andere wijken te koken en diners te organiseren om elkaar te ontmoeten.

Discriminatie
Het percentage mensen dat zich gediscrimineerd voelt in Soest ligt rond het landelijk gemiddelde van 11%. Dit zien we niet terug in het aantal meldingen van discriminatie bij ons meldpunt Artikel 1 Midden-Nederland. Dit waren er in 2022 maar 11. Van onze jongerenwerkers bij stichting Balans horen we dat jongeren met een niet-Nederlandse achternaam moeilijker aan een stageplek of baan komen. Migranten die we spraken tijdens het participatietraject voelen zich veilig in de gemeente Soest. Zij gaven aan dat ze het moeilijk vinden om kritiek te uiten, zij voelen zich dankbaar dat ze hier wonen. Dit kan ook een reden zijn dat ze ervaringen met discriminatie niet snel melden. De toegankelijkheid en bekendheid van het meldpunt Artikel 1. Midden-Nederland heeft meer aandacht nodig.

In ons gesprek met de LHBTIQ+ gemeenschap in Soest kwam wel naar voren dat zij zich niet veilig genoeg voelen in Soest om als twee mannen of twee vrouwen hand in hand op straat te lopen. Cultuur, sport en ontspanning zoeken LHBTIQ+ inwoners deels thuis, of in de grote steden. Artishock werd nog wel genoemd, maar in de breedte is het aanbod in Soest en Soesterberg niet divers genoeg. Ook missen ze een plek om elkaar te ontmoeten zoals voorheen iedere maand in café De Engh.

Het ontmoeten was een terugkerend thema tijdens het participatietraject: iedereen, van jong tot oud, ongeacht achtergrond, religie of geaardheid noemde de behoefte aan meer ontmoetingsmogelijkheden.

Wat is ons toekomstbeeld?

De gemeente Soest is een inclusieve samenleving waar iedereen kan meedoen en niemand wordt gediscrimineerd. Op basis van onze opgave hebben wij de volgende doelen geformuleerd.
We willen dat:

- minderheden en de LHBTIQ+ gemeenschap zich veilig voelen in onze gemeente;
- kwetsbare inwoners meedoen in onze samenleving;
- vrijwilligers en mantelzorgers zich voldoende ondersteund voelen;
- inwoners met verschillende achtergronden verbinding met elkaar zoeken.

Als gemeente investeren we in een divers aanbod van voorzieningen, activiteiten en ontmoetingsmogelijkheden. Dit aanbod is laagdrempelig en toegankelijk. Collectieve voorzieningen hebben de voorkeur boven speciale voorzieningen voor speciale doelgroepen. Voorwaarde daarvoor is wel dat deze collectieve voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn en niemand uitsluiten. Als gemeente willen wij de verbinding tussen inwoners bevorderen en initiatieven uit de samenleving die hier aan bijdragen, steunen. We leggen hiervoor de verbinding met onze partners uit het sport- en cultuurveld.

4. Van visie naar uitvoering

In de voorgaande hoofdstukken hebben we antwoord gegeven op de vraag wat voor gemeente we willen zijn als we het hebben over zorgen voor elkaar, nu en in de toekomst. De visie is ons vertrekpunt en geeft aan waar we naar toe willen. We hebben laten zien hoe het er nu voor staat in de gemeente Soest en wat inwoners belangrijk vinden. Zo zijn we gekomen tot een vijftal opgaven die bijdragen aan positieve gezondheid en waar we ons de komende jaren op richten.

Hoe we dat gaan doen, gaan we na vaststelling van deze visie door de gemeenteraad, verder uitwerken in een Uitvoeringsplan Sociaal Domein. Dit Uitvoeringsplan zullen wij samen met de sociale basis, inwoners, informele en formele organisaties en instellingen maken. Het bevat concrete activiteiten en projecten waar we met elkaar aan gaan werken. Extra middelen die hiervoor nodig zijn, nemen wij jaarlijks op in de gemeentelijke begroting. Jaarlijks zullen wij ook monitoren hoe ver we zijn met onze opgaven en de resultaten aan raad en inwoners presenteren.

Om een goed Uitvoeringsplan te kunnen maken hebben we nog twee dingen nodig: leidende principes en antwoord op de vraag: 'Hoe we gaan samenwerken?'.

> Vertrouwen in plaats van wantrouwen

4.1 Leidende principes

Om onze visie te kunnen realiseren hebben we leidende principes nodig. Leidende principes geven ons namelijk richting bij het maken van keuzes voor de uitvoering. Het zijn uitgangspunten, vuistregels, die niet alleen wij als gemeente belangrijk vinden maar die tevens zijn gedestilleerd uit de opbrengsten en resultaten van het participatietraject met inwoners, organisaties en instellingen. We kiezen er vijf, die ook passen bij het gedachtengoed van positieve gezondheid:

1. De inwoners en hun leefwereld staan centraal
2. We gaan uit van vertrouwen
3. Voorkomen is beter dan genezen
4. Ondersteuning nabij en zo licht als mogelijk (zo zwaar als nodig)
5. Wijkgericht doen wat nodig is

1. De inwoners en hun leefwereld staan centraal
We bedoelen hiermee dat we in het sociaal domein uitgaan van de inwoners en aansluiten bij hun ervaringen in het dagelijks leven. Niet de regels en procedures zijn leidend maar de hulpvraag van de inwoner en de eigen mogelijkheden om zelf tot een oplossing te kunnen komen. Lukt een inwoner dat niet en heeft deze geen familie of vrienden in de buurt die ondersteuning kunnen bieden, dan zorgt de gemeente dat de juiste hulp en ondersteuning voor handen is. We houden rekening met de menselijke maat en bieden maatwerk waar dat nodig is. We zorgen daarbij voor een laagdrempelige toegang tot hulp en ondersteuning en eenvoudige aanvraagprocessen.

2. We gaan uit van vertrouwen
Uitgaan van vertrouwen betekent kijken naar iemands individuele omstandigheden' en werken 'vanuit de bedoeling'. Inwoners weten vaak zelf heel goed wat er in hun situatie niet goed gaat en met welke ondersteuning zij geholpen zijn. We hebben de verantwoordelijkheid om serieus te luisteren naar inwoners. Persoonlijk contact met de gemeente of de uitvoerende partners is altijd mogelijk. We geloven dat als we zelf vertrouwen geven de inwoner ons ook meer vertrouwt en we sneller samen tot oplossingen komen.

3. Voorkomen is beter dan genezen
We investeren als gemeente in preventie en het vroegtijdig signaleren van problemen. Hiermee willen we voorkomen dat problemen groter worden. We accepteren dat het leven niet maakbaar is en tegenslagen soms ook bij het leven horen. Uitdaging daarbij is het zoeken naar een balans tussen enerzijds de noodzaak om tijdig problemen te signaleren en anderzijds de wens tot normaliseren, waarbij we willen voorkomen dat 'gewone' uitdagingen in het leven geproblematiseerd en gemedicaliseerd worden. Samenwerking met iedereen binnen de sociale basis zien wij hiervoor als cruciaal.

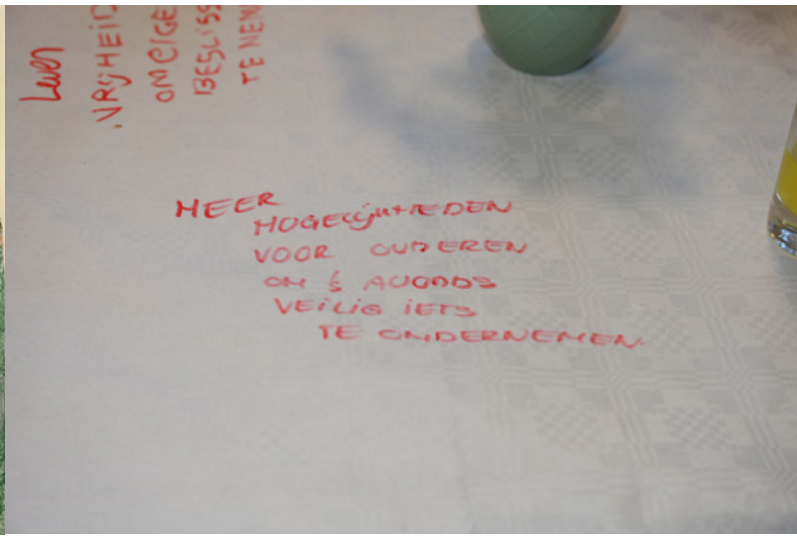

4. Ondersteuning nabij en zo licht als mogelijk (zo zwaar als nodig)
We willen dat inwoners in hun eigen nabije omgeving hun vraag kunnen stellen en ondersteuning kunnen krijgen. We gaan daarbij uit van de eigen mogelijkheden van de inwoners in relatie tot hun eigen sociale netwerk. Wanneer we ondersteuning inzetten dan is daarbij het uitgangspunt 'zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig'. We normaliseren in plaats van medicaliseren. De samenwerking tussen de sociale basis, onze sociaal teams en zorgaanbieders is van cruciaal belang in het realiseren van de transformatie in het sociaal domein.

5. Wijkgericht doen wat nodig is
De wijk waar mensen wonen levert een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van leven. In Soest zien we op sommige gebieden grote verschillen tussen wijken. Om iedereen dezelfde kwaliteit van leven en kansen te kunnen geven is het nodig om in sommige wijken meer te doen dan in andere wijken van Soest. Ook zijn niet in alle wijken dezelfde oplossingen mogelijk. Waar dat kan zullen we kiezen voor een wijkgerichte (integrale) aanpak en eventueel ook verbinding zoeken met het fysieke domein. De wijkaanpak Smitsveen is voor ons een mooi voorbeeld van zo'n integrale aanpak.

4.2 Hoe gaan we samenwerken?

Deze visie heet niet voor niets 'In verbinding samen doen'. Daarmee zeggen we expliciet dat we als gemeente meer de verbinding opzoeken en meer gaan samen werken. Ons streven is een zorgzaam en veerkrachtig Soest. Maar daar kunnen we niet alleen voor zorgen, daar hebben we inwoners en formele en informele organisaties in de sociale basis voor nodig. De rol van de gemeente hierin is die van facilitator, coördinator en organisator voor de samenwerking waarbij de inwoner centraal staat.

Met sommige organisaties trekken we al veel op en we leggen al verbindingen tussen bijvoorbeeld jongerenwerkers en scholen, of welzijnswerk en huisartsen. Maar een groot deel van de informele organisaties kennen we eigenlijk niet zo goed. Om beter te kunnen samenwerken is het nodig om elkaar te (leren) kennen. Dus we zullen ook meer de informele organisaties op zoeken en betrekken.

Wat gaan we anders doen?

In de Strategische agenda van 2016 hadden we het al over "de rol van de gemeente", "anders samenwerken tussen gemeente en samenleving" , op "basis van gezamenlijke verantwoordelijkheid" en "ieder vanuit de eigen rol". Een terechte vraag is dan ook: wat gaan we nu dan anders doen, we zijn toch al aan het samenwerken? Het antwoord is ja, deels doen we dat ook al. Maar verschillende onderzoeksrapporten van zowel de VNG als de SCP hebben laten zien dat het anders moet. De stem van inwoners en van ervaringsdeskundigen moeten meer een rol krijgen binnen het sociaal domein.

We verwachten veel van inwoners, maar zoals het SCP zegt: we moeten een meer realistische visie hebben op lokale kracht. Voor elkaar zorgen is een samenlevingsvraagstuk dat niet door de overheid is af te dwingen. Er zit een grens aan wat mensen vrijwillig op verzoek van de overheid willen en kunnen doen, aldus het SCP. Dat betekent niet dat we het streven naar eigen kracht maar moeten loslaten. Inwoners en de sociale basis kunnen een belangrijke bijdrage bieden aan laagdrempelige hulp en ondersteuning en aan normaliseren. Inwoners kunnen zelf ook veel doen om hun positieve gezondheid te versterken en daarmee hun veerkracht en welzijn.

Het is vooral onze eigen rol als gemeente die we moeten herdefiniëren. Onze uitdaging is om partijen bij elkaar te brengen, nieuwe verbindingen te zoeken, in gesprek te blijven met inwoners, ruimte te geven aan inwonersinitiatieven en minder regie te voeren. Dus geen ontwikkelingen en initiatieven naar ons toetrekken alsof het vanzelfsprekend onze verantwoordelijkheid is. Maar wel ondersteunen en faciliteren als dat nodig is en loslaten waar dat kan.

Wat betekent dit voor inwoners?

Voor inwoners betekent dit dat we als gemeente meer zichtbaar zijn. We betrekken inwoners bij beleid en uitvoering door hen te vragen wat goed gaat en wat beter kan. De Inwonersparticipatieraad Sociaal Domein heeft hierbij een adviserende rol en adviseert over hoe we dat als gemeente goed kunnen doen. Het participatietraject werd zowel door inwoners, leden van de Inwonersparticipatieraad, netwerkpartners als door medewerkers van de gemeente als positief ervaren. Deze aanpak willen we daarom voortzetten. We luisteren naar onze inwoners en we geven hen meer ruimte om eigen initiatief te tonen. We blijven inwoners stimuleren om, net als nu, naar elkaar om te kijken. We hebben oog voor kwetsbare inwoners en zorgen dat niemand tussen wal en schip raakt.

Wat betekent dit voor informele partijen?

In onze gemeente zijn veel informele partijen, denk aan inwoners-initiatieven, cultuur- en sportverenigingen, kerken, moskeeën etc. Voor hen betekent deze visie dat wij als gemeente in verbinding met hen willen zijn en hen betrekken bij de opgaven daar waar we elkaar kunnen versterken. Zij drijven vaak op de kracht van vele vrijwilligers die zich inzetten voor onze inwoners. Hun activiteiten moeten meer in samenhang met de activiteiten van de formele partners worden bekeken en waar dat meerwaarde heeft wellicht ook echt samen optrekken. Zo wordt het geheel meer dan de som der delen en wordt op die manier gewerkt aan een samenleving waarin iedereen kan meedoen. In het Uitvoeringsplan laten wij per opgave zien wie wij bij de opgave willen betrekken. Dit is niet in beton gegoten, partijen kunnen zich ook zelf eventueel op een later moment bij initiatieven die voortkomen uit deze visie, aansluiten.

Wat betekent dit voor onze subsidiepartners?

Onze subsidiepartners zijn de organisaties die in de sociale basis onze visie tot uitvoering brengen. Zij doen dat in lijn met deze visie en onze leidende principes. Dat betekent ook dat ze een grotere rol krijgen. Ze zijn aanwezig in wijken, dicht bij inwoners en informele netwerken en werken samen met onze eigen uitvoerende teams. Samen met hen gaan we ons Uitvoeringsplan maken. Door dit samen te doen wordt de expertise uit de sociale basis direct meegenomen en wordt het meer een gezamenlijk gedragen programma.

Wat betekent dit voor onze zorgaanbieders?

Inkoop en het contracteren van specialistische ondersteuning en zorg, alsook accountmanagement en contractbeheer worden in regionaal verband uitgevoerd door de gemeente Amersfoort (het Regionaal Inkoop en Subsidie Bureau). Als gemeente Soest maken we daarover afspraken met de andere gemeenten binnen de regio Amersfoort. De regiovisies ‘Samen in de Wijk’ en ‘Samenwerken aan Specialistische jeugdhulp 2021-2026’ vormen hiervoor de basis. We zorgen dat het zorglandschap overzichtelijk en de zorg en ondersteuning betaalbaar blijft voor onze inwoners. Ook zorgen we voor verbindingen en samenwerking in de hele keten van specialistische hulp- sociaal teams- sociale basis. Onze eigen sociaal teams voeren regie en zijn de toegang tot specialistische hulp, zij werken nauw samen met lokale verwijzers zoals huisartsen.

Wat betekent dit voor onze uitvoerende teams?

De Integrale Visie Sociaal Domein heeft ook impact op de werkwijze van de uitvoerende teams. Zij zijn enerzijds de toegang richting de professionele zorgaanbieders maar hebben daarnaast ook een taak in het zelf begeleiden van inwoners met een hulpvraag. De uitvoerende teams worden evenals de organisaties en instellingen in de sociale basis actief meegenomen in de opzet en inrichting van de nieuwe werkwijze.

4.3 Rol van de gemeenteraad

Kader stellende, controlerende en sturende rol

De gemeenteraad staat niet op zichzelf maar is onderdeel van het brede speelveld van het sociaal domein. De wettelijke kaders in het sociaal domein beperken de sturingsmogelijkheden en beleidsvrijheid voor de gemeenteraad. Maar met een visie kun je als raad wel kaders, en hiermee focus, meegeven voor beleid en uitvoering. Daarin kan de raad aangeven wat zij belangrijk vindt en wat ze wil bereiken voor inwoners.

De gemeenteraad van Soest heeft aan de voorkant, voor de start van de totstandkoming van deze visie, met een startnotitie doelen en thema's meegegeven aan het college. De opbrengsten van het participatietraject zijn met de raad gedeeld. In een dialoogsessie is de raad in gesprek gegaan om deze opbrengsten met elkaar te duiden. Ook de concept visie is ter bespreking voorgelegd aan de raad zodat zij met elkaar de kaders scherp konden maken. Dit alles heeft geleid tot de definitieve Integrale Visie Sociaal Domein.

Deze visie is een opdracht aan het college om met de vijf genoemde opgaven aan de slag te gaan. Het is aan de raad om er op toe te zien dat de gemeente samen met inwoners en partners in de sociale basis de doelen voor elke opgave van deze visie bereikt conform de leidende principes die zijn geformuleerd. Jaarlijks stuurt de raad via de begroting op de inzet die nodig is om de visie te realiseren. Zo legt het college nieuwe initiatieven en voorstellen aan de raad voor via de kadernota en de gemeentelijke begroting. Evenals de extra middelen die hiervoor nodig zijn, Het college gaat werken met een Uitvoeringsplan dat jaarlijks wordt herzien om te borgen dat uitvoering wordt gegeven aan de door de raad aangegeven sturing.

Elk jaar houden wij de gemeenteraad en inwoners op de hoogte van de behaalde resultaten door het verstrekken van een voortgangsrapportage. Dat is ook het moment dat de raad kan beoordelen of we op de goede weg zijn of dat er bijgestuurd moet worden.

Tot slot

De Integrale Visie Sociaal Domein geeft zoals eerder genoemd een richting aan en een kader voor de uitvoering en hiermee het nog op te stellen Uitvoeringsplan. Het sociaal domein is complex met vele spelers, samenwerkingsverbanden en financieringsstromen. Samenwerken in deze complexiteit gaat niet altijd vanzelf, maar met een gezamenlijk doel voor ogen en in kleine stapjes zijn wij er van overtuigd dat we samen verder komen. Deze visie is een eerste stap om onze doelen en opgaven te verwezenlijken.

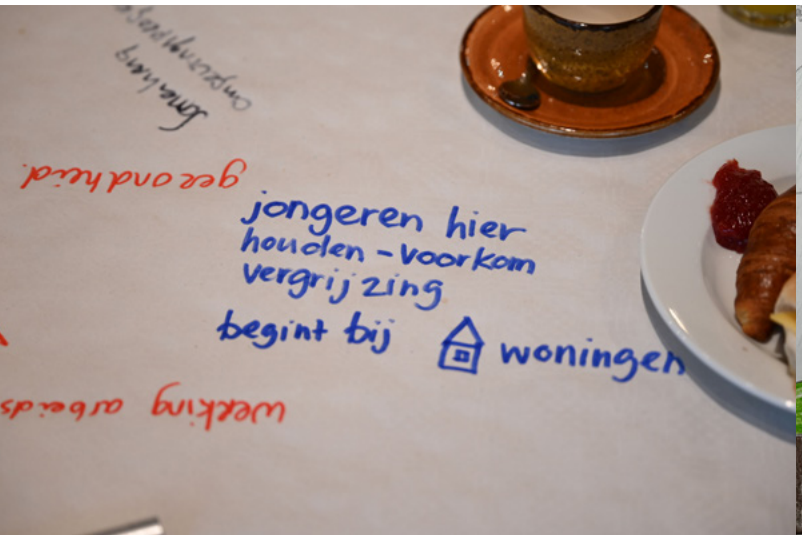

Bijlage 1: Bronnenlijst

Berenschot, VNG (2021). *Handreiking: Aan de slag met participatie.*
https://vng.nl/nieuws/voorbeeld-verordening-participatie-en-handreiking-verschenen

Ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid (2022) Participatiewet in balans. *Uitkomsten beleidsanalyse.*
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/06/21/bijlage-rapport-participatiewet-in-balans

Movisie (2020). *Leidende principes geven richting aan het sociaal domein.*
https://www.movisie.nl/publicatie/leidende-principes-geven-richting-aan-sociaal-domein

Nationale Ombudsman (2023). *Jaarverslag 2022. Tijd voor de burger.*
https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/nieuwsbericht/2023/jaarverslag-2022-tijd-voor-de-burger

Platform 31 (2022). *Versterken van de sociale basis. Rollen voor gemeenten.*
https://www.platform31.nl/artikelen/versterken-van-de-sociale-basis/

Raad Volksgezondheid en Samenleving (2023). *Met de stroom mee. Naar een duurzaam en adaptief stelsel van zorg en ondersteuning.*
https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2023/06/20/met-de-stroom-mee

Sociaal Cultureel Planbureau (2022). *Uitdagingen in het sociaal domein. Nieuwe gemeentebesturen aan zet.*
https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2022/03/15/uitdagingen-in-het-sociaal-domein

Sociaal cultureel Planbureau (2023). *Sociale en Culturele ontwikkelingen 2023.*
https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2023/04/14/sociale-en-culturele-ontwikkelingen-2023

Verwey Jonker Instituut (2022). *Leren, sturen en verantwoorden in de sociale basis.*
https://www.verwey-jonker.nl/publicatie/leren-sturen-en-verantwoorden-in-de-sociale-basis/

VNG (2021). *De winst van het sociaal domein Een slimme investering in bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid.*
https://vng.nl/nieuws/propositie-de-winst-van-het-sociaal-domein

VNG (2023) Onderzoek: *De financiële staat van het sociaal domein van gemeenten in 2021.*
https://vng.nl/nieuws/onderzoek-toont-aan-uitgaven-sociaal-domein-opnieuw-gestegen

VNG (2023) Essay: *Bestaanszekerheid als belofte: naar een lokale agenda bestaanszekerheid.*
https://vng.nl/publicaties/bestaanszekerheid-als-belofte-naar-een-lokale-agenda-bestaanszekerheid

Databronnen

Cijfers die gebruikt zijn in deze visie komen uit de volgende databronnen:

- CBS Statistieken;
- GGD gezondheidsmonitor 2021; jeugd, jong-volwassenen, volwassenen en ouderen, Gemeentelijke data;
- Kis wijkmonitor;
- Leefbaarometer;
- Veiligheidsmonitor;
- Waar staat je gemeente.

Bijlage 2: Wijkprofielen Soest

VERWEY-JONKER Instituut

Frouke Sondeijker
Matthijs Uyterlinde
Jildou van der Ploeg
Onno de Zwart

Wijkprofielen als middel hierbij

Op weg naar een meer integrale visie sociaal domein

1 Inleiding

De Gemeente Soest heeft het Verwey-Jonker Instituut gevraagd hen te ondersteunen/faciliteren bij de ontwikkeling richting een nieuwe meer integrale visie sociaal domein. Onderdeel van die ontwikkeling is ook het vormgeven van inwonersparticipatie. De inwonersparticipatie zal worden benut om accenten in kaart te brengen ten behoeve van de nieuwe visie zodat de gemeenteraad keuzes kan maken.

Uit de eerste verkennende gesprekken met o.a. de Participatieraad, Samen voor Soest en een meer ambtelijke sessie kwam de wens naar voren om de kennis die er is over de wijken van Soest meer te benutten. Dat kan helpend zijn in het ontwikkelen van gedachten over de visie, maar ook helpen bij het aanbrengen van focus en maken van keuzes als het gaat om inwonersparticipatie in dit traject.

De wijkprofielen zijn gemaakt op basis van de documenten die de gemeente Soest ons heeft toegestuurd en met behulp van openbare data. Voor de wijkprofielen is veel informatie gebruikt uit de burgerpeiling van Waar staat je gemeente?. Verder is er informatie gebruikt uit de monitor sociaal domein 2020, het coalitieakkoord 2022-2026 en het rapport jeugdoverlast Soest. Daarnaast is er – voor zover beschikbaar op wijkniveau – gebruik gemaakt van openbare bronnen op wijkniveau, namelijk van het CBS, GGD regio Utrecht, soest.nl, KIS Wijkmonitor en de Leefbaarometer.
De profielen geven een beeld van de verschillende wijken in Soest - wie wonen er in de wijk? Hoe ziet de wijk eruit? Wat speelt er in de wijk? En hoe verhouden de wijken zich tot elkaar? We hebben de informatie zoveel mogelijk geordend onder de drie pijlers waar Soest mee werkt[1]: 1. Gezond leven; 2. Bestaanszekerheid en 3. Kansengelijkheid.

Figuur 1: De drie pijlers

[1] Voortbouwend op de VNG-propositie De winst van het sociaal domein (2022) en rapport Uitdagingen in het sociaal domein van het SCP.

1 Inleiding

De Gemeente Soest heeft het Verwey-Jonker Instituut gevraagd hen te ondersteunen/faciliteren bij de ontwikkeling richting een nieuwe meer integrale visie sociaal domein. Onderdeel van die ontwikkeling is ook het vormgeven van inwonersparticipatie. De inwonersparticipatie zal worden benut om accenten in kaart te brengen ten behoeve van de nieuwe visie zodat de gemeenteraad keuzes kan maken.

Uit de eerste verkennende gesprekken met o.a. de Participatieraad, Samen voor Soest en een meer ambtelijke sessie kwam de wens naar voren om de kennis die er is over de wijken van Soest meer te benutten. Dat kan helpend zijn in het ontwikkelen van gedachten over de visie, maar ook helpen bij het aanbrengen van focus en maken van keuzes als het gaat om inwonersparticipatie in dit traject.

De wijkprofielen zijn gemaakt op basis van de documenten die de gemeente Soest ons heeft toegestuurd en met behulp van openbare data. Voor de wijkprofielen is veel informatie gebruikt uit de burgerpeiling van Waar staat je gemeente?. Verder is er informatie gebruikt uit de monitor sociaal domein 2020, het coalitieakkoord 2022-2026 en het rapport jeugdoverlast Soest. Daarnaast is er – voor zover beschikbaar op wijkniveau – gebruik gemaakt van openbare bronnen op wijkniveau, namelijk van het CBS, GGD regio Utrecht, soest.nl, KIS Wijkmonitor en de Leefbaarometer.
De profielen geven een beeld van de verschillende wijken in Soest - wie wonen er in de wijk? Hoe ziet de wijk eruit? Wat speelt er in de wijk? En hoe verhouden de wijken zich tot elkaar? We hebben de informatie zoveel mogelijk geordend onder de drie pijlers waar Soest mee werkt[1]: 1. Gezond leven; 2. Bestaanszekerheid en 3. Kansengelijkheid.

Figuur 1: De drie pijlers

[1] Voortbouwend op de VNG-propositie De winst van het sociaal domein (2022) en rapport Uitdagingen in het sociaal domein van het SCP.

Als je werkt met openbare data en documenten, dan ben je afhankelijk van de kwaliteit, de frequentie waarin en het niveau waarop data zijn verzameld. Informatie over bijvoorbeeld inkoop van zorg zijn alleen op het niveau van de gemeente of soms zelfs van de regio beschikbaar en niet op wijkniveau. Dus hoewel dat interessante informatie is in het kader van de opgave, hebben we dat niet kunnen opnemen in de wijkprofielen. Hetzelfde geldt voor een onderzoek naar sport en bewegen.

De indeling op wijken is gebaseerd op de landelijke gebruikte indeling op postcodes. Soms zijn wijken daarmee groter dan dat wijken en buurten vanuit het dagelijks leven in Soest ervaren worden. Drie wijken in de administratieve wijkindeling vormen ruimtelijk en sociaal geen coherent geheel maar zijn samengesteld uit (zeer) gedifferentieerde buurten. Dit is een bekend probleem wat in meer gemeenten speelt. Dit geldt voor De Eng en Soest-Midden die administratief één geheel vormen maar verschillende buurten, het geldt ook voor 't Hart en Soestdijk en voor Soesterberg waar ook verschillende soorten buurten zijn met verschillende soorten woningen en ook verschillen in leeftijd van de woningen. Cijfers van deze wijken moeten daarom met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd omdat er op buurtniveau verschillen kunnen zijn die niet in deze cijfers zichtbaar zijn.

De wijkprofielen zijn dan ook alleen bedoeld om op basis hiervan eerste ideeën te ontwikkelen richting een nieuwe meer integrale visie sociaal domein en focus aan te brengen in het inwonersparticipatietraject. Als we nu bijvoorbeeld jeugdigen die gebruik maken van jeugdhulp willen bevragen over wat zijn belangrijk vinden als het gaat om de visie sociaal domein of met mantelzorgers in gesprek willen hierover, waar kunnen we dan het beste heen. Daar kunnen de wijkprofielen ondersteunend bij werken.

Het document bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste wordt er per wijk een situatieschets of te wel wijkprofiel beschreven, bestaande uit een algemeen beeld en opvallende kenmerken van de wijk. De wijken worden hierbij vergeleken met de gemiddelden van gemeente Soest. Na de situatieschets wordt een beknopte samenvatting gegeven. Het tweede deel bestaat uit grafieken met de gebruikte data. De grafieken geven informatie per onderwerp en per wijk. Alle informatie en omschreven kenmerken uit het eerste deel zijn hier terug te vinden. In sommige grafieken ontbreekt informatie voor een aantal wijken. Hiervoor kunnen twee redenen zijn, namelijk (1) er is geen data beschikbaar van de wijk of (2) er is te weinig data beschikbaar om hier conclusies uit te kunnen trekken.

We hopen dat deze profielen een goede basis bieden om met elkaar het gesprek te voeren over de situatie in de verschillende wijken, de overeenkomsten en verschillen die er zijn en wat dit ook betekent voor de invulling van de inwonersparticipatie en het verdere proces richting een nieuwe visie sociaal domein.

2 Wijkprofielen

2.1 't Hart-Soestdijk

Kerncijfers per wijk: 't Hart - Soestdijk

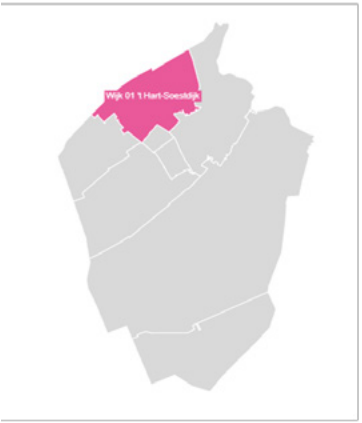

	'T Hart – Soestdijk	Soest
Aantal inwoners	9.540	47.110
Aantal huishoudens	4.215	20.752
Percentage koopwoningen	71	64
Percentage huurwoningen	29	36
Percentage bevolking 17 jaar en jonger	19,2	19,4
Percentage bevolking 65 jaar en ouder	25,4	22,9

- Welvarende wijk: hoogste gemiddeld inkomen (m.u.v. Soest-Zuid)
- Sterk vergrijsd maar geen sprake van ontgroening
- Samen met Soest-Zuid laagste aandeel niet-westerse inwoners
- Gemiddeld op veel indicatoren
- Opvallend: sportparticipatie en drugsgebruik bovengemiddeld

't Hart-Soestdijk is een wijk waarin de leefomgeving als gunstig wordt ervaren door de inwoners. Dat is niet altijd zo geweest. 't Hart was vroeger een arbeiderswijk, meer volks dan Soestdijk, dat als apart buurtschap werd gezien en waar mensen op stand woonden. Nog steeds bestaan er verschillen tussen beide buurten die mogelijk in de gemiddelden op wijkniveau niet terug te zien zijn. In de wijk staan nu ten opzichte van gemiddeld in Soest meer koop- en minder huurwoningen. Ook zijn er meer eengezinswoningen. Het gemiddeld inkomen is hoger dan het gemiddelde van Soest en er zijn minder mensen die van een laag inkomen moeten rondkomen. Wel wonen er meer mensen die een AOW krijgen dan gemiddeld in Soest. Dat klopt ook met de gemiddelde leeftijd in deze wijk. Er wonen namelijk relatief veel mensen van 45-65 jaar en 65-plussers en minder mensen tussen de 15 en 45 jaar. De nabijheid tot voorzieningen is in deze wijk gelijk aan het gemiddelde van Soest. De huisarts is voor mensen die in deze wijk wonen iets dichterbij dan gemiddeld in Soest. Wel zit deze wijk in de top 3 van wijken met het hoogste aantal huishoudens en jongeren die jeugdhulp krijgen. Dat lijkt wellicht verrassend, omdat er relatief weinig jongeren wonen in deze week, maar omdat het de grootste wijk qua inwoners is van Soest zijn de absolute aantallen toch vrij fors. 7,3% van de jeugdigen maakt gebruik van jeugdhulp zonder verblijf – dit is gemiddeld ten opzichte van de rest van Soest. Het is een wijk die groeit (1,40% tussen 2020 en 2021).

Ten aanzien van woningvoorraad, voorzieningen, overlast en onveiligheid scoort deze wijk gunstig. Ook ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Ook uit de GGD Monitor komt naar voren dat er in deze wijk weinig bijzonderheden zijn. Er wonen relatief weinig ouders met kinderen van 0-4 met een laag opleidingsniveau (23% t.o.v. 34% gemiddeld in Soest). De werkeloosheid onder deze ouders is met 3% gelijk aan het gemiddelde van Soest. 23% van de ouders met kinderen tussen 0-4 jaar heeft een niet-Nederlandse achtergrond ten opzichte van 27% gemiddeld in Soest. Wat betreft drugsgebruik is het aantal inwoners dat ooit cannabis gebruikt heeft en het aantal inwoners dat afgelopen 4 weken cannabis gebruikt heeft hoger dan gemiddeld.

Kijken we naar de waardering van woonleefklimaat, relatie inwoner - gemeente, gemeentelijke dienstverlening, zorg en welzijn en totaal oordeel over de gemeente, dan zijn deze allen gemiddeld in 't Hart-Soestdijk. Wel zijn ten opzichte van 2019 zijn alle waarderingen (behalve zorg en welzijn) lager geworden.

Samenvattend kan gesteld worden dat in deze wijk de bestaanszekerheid goed is, gezond leven en in het bijzonder gezond ouder worden is gezien de vergrijzing in deze wijk wel een thema. Ten aanzien van kansengelijkheid kunnen we stellen in deze wijk over het algemeen niet de mensen wonen die het meest nodig hebben van de gemeente. Wil je meer jonge gezinnen in deze wijk, dan vraagt dat wellicht wel iets van de voorzieningen in het kader van een kansrijke start.

2.2 Klaarwater

Kerncijfers per wijk: Klaarwater

	Klaarwater	Soest
Aantal inwoners	3.260	47.110
Aantal huishoudens	1.660	20.752
Percentage koopwoningen	49	64
Percentage huurwoningen	51	36
Percentage bevolking 17 jaar en jonger	17,5	19,4
Percentage bevolking 65 jaar en ouder	26,3	22,9

- Meest vergrijsde wijk, relatief weinig jongeren
- Relatief veel sociale huurwoningen
- Sociaaleconomisch beneden het gemeentelijk gemiddelde
- Veel emotionele eenzaamheid onder ouderen
- Relatief veel jeugdhulp

Klaarwater was in 2021 met 3.261 inwoners de een na kleinste wijk van Soest (47.110 inwoners in totaal). Het aantal inwoners van de wijk is ten opzichte van 2020 gelijk gebleven. In de wijk staan veel huurwoningen en weinig koopwoningen – de verschillen zijn groot met de rest van Soest (koop 64% in Soest, 49% in Klaarwater en huur 36% in Soest, 51% in Klaarwater). De woningwaarde ligt onder het gemiddelde. Het aantal meergezinswoningen is hoger dan in de rest van Soest. Het gemiddelde inkomen ligt eveneens lager in Klaarwater. Het aantal mensen dat rond moet komen met een laag inkomen of een inkomen rond of onder het sociaal minimum is hoger. Het aantal mensen in de bijstand is hoger. Het percentage 18-30 jarigen zonder startkwalificatie is lager in Klaarwater. Daarentegen is het aantal mensen met AOW hoger. Dit staat in lijn met het hoge aantal mensen van 65 en ouder in Klaarwater. Het aantal 0 tot 45 jarige is gemiddeld en het aantal 45 – 65 jarige is iets lager dan gemiddeld. Het aantal inwoners met een migratieachtergrond is gemiddeld. Daarnaast maakt 8,9% van de jeugdigen gebruik van jeugdhulp zonder verblijf – dit is iets hoger dan gemiddeld. Het percentage personen met vergoeding voor gespecialiseerde GGZ is hoog in Klaarwater (hoogste percentage van alle wijken in Soest). Het aantal Wmo-cliënten per 1.000

inwoners is hoger dan gemiddeld (hoogste aantal van alle wijken in Soest), mogelijk is dit gerelateerd aan het hogere aantal oudere inwoners.

Uit de burgerpeiling blijkt dat de waardering van bewoners omtrent woonleefklimaat, relatie inwoner gemeente, gemeentelijke dienstverlening, zorg en welzijn en het totaal oordeel over de gemeente iets lager is dan gemiddeld en daarnaast ten opzichte van 2019 is afgenomen (behalve zorg en welzijn). Als er gekeken wordt naar de Leefbaarometer in Klaarwater is deze ruim voldoende – de dimensies woningvoorraad, voorzieningen en overlast en onveiligheid zijn gemiddeld en laten geen afwijkingen zien. Wat betreft de nabijheid van voorzieningen scoort Klaarwater goed: de afstand tot een grote supermarkt, kinderopvang en basisschool is lager dan gemiddeld. De afstand tot de huisartsenpraktijk is gemiddeld

Tot slot laat de GGD Monitor zien dat er relatief veel ouders met kinderen van 0-4 jaar met een laag opleidingsniveau (39% ten opzichte van 34% in Soest) en met een niet-Nederlandse herkomst (34% ten opzichte van 27% in Soest). Het percentage werkloosheid bij deze ouders is onbekend. Wat betreft drugsgebruik laat de GGD Monitor zien dat het percentage inwoners dat ooit cannabis gebruikt heeft lager is dan gemiddeld, terwijl het percentage dat afgelopen 4 weken cannabis gebruikt heeft hoger is. Het aantal inwoners dat sociale eenzaamheid ervaart is lager dan gemiddeld. Het aantal senioren inwoners dat emotionele eenzaamheid ervaart is hoger dan gemiddeld.

Samenvattend is de bestaanszekerheid in deze wijk ten opzichte van Soest gemiddeld laag. Gezond leven is in deze week belangrijk en verschillende leeftijdsgroepen doen een beroep op het sociaal domein. Hoewel een kleine wijk, zijn er veel voorzieningen. Ten aanzien van kansengelijkheid kunnen we stellen in deze wijk heel wat mensen wonen die zorg of ondersteuning nodig hebben van de gemeente en voor wiens kinderen een kansrijke start wellicht niet altijd vanzelf sprekend is.

2.3 Boerenstreek

Kerncijfers per wijk: Boerenstreek

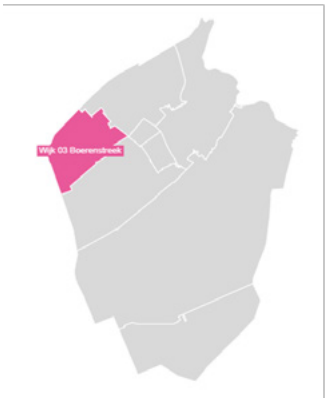

	Boerenstreek	Soest
Aantal inwoners	2.370	47.110
Aantal huishoudens	895	20.752
Percentage koopwoningen	77	64
Percentage huurwoningen	23	36
Percentage bevolking 17 jaar en jonger	21,4	19,4
Percentage bevolking 65 jaar en ouder	15,1	22,9

- Jonge wijk (fysiek en sociaal)
- Gezinswijk: meest kinderrijk, minst vergrijsd van Soest
- Laagste aandeel jeugdhulp (5%)
- Relatief veel jongeren zonder startkwalificatie
- Hoge score sociale eenzaamheid volwassenen
- Laagste aandeel aangemelde vrijwilligers
- Laagste score voorzieningenniveau

Boerenstreek was in 2021 met 2.374 inwoners de kleinste wijk van Soest. Het aantal inwoners van de wijk is ten opzichte van 2020 iets afgenomen. In de wijk staan meer koop- en minder huurwoningen dan gemiddeld. De woningwaarde ligt hoger dan in de rest van Soest. Het aantal eengezinswoningen is hoog en het aantal meergezinswoningen is laag. Het gemiddelde inkomen is onbekend. Het aantal particuliere huishoudens dat bij de 40% laagste huishoudinkomens en 20% hoogste huishoudinkomens is in Boerenstreek gemiddeld. Het aantal huishoudens met een laag inkomen of inkomen onder of rond sociaal minimum is lager. Het aantal mensen in de bijstand is ook lager. Hetzelfde geldt voor het aantal mensen in de AOW. Dit staat in lijn met de leeftijdsopbouw in de wijk: hoog aantal 0-25 jarige en 45-65 jarige en laag aantal 25-45 jarige en 65+ jarige. Het aantal inwoners met een migratieachtergrond is gemiddeld. Het aantal Wmo-cliënten is lager (laagste aantal van alle wijken in Soest). Daarnaast maakt 5% van de jeugdigen gebruik van jeugdzorg zonder verblijf – dit percentage is lager dan gemiddeld.

Uit de burgerpeiling blijkt dat de waardering omtrent woonleefklimaat, gemeentelijke dienstverlening en het totale oordeel over de gemeente gemiddeld zijn. Relatie inwoner gemeente en zorg en welzijn is lager dan gemiddeld. Daarnaast zijn deze ten opzichte van 2019 beiden afgenomen. Wanneer er gekeken wordt naar de Leefbaarometer scoort Boerenstreek ruim gemiddeld. Bij de dimensies woningvoorraad en overlast en onveiligheid zijn geen afwijkingen te zien ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Voorzieningen scoort lager. Deze lage score zou verklaard kunnen worden door de gemiddeld grote afstand tot de huisartsenpraktijk, grote supermarkt, basisschool en kinderopvang (grootst van alle wijken).

De GGD Monitor laat zien dat er weinig ouders met kinderen van 0-4 jaar zijn met een laag opleidingsniveau (22% ten opzichte van 34% in Soest). Het aantal van deze ouders met een niet-Nederlandse herkomst is gemiddeld. Er zijn geen cijfers over werkeloosheid van deze ouders. Tot slot hebben leerlingen in groep 8 in Boerenstreek een hoge gemiddelde CITO-toetsscore.

Samenvattend kan gesteld worden dat de bestaanszekerheid in deze wijk goed is. Ten aanzien van gezond leven gaat het ook goed in Boerenstreek. Wel is dit de meest jonge wijk van Soest die snel gebouwd is en waar de minste voorzieningen zijn. In het kader van kansengelijkheid, doet deze wijk het nu goed, maar zou deze wijk over een aantal jaren sterk kunnen lijken op Overhees.

2.4 De Eng-Soest Midden

Kerncijfers per wijk: De Eng – Soest-Midden

	De Eng – Soest-Midden	Soest
Aantal inwoners	6.290	47.110
Aantal huishoudens	2.870	20.752
Percentage koopwoningen	55	64
Percentage huurwoningen	45	36
Percentage bevolking 17 jaar en jonger	18,5	19,4
Percentage bevolking 65 jaar en ouder	24,5	22,9

- Relatief veel sociale huurwoningen (naoorlogse portiekflats)
- Sociaaleconomisch kwetsbaar (lage inkomenshuishoudens)
- Relatief veel eenpersoonshuishoudens
- Na Smitsveen de meest kleurrijke wijk
- Licht vergrijsd t.o.v. gemeentelijk gemiddelde
- Veel sociale eenzaamheid onder ouderen
- Gunstige score op jeugdhulp
- Drugsgebruik aanzienlijk hoger dan in Smitsveen

De Eng-Soest Midden is met 6.287 inwoners qua grootte een gemiddelde wijk in Soest. Het aantal inwoners van de wijk is ten opzichte van 2020 licht gestegen. In de wijk staan meer huurwoningen en minder koopwoningen dan gemiddeld. De woningwaarde is gemiddeld. Het aantal eengezinswoningen is erg laag en het aantal meergezinswoningen juist erg hoog. Er wonen relatief veel mensen in een woning van een woningcorporatie. Het gemiddelde inkomen in De Eng-Soest Midden is vergelijkbaar met de rest van Soest. Het aantal mensen met een laag inkomen of inkomen rond of onder sociaal minimum is hoger. Ook het aantal mensen in de bijstand is hoger dan gemiddeld. Hetzelfde geldt voor het aantal mensen met AOW. Qua leeftijd is de wijk gemiddeld ten opzichte van de rest van Soest. Het aantal inwoners met een Westerse migratieachtergrond is gemiddeld, maar het aantal inwoners met een niet-Westerse migratieachtergrond is een stuk hoger dan gemiddeld. Er zijn veel inwoners met een Turkse achtergrond. Het Wmo-cliënten per 1.000 inwoners is in De Eng-Soest Midden hoger dan gemiddeld. Het percentage jeugdigen die gebruik maken van jeugdzorg zonder verblijf is 5,8% - dit percentage is lager dan gemiddeld.

Uit de burgerpeiling blijkt dat de waardering van woonleefklimaat, relatie inwoner gemeente, gemeentelijke dienstverlening, zorg en welzijn en het totale oordeel lager zijn dan gemiddeld en daarnaast ook lager zijn geworden in vergelijking met 2019. De score op de Leefbaarometer is daarentegen wel ruim voldoende. Bij de dimensies woningvoorraad, voorzieningen en overlast en onveiligheid zijn geen afwijkingen te zien. De nabijheid van voorzieningen (huisartsenpraktijk, grote supermarkt, basisschool en kinderopvang) blijkt uit de cijfers van CBS Wijk en Buurten dan ook gemiddeld te zijn. Uit de KIS Wijkmonitor blijkt echter dat De Eng-Soest Midden laag scoort op veiligheid, omdat het aantal verdachten en veroordeelden per 1.000 inwoners hoog is in vergelijking met de rest van Soest.

Tot slot laat de GGD Monitor zien dat er relatief veel ouders met kinderen van 0-4 jaar met een laag opleidingsniveau (44% ten opzichte van 34% in Soest) en met een Niet-Nederlandse herkomst (40% ten opzichte van 27% in Soest). Het aantal van deze ouders dat werkeloos is, is echter laag (1% ten

opzichte van 3% in Soest). Daarnaast laat de GGD Monitor zien dat het aantal 65+ jarige dat sociale eenzaamheid ervaart hoger is dan in de rest van Soest (het hoogste van alle wijken). Bij deze wijk moet opgemerkt worden dat het eigenlijk om twee verschillende buurten gaat binnen de wijk, waarbij het ene deel lijkt op Smitsveen en het andere niet. In de cijfers worden die twee buurten samen genomen waardoor bepaalde zaken wellicht onderbelicht kunnen zijn.

Samenvattend is de bestaanszekerheid lager dan gemiddeld in Soest, echter dit is het gemiddelde van twee heel verschillende buurten, het is in het kader van de nieuwe visie sociaal domein wellicht beter hier niet van het gemiddelde uit te gaan. Als het gaat om gezond leven is er in deze wijk sprake van lichte vergrijzing ten opzichte van het gemiddelde en ook qua voorzieningen is dit een hele gemiddelde wijk. Ondanks dat is er veel eenzaamheid. Kansengelijkheid is in deze wijk zeker een thema. Er wonen relatief veel mensen met een migratieachtergrond en een laag opleidingsniveau, relatief veel ouders met kinderen van 0-4 jaar ook, waardoor ook een kansrijke start in deze wijk niet vanzelfsprekend is.

2.5 Smitsveen

Kerncijfers per wijk: Smitsveen

	Smitsveen	Soest
Aantal inwoners	4.880	47.110
Aantal huishoudens	2.235	20.752
Percentage koopwoningen	51	64
Percentage huurwoningen	49	36
Percentage bevolking 17 jaar en jonger	20,7	19,4
Percentage bevolking 65 jaar en ouder	19,5	22,9

- Meest kwetsbare wijk van Soest
- Veel sociale huur, bouwtechnische kwaliteit matig
- Sociaaleconomisch relatief zwak (aandeel sociaal minimum en bijstand)
- Relatief jonge bevolking en veel kwetsbare jongeren:
  - Hoogste aandeel jongeren zonder startkwalificatie
  - Hoogste score op jeugdhulp
- 1/3 van de inwoners heeft niet-westerse migratieachtergrond
- Eenzaamheid hoog, met name onder volwassenen
- Meest ongunstig op overlast en onveiligheid

Smitsveen was in 2021 met 4.883 inwoners qua grootte een gemiddelde wijk. Ten opzichte van 2019 is het aantal inwoners iets gedaald. In de wijk staan relatief veel huurwoningen en weinig koopwoningen. De woningwaarde in Smitsveen ligt onder het gemiddelde. Het percentage huishoudens in een corporatiewoningen is hoog. Daarnaast zijn er gemiddeld veel meergezinswoningen en weinig eengezinswoningen. Het percentage huizen in Smitsveen dat onvoldoende geventileerd wordt, is gemiddeld een stuk hoger dan in de rest van Soest. Het gemiddelde inkomen is een stuk lager dan in de rest van Soest. Het aantal mensen met een laag inkomen of een inkomen onder of rond het sociaal minimum is hoog. Betreffende de financiële situatie van inwoners in Smitsveen is het aantal inwoners dat enige tot grote moeite heeft met

rondkomen en het aantal mensen dat niet in staat is om een onverwachte noodzakelijke uitgave van 1.000 euro te betalen zonder daarvoor schulden te maken gemiddeld een stuk hoger dan in de rest van Soest. Het aantal mensen dat inkomsten heeft vanuit arbeid is lager dan gemiddeld en het aantal mensen dat werkzoekend is juist hoger dan gemiddeld. Het aantal mensen in de bijstand is hierdoor ook een stuk hoger dan gemiddeld. Het aantal mensen met AOW is lager dan gemiddeld. Dit is logisch, omdat het gemiddelde aantal inwoners van 65+ jaar lager is ten opzichte van de rest van Soest. Het aantal inwoners van 0 – 45 jaar is juist hoger dan gemiddeld. Daarnaast zijn er veel mensen met een migratieachtergrond. Het aantal mensen met een Westerse migratieachtergrond is gemiddeld, maar het aantal mensen met een niet-Westerse migratieachtergrond is een stuk hoger dan gemiddeld. Er zijn vooral mensen met een Turkse achtergrond of een andere achtergrond dan waaruit men kon kiezen (namelijk Turkije, Marokko, Nederlandse-Antillen en Aruba of Suriname). Het aantal Wmo-cliënten is gemiddeld. Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdzorg zonder verblijf is 10,6% - dit percentage is hoger dan gemiddeld. Het percentage volwassenen met vergoeding in gespecialiseerde GGZ is hoger dan gemiddeld.

Uit de burgerpeiling blijkt dat relatie inwoner gemeente en zorg en welzijn hoger zijn in Smitsveen dan in de rest van Soest. De relatie inwoner gemeente kan verklaard worden door het feit dat de gemeente veel aandacht besteedt aan het ontwikkelen van de wijk (bijvoorbeeld door de aanpak jongeren overlast in Smitsveen), waardoor er meer contact is met de wijk. De waardering omtrent zorg en welzijn is ten opzichte van 2019 ook toegenomen. De waardering rondom gemeentelijke dienstverlening en het totale oordeel zijn gemiddeld. Het woonleefklimaat is lager, en dit is ten opzichte van 2019 ook afgenomen. Wanneer er gekeken wordt naar de nabijheid van voorzieningen, scoort Smitsveen goed – de afstand tot huisartsenpraktijk, grote supermarkt, basisschool en kinderopvang is lager dan gemiddeld. Wat betreft onderwijs blijkt uit de KIS Wijkmonitor dat de groep 8 leerlingen in de wijk een lagere CITO-toetsscore dan gemiddeld.

Smitsveen scoort zwak op de Leefbaarometer. De dimensies woningvoorraad en voorzieningen wijken niet af en zijn gemiddeld. Op de dimensie overlast en veiligheid scoort Smitsveen minder goed dan gemiddeld. Uit de KIS Wijkmonitor blijkt dat er per 1.000 inwoners meer verdachten en veroordeelden in de wijk wonen dan gemiddeld.

Tot slot laat de GGD Monitor zien dat er relatief veel ouders met kinderen van 0-4 jaar met een laag opleidingsniveau (47% ten opzichte van 34% in Soest) en met een niet-Nederlandse herkomst (46% ten opzichte van 27% in Soest) zijn. Het percentage van deze ouders dat werkeloos is, is ook hoog (10% ten opzichte van 3% in Soest). Wat betreft drugsgebruik laat de GGD Monitor zien dat het aantal inwoners dat ooit cannabis heeft gebruikt (9,9% ten opzichte van 26,3%) en het aantal inwoners dat de afgelopen vier weken cannabis heeft gebruikt (0,0% ten opzichte van 3,5%) gemiddeld een stuk lager is dan in de rest van Soest. Opvallend is dat het percentage 16 – 64-jarige dat zich sociaal en/of emotioneel eenzaam voelen hoger is dan gemiddeld, terwijl het percentage 65+ jarige dat zich sociaal en/of emotioneel eenzaam voelt gemiddeld is. In deze monitor rapporteren bewoners ook meer problemen met het binnenmilieu, met name rondom ventileren.

Samenvattend is de bestaanszekerheid in deze wijk het laagst van heel Soest. Gezond leven staat hier het meest onder druk, al is er al fors geïnvesteerd in deze wijk en zijn er veel voorzieningen bij gekomen de laatste jaren, aldus onze gesprekspartners. Ook qua kansengelijkheid scoort deze wijk nog altijd het laagst ten opzichte van de andere wijken. Mensen zijn echter wel heel blij met de voorzieningen die er gekomen zijn. Vraag is of ze ook door iedereen die dat nodig heeft goed gevonden worden. Belangrijk in elk geval om deze wijk ook te kijken naar wat er al wel bereikt is en waar de krachten zitten.

2.6 Overhees

Kerncijfers per wijk: Overhees

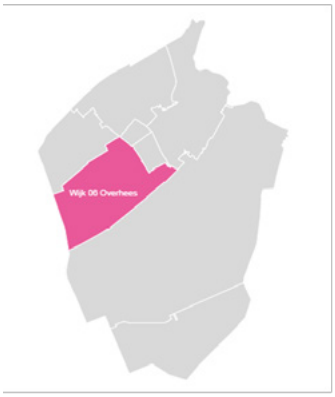

	Overhees	Soest
Aantal inwoners	7.270	47.110
Aantal huishoudens	3.150	20.752
Percentage koopwoningen	66	64
Percentage huurwoningen	34	36
Percentage bevolking 17 jaar en jonger	18,8	19,4
Percentage bevolking 65 jaar en ouder	25,4	22,9

- Woonerfwijk (middenklassewijk)
- Relatief sterk vergrijsd (*empty-nesters*)
- Sociale eenzaamheid onder bijna 1/3 van de ouderen
- Relatief hoge vrijwilligersparticipatie

Overhees was in 2021 met 7.271 inwoners qua grootte een gemiddelde wijk. Ten opzichte van 2020 is het aantal inwoners hetzelfde gebleven. Het aantal koop- en huurwoningen is gemiddeld. Ook de gemiddelde woningwaarde is gemiddeld. Het aantal eengezinswoningen is hoger dan gemiddeld en het aantal meergezinswoningen is lager. Ook de gemiddelde inkomens van de inwoners is gemiddeld. Het aantal huishoudens met een laag inkomen of inkomen onder of rond het sociaal minimum is echter lager dan gemiddeld. Het aantal mensen in de bijstand is gemiddeld. Opvallend is dat het percentage mensen met AOW relatief hoog is. In de wijk wonen gemiddeld veel mensen van 65+ jaar. De rest van de leeftijdscategorieën is gemiddeld ten opzichte van de rest van Soest. In de wijk is het aantal inwoners met een Westerse migratieachtergrond gemiddeld en het aantal inwoners met een niet-Westerse migratieachtergrond lager. Het aantal Wmo-cliënten per 1.000 inwoners is gemiddeld. Het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van jeugdzorg zonder verblijf is onbekend, maar Overhees zit in de top 3 wijken waar het aantal huishoudens (140 in 2019) en jongeren (145 in 2020) die jeugdhulp krijgt het hoogst is.

Uit de burgerpeiling blijkt dat de waardering omtrent woonleefklimaat, relatie inwoner gemeente, gemeentelijke dienstverlening en totaal oordeel over de gemeente gemiddeld zijn. Zorg en welzijn scoort hoger dan gemiddeld. Zorg en welzijn is ten opzichte van 2019 toegenomen, maar de waardering woonleefklimaat is afgenomen. De score op de Leefbaarometer is ruim voldoende en de dimensies woningvoorraad, voorzieningen en overlast en onveiligheid wijken niet af van het gemiddelde. De nabijheid van voorzieningen (huisartsenpraktijk, grote supermarkt, basisschool en

kinderopvang) blijkt uit de cijfer van CBS Wijk en Buurten dan ook gemiddeld te zijn. Uit de GGD Monitor 65+ jaar blijkt echter dat het aantal senioren zonder levensmiddelen winkel binnen 1 km van het huis is en zonder OV halte binnen 500 meter van het huis gemiddeld erg hoog is.

Tot slot laat de GGD Monitor zien dat het aantal ouders met kinderen van 0-4 jaar met een laag opleidingsniveau gemiddeld is. Het aantal van deze ouders met een Niet-Nederlandse herkomst is lager (13% ten opzichte van 27% in Soest). Het aantal van deze ouders dat werkeloos is, is iets lager (2% ten opzichte van 3% in Soest).

Samenvattend kunnen we stellen dat de bestaanszekerheid in deze wijk goed is. Ten aanzien van gezond leven zijn er veel mensen die een beroep doen op het sociaal domein. Doordat deze wijk een transitie heeft doorgemaakt van een gezinsrijke wijk in de jaren '70 naar een wijk met veel 'empty nesters' nu is er mogelijk een mismatch qua voorzieningen. In het kader van kansengelijkheid is er niks specifieks te melden voor deze wijk. Het aantal vrijwilligers/ mantelzorgers is hier relatief groot, dus dat kan een kracht zijn voor de toekomst.

2.7 Soest-Zuid

Kerncijfers per wijk: Soest-Zuid

	Soest-Zuid	Soest
Aantal inwoners	6.140	47.110
Aantal huishoudens	2.525	20.752
Percentage koopwoningen	82	64
Percentage huurwoningen	18	36
Percentage bevolking 17 jaar en jonger	20,7	19,4
Percentage bevolking 65 jaar en ouder	24,8	22,9

- Ruimtelijk gezien een vreemde eend: lage dichtheid, versnipperde bebouwing, veel natuur
- Sociaaleconomisch hoogste score van Soest
- Grotendeels koopwoningen
- Gunstige score op veel dimensies, maar:
  - Relatief veel jongeren zonder startkwalificatie
  - Jeugdhulp gemiddeld
- Hoogste score sportparticipatie

Soest-Zuid was in 2021 met 6.144 inwoners qua grootte een gemiddelde wijk, qua oppervlakte is het het grootste gebied. Ten opzichte van 2020 is het aantal inwoners hetzelfde gebleven. In de wijk staan gemiddeld veel koopwoningen en weinig huurwoningen. In de wijk zijn gemiddeld minder huishoudens in corporatiewoningen. De gemiddelde woningwaarde is in Soest-Zuid een stuk hoger dan in de rest van Soest. Het aantal eengezinswoningen is hoger en het aantal meergezinswoningen is lager. Het inkomen van de inwoners is gemiddeld hoger in vergelijking met de rest van Soest. Het aantal gezinnen met een laag inkomen of inkomend rond of onder sociaal minimum zijn dan ook lager dan gemiddeld. Hetzelfde geldt voor het aantal menen in de bijstand. Er zijn daarentegen

gemiddeld meer mensen met AOW. Dit kan verklaard worden door het hoge aantal 65+ jarigen. Daarnaast zijn er relatief veel inwoners van 45 – 65 jaar en 0 – 15 jarigen. Er zijn minder 15 – 45 jarigen in Soest-Zuid. Qua migratieachtergrond is het aantal mensen met een Westerse migratieachtergrond iets hoger dan gemiddeld, terwijl het aantal mensen met een niet-Westerse migratieachtergrond lager is. Het aantal Wmo-cliënten per 1.000 inwoners is lager. Daarnaast gebruikt 8,3% van de jeugdigen jeugdhulp zonder verblijf – dit percentage is iets hoger dan gemiddeld.

Uit de burgerpeiling blijkt dat de waardering van woonleefklimaat, gemeentelijke dienstverlening, zorg en welzijn en het totaal oordeel over de gemeente gemiddeld zijn. De relatie inwoner gemeente is lager. Ten opzichte van 2019 zijn alle waarderingen lager geworden. Soest-Zuid scoort op de Leefbaarometer zeer goed. Bij de dimensies woningvoorraad, voorzieningen en overlast en onveiligheid zijn geen afwijkingen te zien. De nabijheid van voorzieningen (huisartsenpraktijk, grote supermarkt, basisschool en kinderopvang) blijkt uit de cijfer van CBS Wijk en Buurten dan ook gemiddeld te zijn. De GGD Monitor 65+ jaar laat echter zien dat het percentage senioren zonder OV halte binnen 500 meter van het huis gemiddeld erg hoog is. Betreft veiligheid laat de KIS Wijkmonitor zien dat er gemiddeld weinig verdachten en veroordeelden per 1.000 inwoners zijn in Soest-Zuid. Wat betreft school hebben groep 8 leerlingen een hogere CITO-toetsscore dan gemiddeld.

Als laatst blijkt uit de GGD Monitor dat er relatief weinig ouders met kinderen van 0-4 jaar met een laag opleidingsniveau (22% ten opzichte van 34% in Soest) en met een Niet-Nederlandse herkomst (14% ten opzichte van 27% in Soest) zijn. Het aantal van deze ouders dat werkeloos is, is ook laag (0% ten opzichte van 3% in Soest).

Al met al is Soest-Zuid een wijk met een hoge bestaanszekerheid. Ten aanzien van gezond leven gaat het hier ook goed. Wel moet opgemerkt worden dat er heel weinig bebouwing is in deze wijk en dus ook relatief weinig voorzieningen. Er is vooral veel natuur. Dat is terug te zien in de sportparticipatie die hier heel hoog is. Kansengelijkheid is goed in deze wijk enige dat opgemerkt kan worden is dat er relatief veel jongeren zonder startkwalificatie wonen in deze wijk.

2.8 Soesterberg

Kerncijfers per wijk: Soesterberg

	Soesterberg	Soest
Aantal inwoners	7.350	47.110
Aantal huishoudens	2.525	20.752
Percentage koopwoningen	82	64
Percentage huurwoningen	18	36
Percentage bevolking 17 jaar en jonger	19,9	19,4
Percentage bevolking 65 jaar en ouders	17,6	22,9

- Kern met grote contrasten tussen buurten:
  - Westelijk deel kwetsbaar, hoge score overlast en onveiligheid (overwegend sociale huur, veel eenpersoonshuishoudens)
  - Oostelijk deel meer vitaal (gezinnen, koopwoningen)
- Wijkscore (daardoor) gemiddeld op inkomen en onderwijs
- Vergrijzing fors lager dan Soest
- Sociale en emotionele eenzaamheid hoog onder ouderen
- Relatief hoge score op jeugdhulp
- Relatief veel drugsgebruik
- Voorzieningenniveau relatief laag

Soesterberg bestaat eigenlijk uit drie buurten een deel met sociale huur en kwetsbare groepen, een deel oudere buurten waar veel ouderen wonen en een sterke sociale cohesie is, maar weinig ruimte voor ontmoeting en een deel nieuwbouw waar vooral veel starters en gezinnen van buiten Soest wonen. Soesterberg was in 2021 met 7.353 inwoners qua grootte de een na grootste wijk van Soest. Ten opzichte van 2020 is het aantal inwoners gestegen. In de wijk zijn meer huurwoningen en minder koopwoningen in vergelijking met de rest van Soest. Het aantal eengezinswoningen en meergezinswoningen is gemiddeld. Het inkomen van de inwoners is gemiddeld. Ook het aantal huishoudens met een laag inkomen of inkomen onder of rond het sociaal minimum is gemiddeld. Het aantal mensen in de WW is hoger dan gemiddeld. Het aantal mensen in de bijstand en AOW is lager. Dit staat in lijn met de gemiddelde leeftijden in de gemeente: er zijn minder 65+ jarigen. Het aantal 25 – 45 jarige is daarentegen hoger dan gemiddeld. Het aantal inwoners in de overige leeftijdscategorieën is gemiddeld. Betreffende migratieachtergrond is het aantal inwoners met een Westerse migratieachtergrond gemiddeld en het aantal inwoners met een niet-Westerse migratieachtergrond lager. Het aantal Wmo-cliënten per 1.000 inwoners is lager. Daarnaast gebruikt 9,1% van de jeugdigen jeugdhulp zonder verblijf – dit percentage is hoger dan gemiddeld. Soest-Zuid zit in de top 3 wijken waar het aantal huishoudens (145 in 2019) en jongeren (145 in 2020) die jeugdhulp krijgt het hoogst is. Het percentage volwassen inwoners dat vergoeding krijg voor generalistische basis GGZ is hoger ten opzichte van de rest van Soest.

Uit de burgerpeiling blijkt dat de waardering van woonleefklimaat, relatie inwoner gemeente, gemeentelijke dienstverlening, zorg en welzijn en totaal oordeel over de gemeente lager zijn dan gemiddeld. Dienstverlening is lager geworden ten opzichte van 2019, de rest is hetzelfde gebleven. Soesterberg scoort op de Leefbaarometer een ruim voldoende. Bij dimensies woningvoorraad, voorzieningen en overlast en onveiligheid zijn geen afwijkingen te zien ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De nabijheid van voorzieningen (huisartsenpraktijk, grote supermarkt, basisschool en kinderopvang) blijkt uit de cijfer van CBS Wijk en Buurten dan ook gemiddeld te zijn. De GGD Monitor 65+ jaar laat echter zien dat het percentage senioren zonder levensmiddelen winkel

binnen 1 kilometer vanaf huis en het percentage senioren zonder OV halte binnen 500 meter van huis gemiddeld hoog is. Wat betreft veiligheid is er een hoger aantal veroordeelden en verdachten per 1.000 inwoners in Soesterberg. Wat betreft school is de gemiddelde CITO-toetsscore bij groep 8 leerlingen lager dan gemiddeld en het aantal vroegtijdige schoolverlaters hoger.

Als laatst blijkt uit de GGD Monitor dat het aantal ouders met kinderen van 0-4 jaar met een laag opleidingsniveau (36% ten opzichte van 34% in Soest) gemiddeld is. Het aantal van deze ouders met een Niet-Nederlandse herkomst is iets lager (23% ten opzichte van 27% in Soest). Het aantal van deze ouders dat werkeloos is, is iets lager (2% ten opzichte van 3% in Soest). Daarnaast is de mate van sociale en emotionele eenzaamheid bij senioren hoger dan gemiddeld. Bij volwassenen (18 – 64 jaar) is de sociale en emotionele eenzaamheid gemiddeld.

Samenvattend is Soesterberg op het eerste gezicht op bestaanszekerheid, gezond leven en kansengelijkheid een heel gemiddelde wijk, maar doordat deze wijk eigenlijk uit drie heel verschillende buurten bestaat zou het goed zijn hier wellicht op buurtniveau te kijken wat wenselijk en nodig is. Soesterberg voelt zich vaak achtergesteld ten opzichte van de rest van Soest als het gaat over het voorzieningenniveau, de wens van de inwoner loopt hier naar verwachting sterk uiteen.

3 Reflectie

Als wij naar deze wijkprofielen kijken en hierop reflecteren (grafieken en figuren op basis waarvan we dit doen zijn te vinden in bijlage 1) dan valt op dat met name Smitsveen en Soest-Zuid contrasteren. Waarschijnlijk is dit voor alle partners in de gemeente Soest een herkenbaar beeld. In Smitsveen wonen veel mensen van 0 – 45 jaar en relatief weinig mensen die ouder zijn. Veel inwoners hebben een niet-Westerse migratieachtergrond, met name een Turkse achtergrond. Smitsveen is wijk met veel huurwoningen en weinig koopwoningen. Smitsveen heeft de een na laagste woningwaarde van Soest. Er is sprake van veel armoede, bestaande uit lage inkomens, veel mensen met financiële zorgen en veel mensen in de bijstand. Er is sprake van een hoge mate van werkeloosheid. Daarnaast is er een lage mate van veiligheid. Het aantal verdachten en veroordeelden is hoog. Wat betreft jeugd is het opvallend dat groep 8 leerlingen in Smitsveen gemiddeld een lage CITO-toetsscore hebben.

Daartegenover staat de wijk Soest-Zuid, een gebied wat echter lang niet altijd voelt als een wijk. In deze wijk wonen veel mensen van 0 – 15 jaar, en 45 – 65+ jaar. Er wonen weinig mensen met een niet-Westerse migratieachtergrond. In de wijk staan veel koopwoningen en weinig huurwoningen. Soest-Zuid heeft de hoogste woningwaarde van heel Soest. Inwoners hebben gemiddeld hogere inkomens en het aantal inwoners dat een laag inkomen of inkomen onder of rond sociaal minimum is laag. Soest-Zuid scoort hoog qua veiligheid: het aantal verdachten en veroordeelden is laag. Wat betreft de jeugd: groep 8 leerlingen hebben een gemiddeld hoge CITO-toetsscore.

Kortom, de wijken Smitsveen en Soest-Zuid laten grote verschillen zien. Klaarwater is een wijk die een aantal overeenkomsten heeft met Smitsveen en ook een deel van De Eng-Soest Midden vertoont zeker gelijkenissen met Smitsveen, zoals bijvoorbeeld lage woningwaarde (laagste van Soest), veel huurwoningen en veel mensen met een laag inkomen. De overige wijken laten relatief weinig afwijkingen zien. De wijken in Soest lijken dus ook veel overeenkomsten te kennen.

Een uitdaging voor Soest als gemeente is de sterke mate van vergrijzing. Hoe hiermee om te gaan? Accepteer je dit als een gegeven en pas je de voorzieningen in het sociaal domein daarop aan? Of probeer je juist jongere mensen te motiveren om in Soest te blijven of komen wonen en wat vraagt dat van het voorzieningenniveau in de verschillende wijken? Een andere vraag is ook welke bijdrage kunnen en willen mensen in Soest zelf leveren aan het sociaal domein. Op dit moment zijn er vooral veel vrijwilligers/mantelzorgers in de groep die rond de pensioenleeftijd zit. Deze mensen worden ouder kunnen die rol straks minder vervullen, maar nemen jongeren generaties die rol dan op zich en wat is daarvoor nodig. Uiteraard raken deze vraagstukken ook aan het fysieke domein en aan voorzieningen op gebied van sport en cultuur. Het is dus zaak dit mee te nemen in de verdere stappen richting een integrale visie sociaal domein.

Bijlage 1

Wijken in Soest

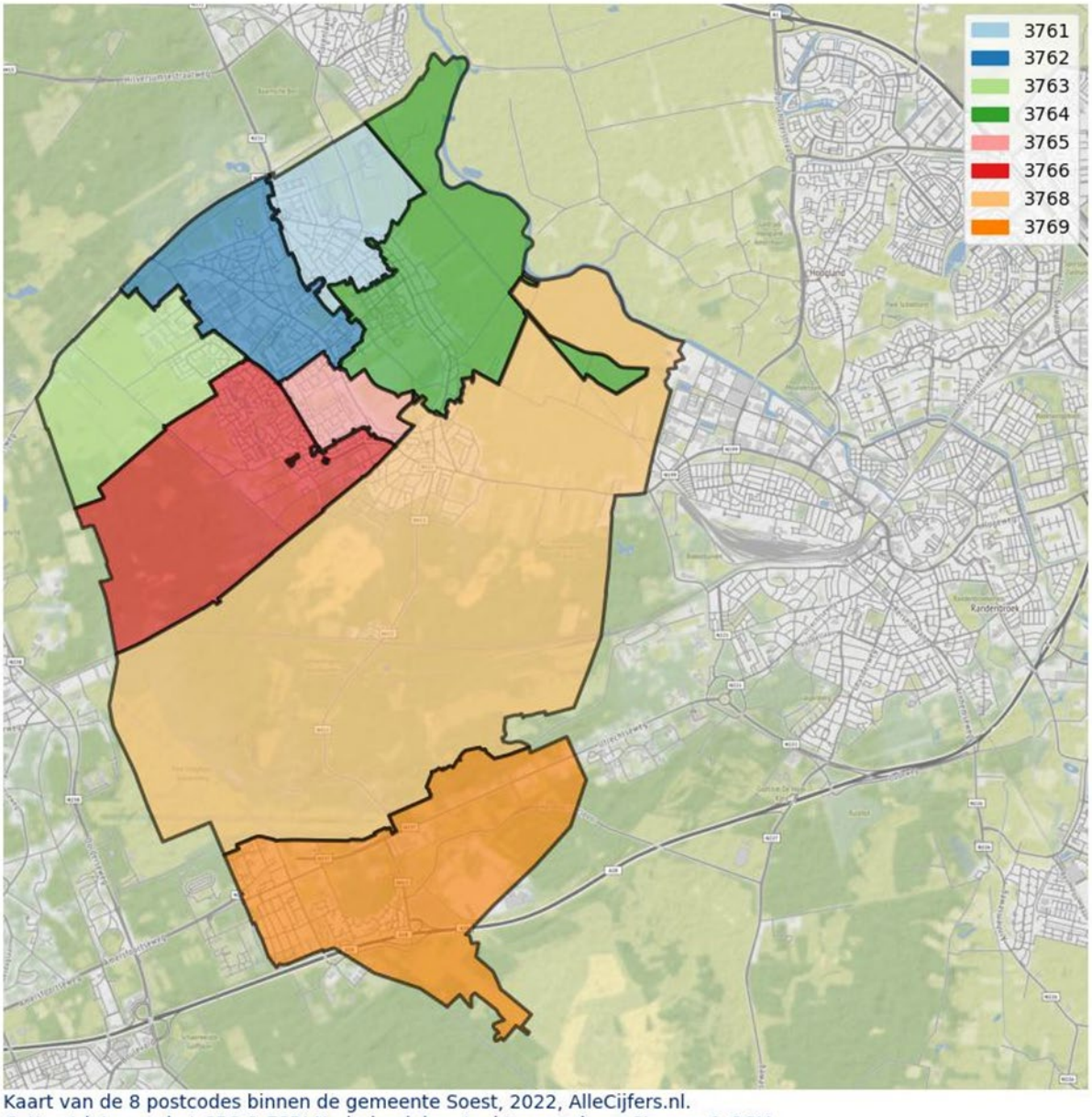

Kaart van de 8 postcodes binnen de gemeente Soest, 2022, AlleCijfers.nl.
© Kaartdata van het CBS & ESRI Nederland, kaartachtergrond van Stamen & OSM.

Grafieken en figuren

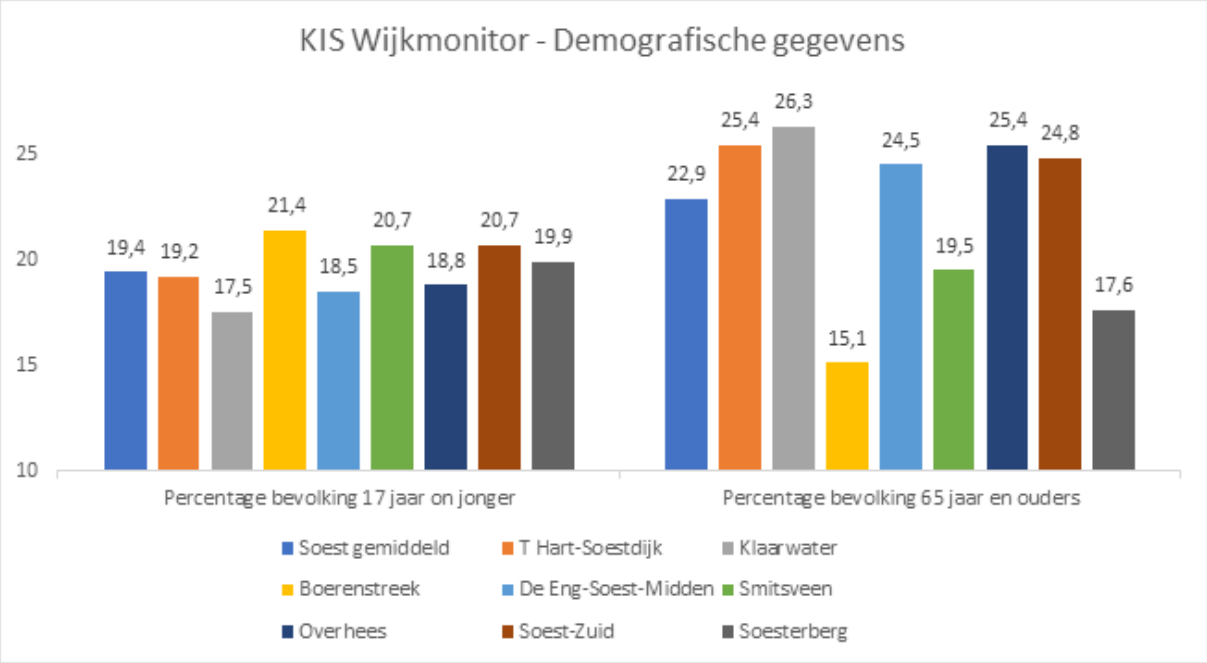

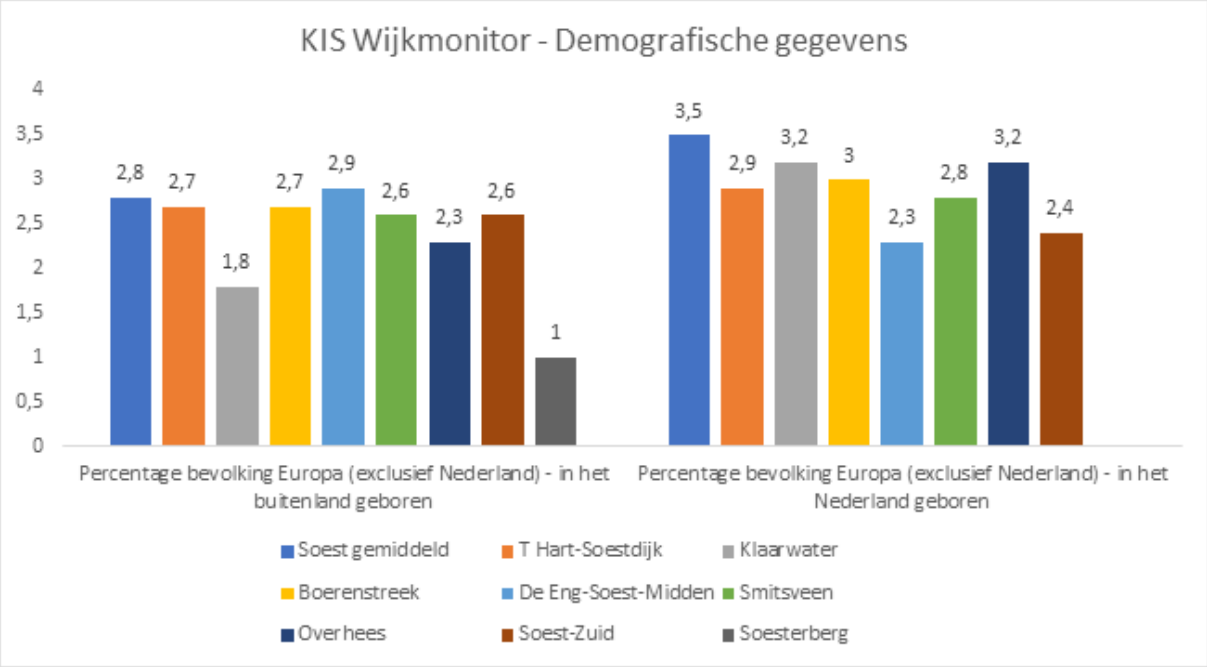

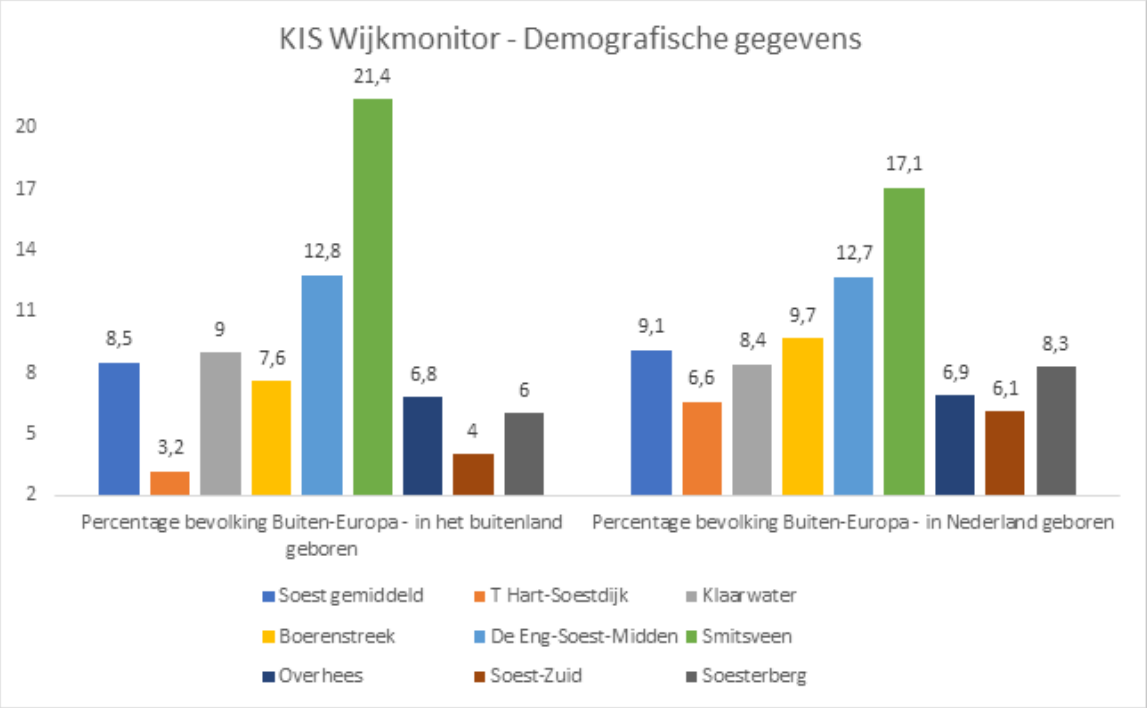
KIS Wijkmonitor - Demografische gegevens
20
17
14
11
8
5
2
8,5
3,2
9
7,6
12,8
21,4
6,8
4
6
9,1
6,6
8,4
9,7
12,7
17,1
6,9
6,1
8,3
Percentage bevolking Buiten-Europa - in het buitenland geboren
Percentage bevolking Buiten-Europa - in Nederland geboren
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

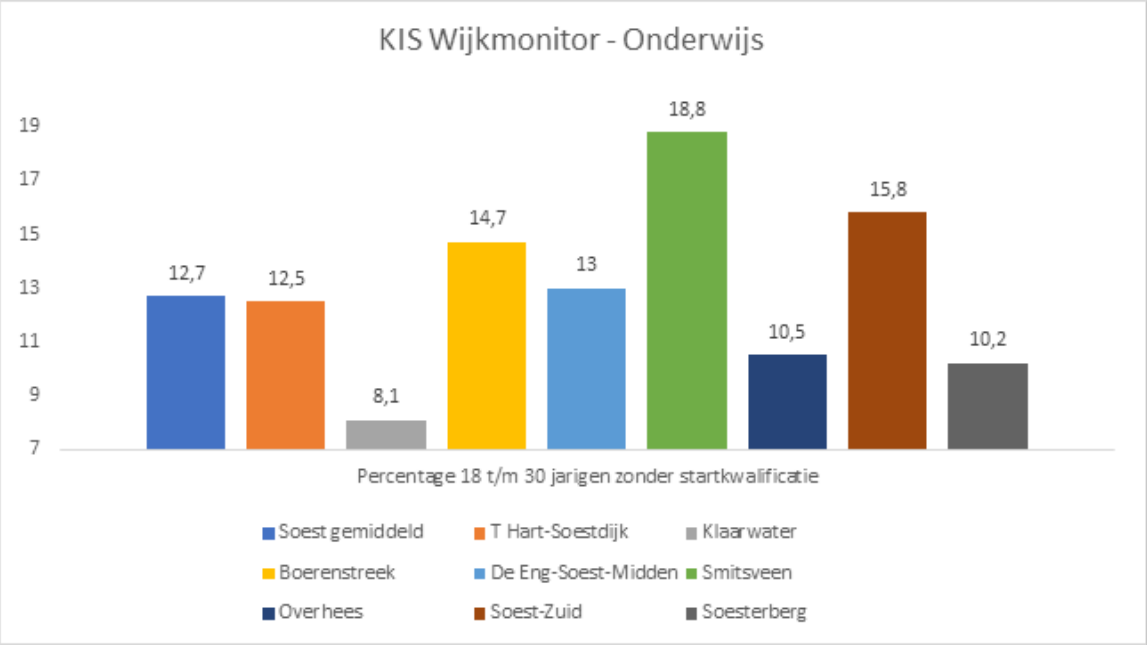
KIS Wijkmonitor - Onderwijs
19
17
15
13
11
9
7
12,7
12,5
8,1
14,7
13
18,8
10,5
15,8
10,2
Percentage 18 t/m 30 jarigen zonder startkwalificatie
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

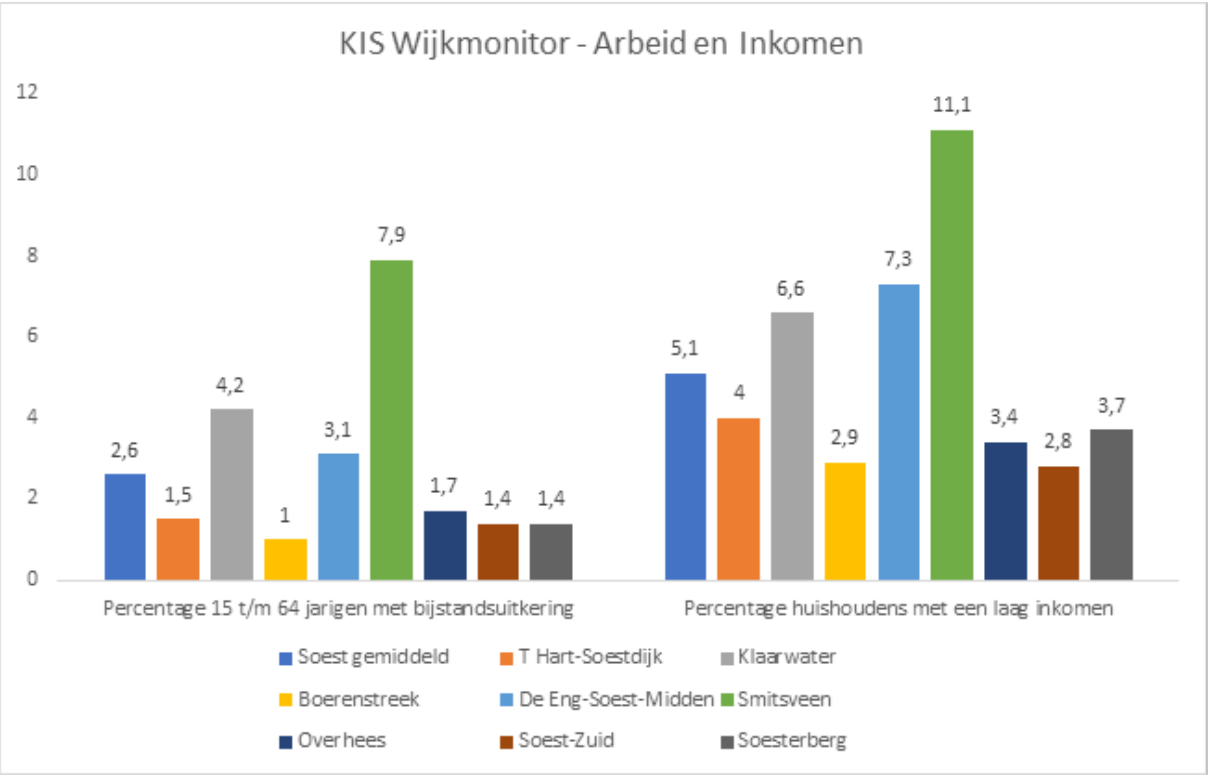
KIS Wijkmonitor - Arbeid en Inkomen
12
10
8
6
4
2
0
2,6
1,5
4,2
1
3,1
7,9
1,7
1,4
1,4
5,1
4
6,6
2,9
7,3
11,1
3,4
2,8
3,7
Percentage 15 t/m 64 jarigen met bijstandsuitkering
Percentage huishoudens met een laag inkomen
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

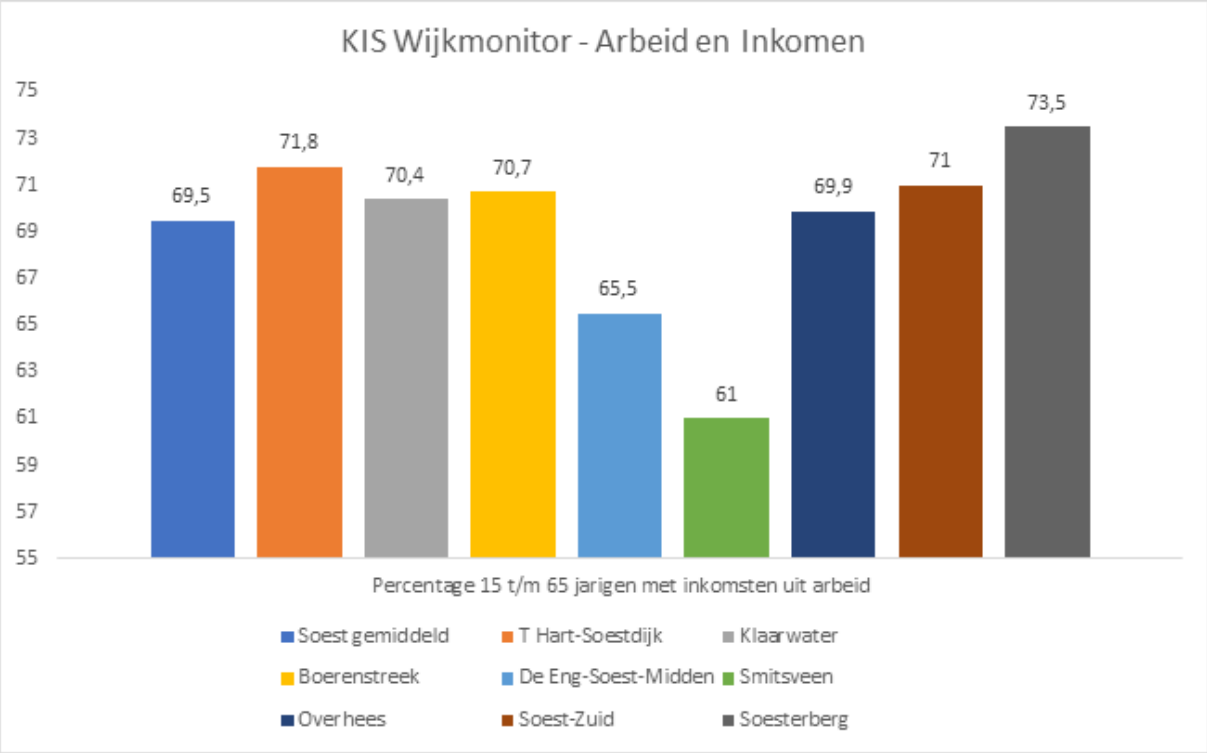
KIS Wijkmonitor - Arbeid en Inkomen
75
73
71
69
67
65
63
61
59
57
55
69,5
71,8
70,4
70,7
65,5
61
69,9
71
73,5
Percentage 15 t/m 65 jarigen met inkomsten uit arbeid
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

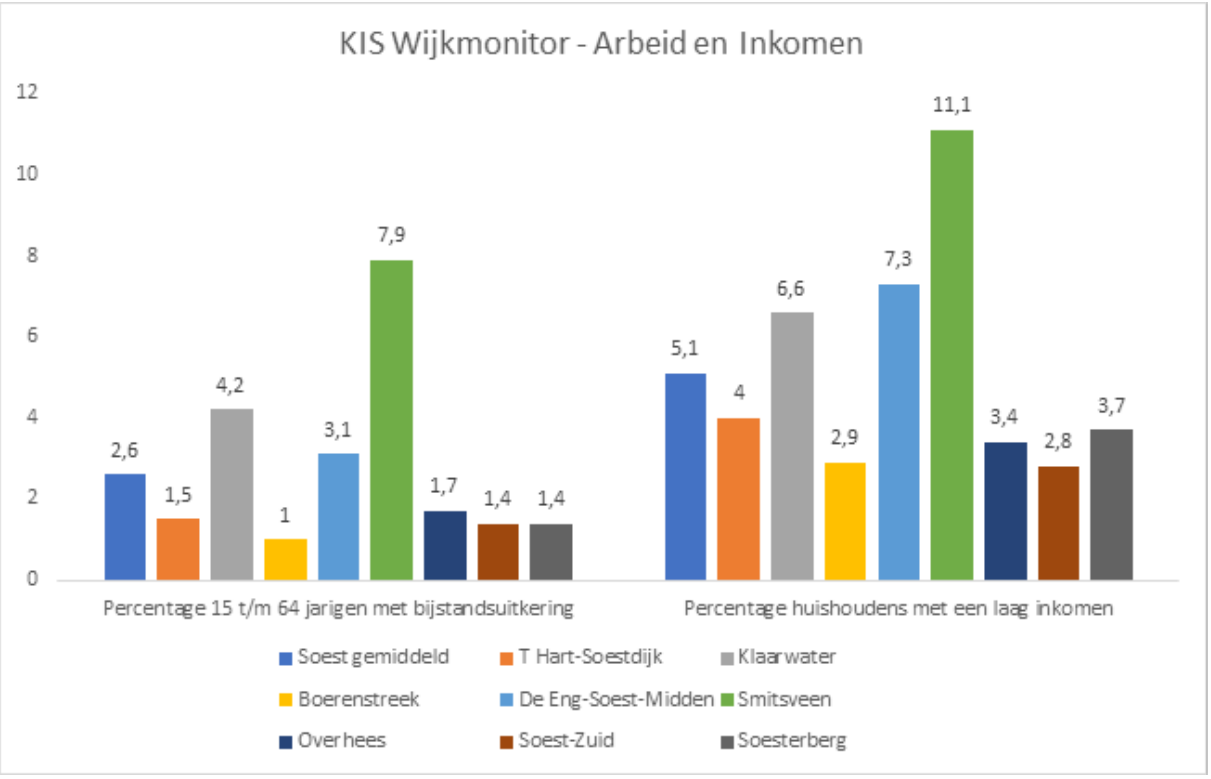
KIS Wijkmonitor - Arbeid en Inkomen
12
10
8
6
4
2
0
2,6
1,5
4,2
1
3,1
7,9
1,7
1,4
1,4
5,1
4
6,6
2,9
7,3
11,1
3,4
2,8
3,7
Percentage 15 t/m 64 jarigen met bijstandsuitkering
Percentage huishoudens met een laag inkomen
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

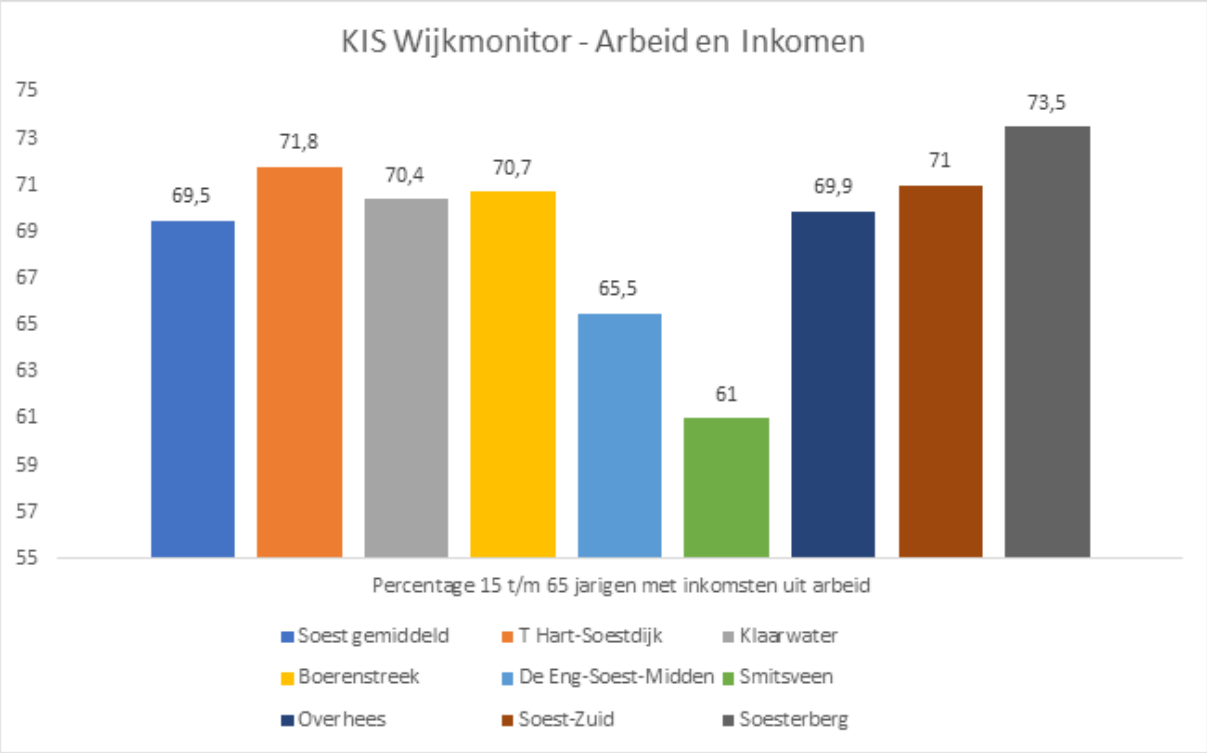
KIS Wijkmonitor - Arbeid en Inkomen
75
73
71
69
67
65
63
61
59
57
55
69,5
71,8
70,4
70,7
65,5
61
69,9
71
73,5
Percentage 15 t/m 65 jarigen met inkomsten uit arbeid
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

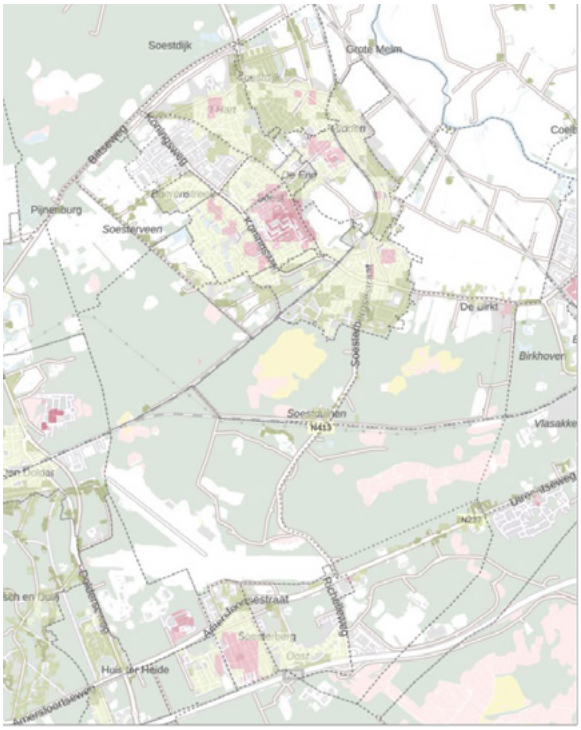

Overlast en onveiligheid (o.b.v. Leefbaarometer)

- Overlast & onveiligheid, Grid, 2020 | Buurtgrenzen 2020

- Zeer grote negatieve bijdrage
- Grote negatieve bijdrage
- Negatieve bijdrage
- Kleine negatieve bijdrage
- Geen afwijking
- Kleine positieve bijdrage
- Positieve bijdrage
- Grote positieve bijdrage
- Zeer grote positieve bijdrage

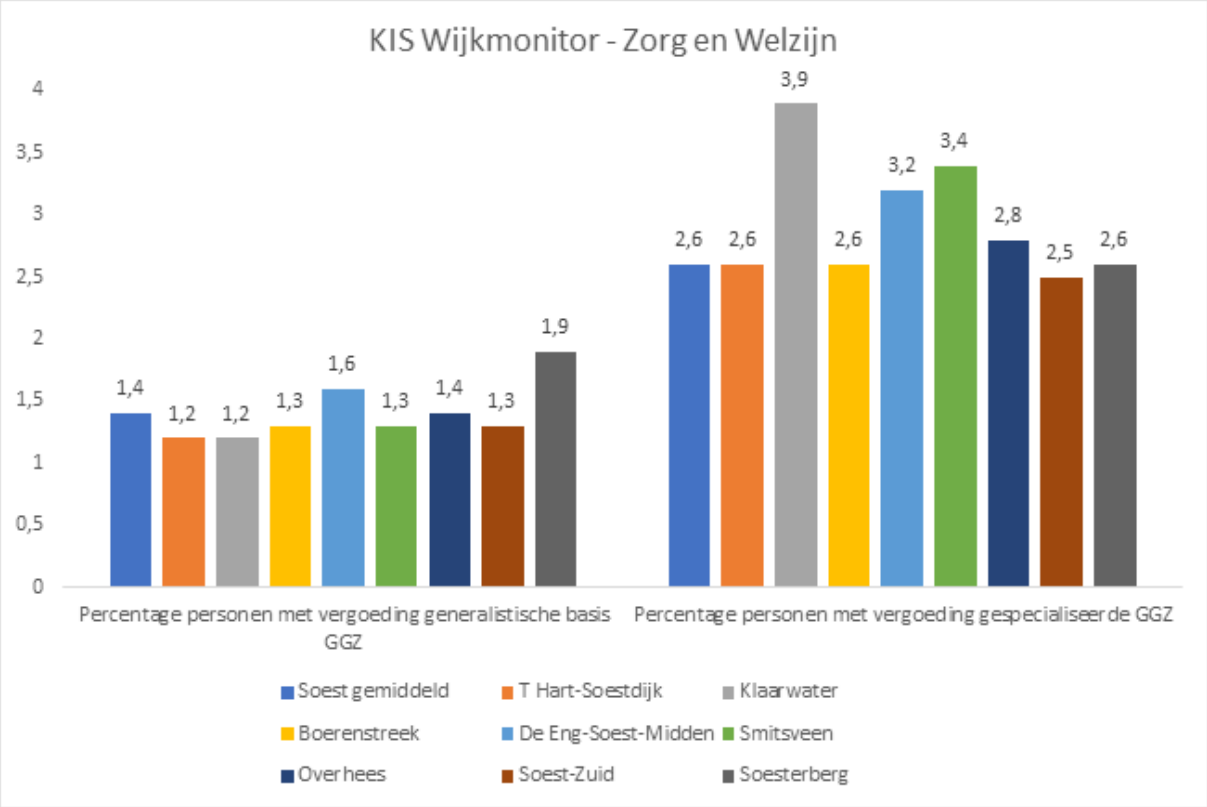

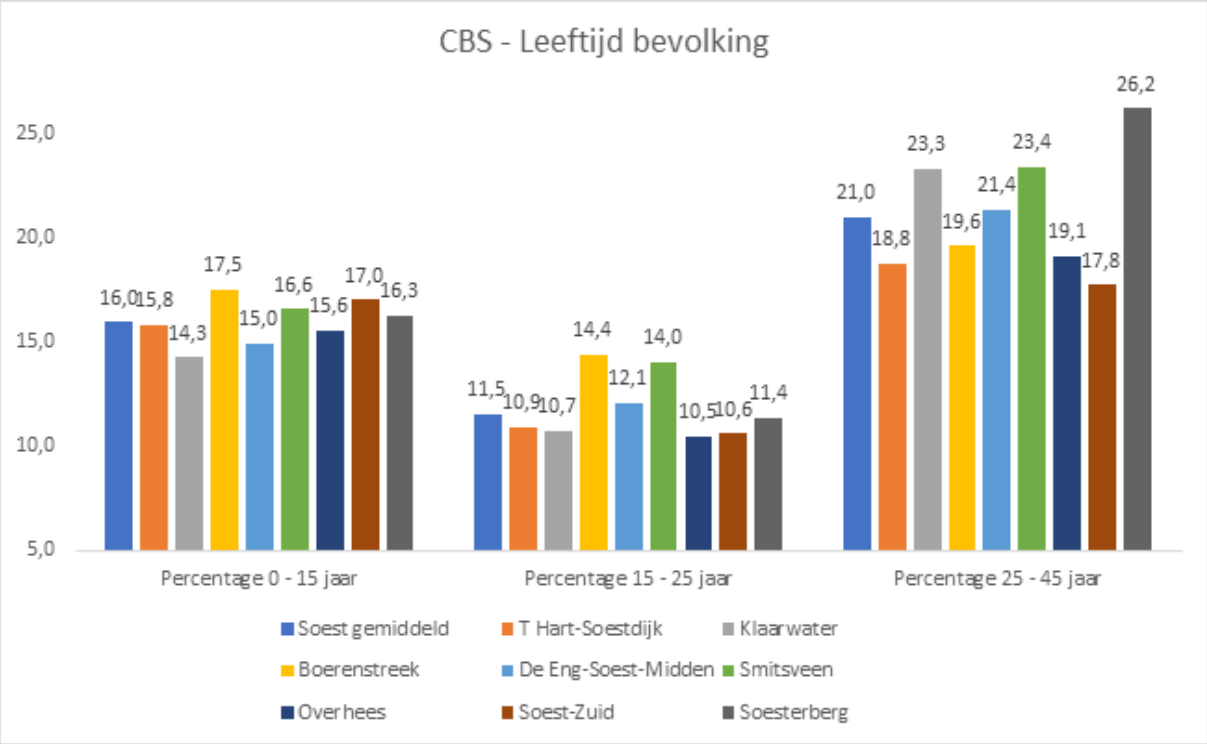
CBS - Leeftijd bevolking
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
16,0 15,8 14,3 17,5 15,0 16,6 15,6 17,0 16,3
11,5 10,9 10,7 14,4 12,1 14,0 10,5 10,6 11,4
21,0 18,8 23,3 19,6 21,4 23,4 19,1 17,8 26,2
Percentage 0 - 15 jaar
Percentage 15 - 25 jaar
Percentage 25 - 45 jaar
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

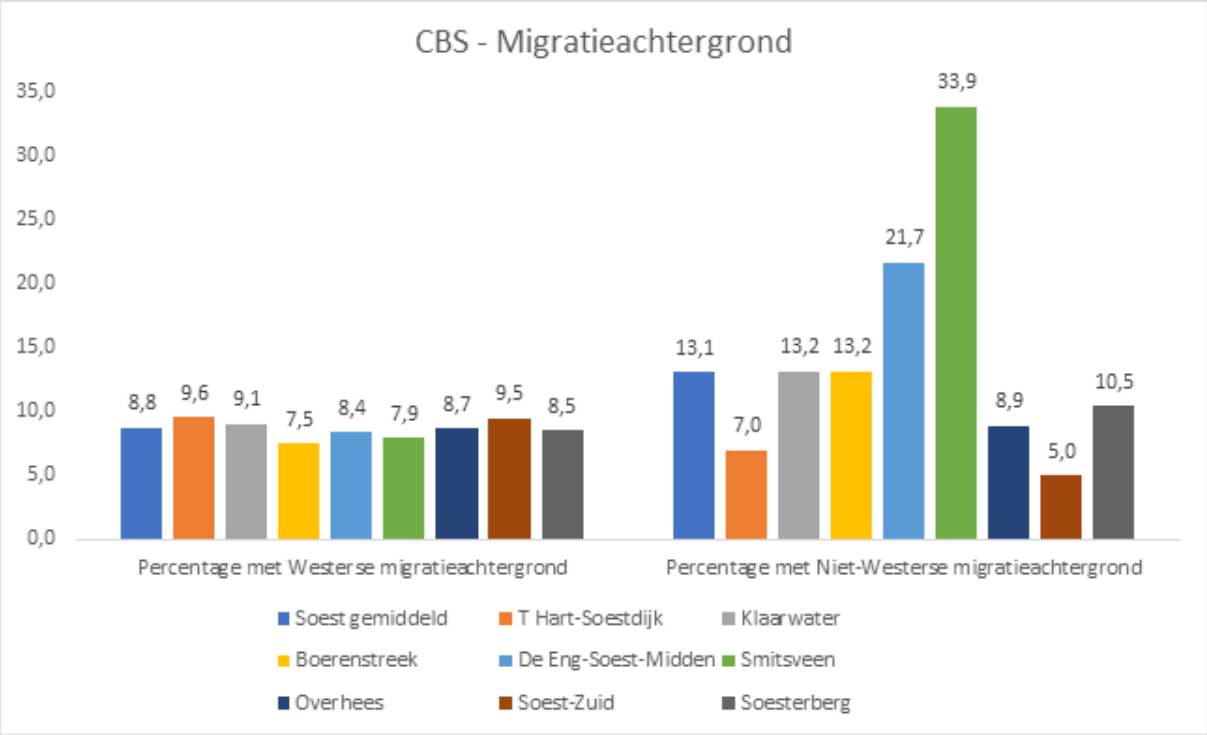
CBS - Migratieachtergrond
35,0
30,0
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
8,8 9,6 9,1 7,5 8,4 7,9 8,7 9,5 8,5
13,1 7,0 13,2 13,2 21,7 33,9 8,9 5,0 10,5
Percentage met Westerse migratieachtergrond
Percentage met Niet-Westerse migratieachtergrond
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

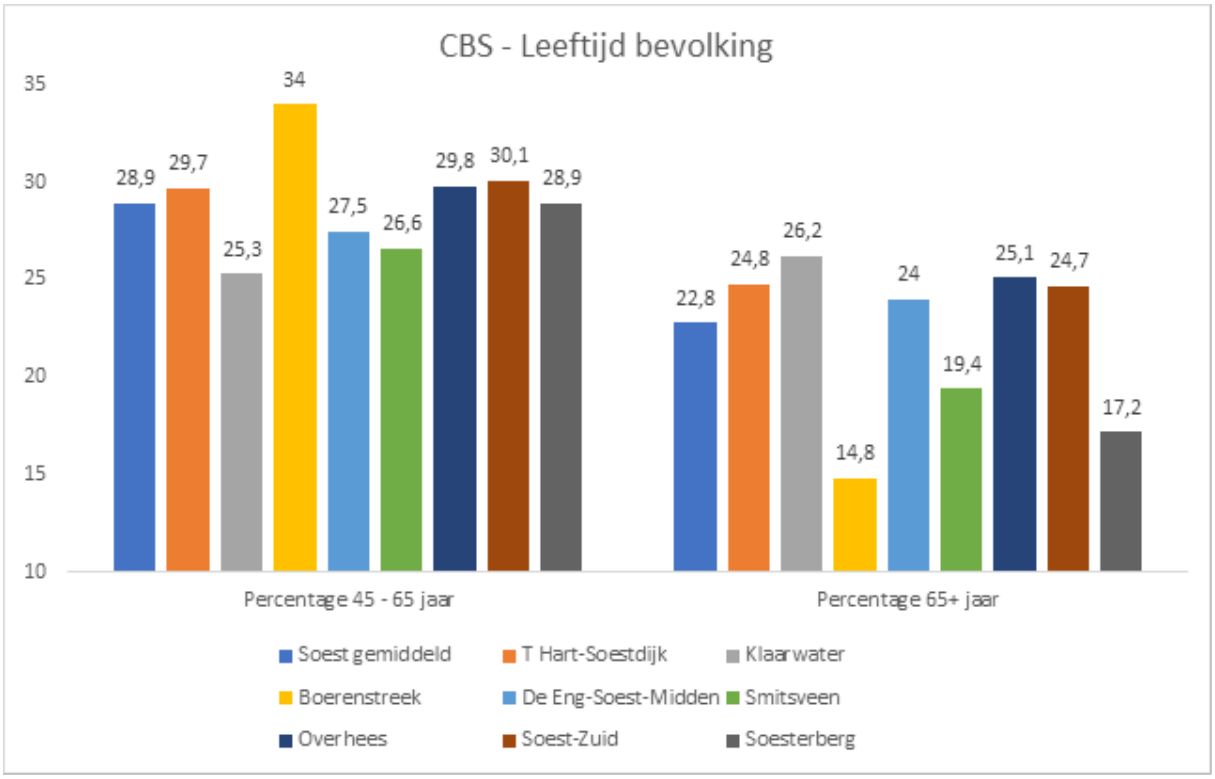
CBS - Leeftijd bevolking
35
30
25
20
15
10
28,9
29,7
25,3
34
27,5
26,6
29,8
30,1
28,9
22,8
24,8
26,2
14,8
24
19,4
25,1
24,7
17,2
Percentage 45 - 65 jaar
Percentage 65+ jaar
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

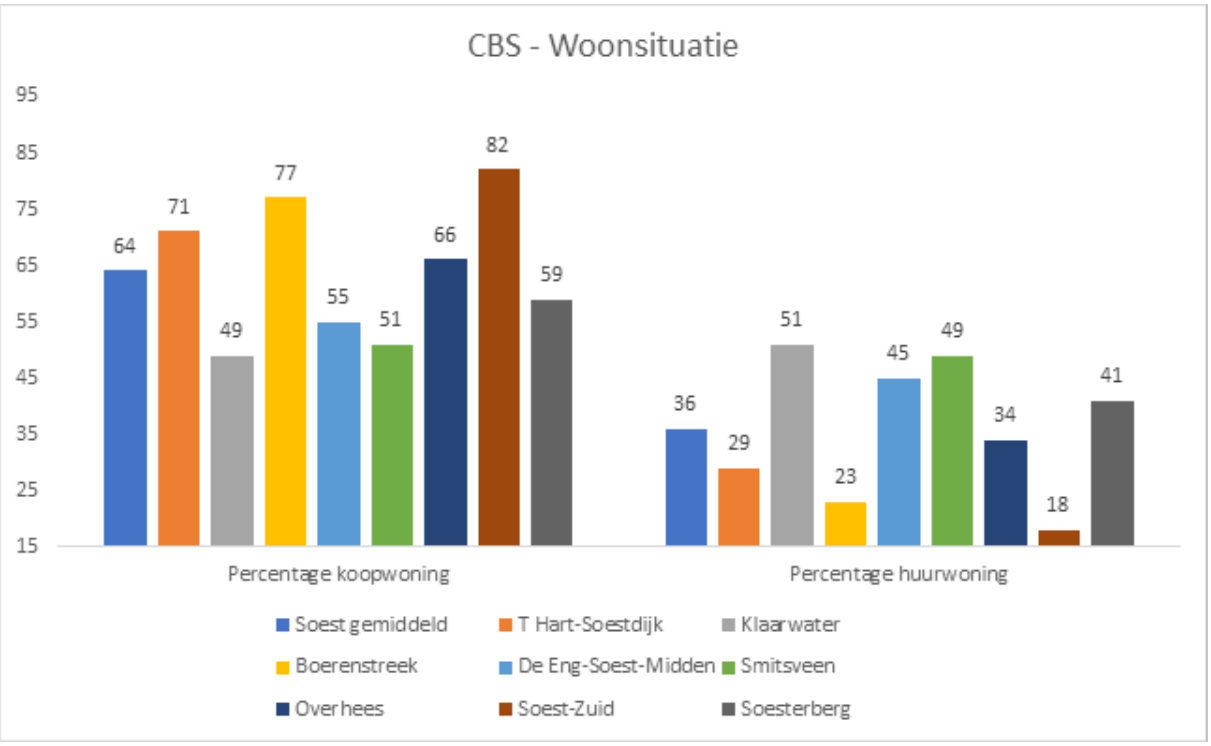
CBS - Woonsituatie
95
85
75
65
55
45
35
25
15
64
71
49
77
55
51
66
82
59
36
29
51
23
45
49
34
18
41
Percentage koopwoning
Percentage huurwoning
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

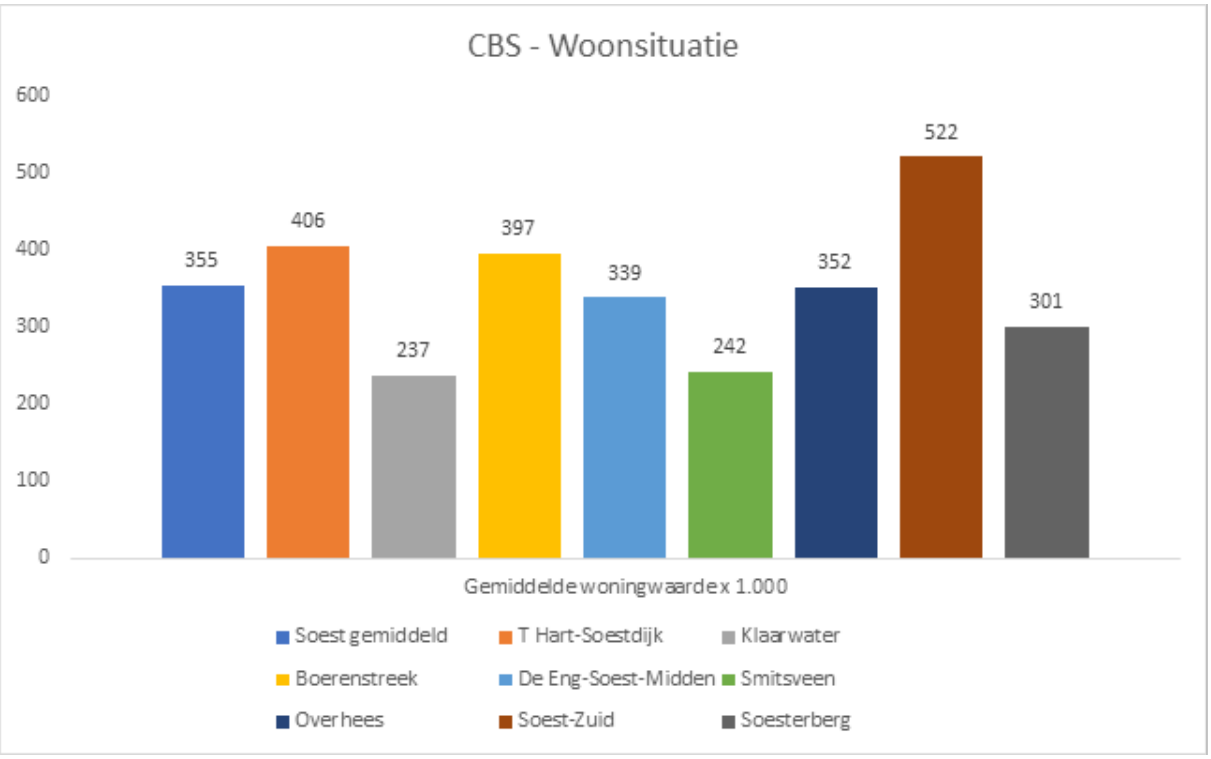
CBS - Woonsituatie
600
500
400
300
200
100
0
355
406
237
397
339
242
352
522
301
Gemiddelde woningwaarde x 1.000
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

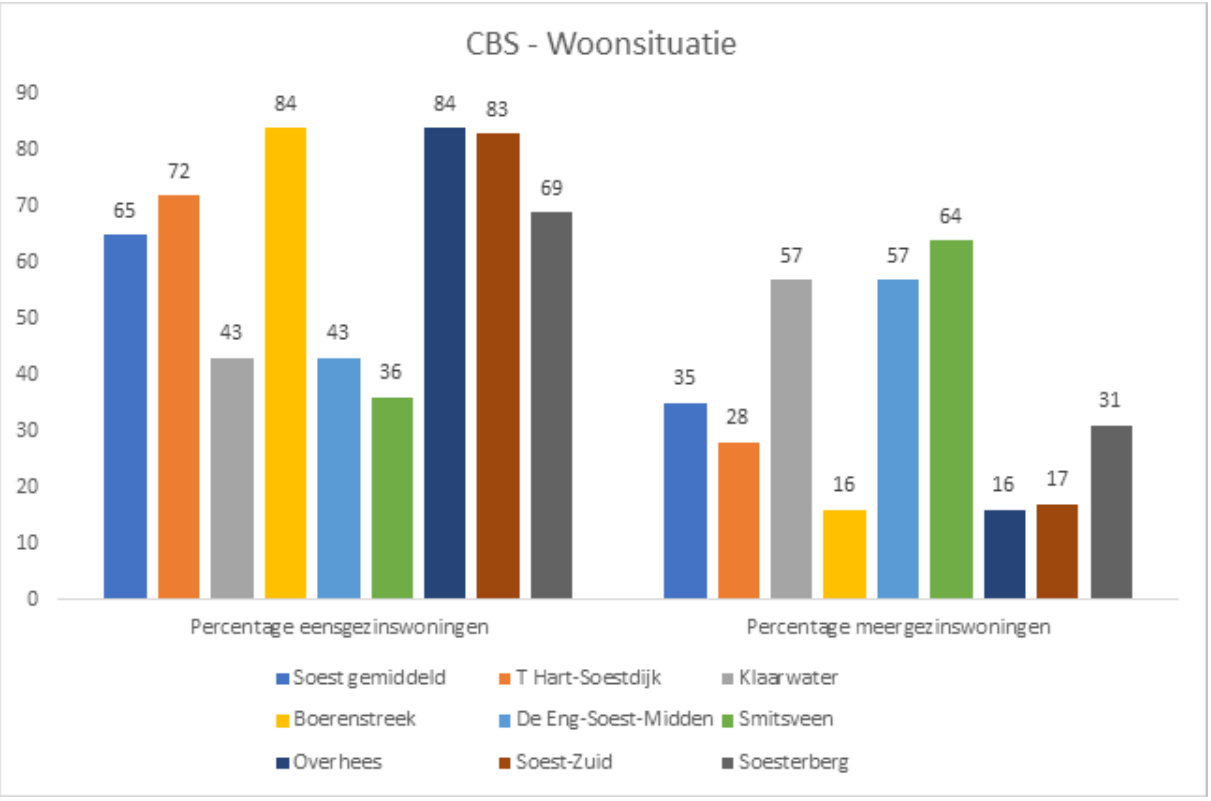
CBS - Woonsituatie
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
65
72
43
84
43
36
84
83
69
35
28
57
16
57
64
16
17
31
Percentage eensgezinswoningen
Percentage meergezinswoningen
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

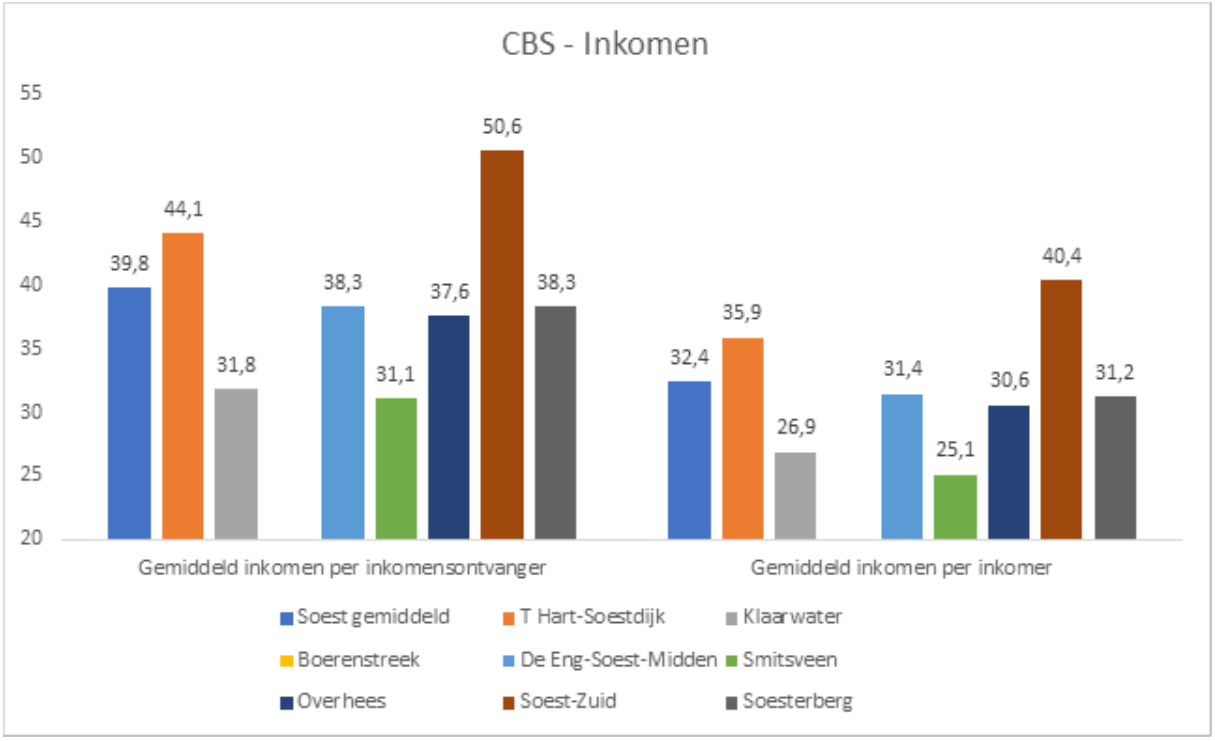
CBS - Inkomen
55
50
45
40
35
30
25
20
39,8
44,1
31,8
38,3
31,1
37,6
50,6
38,3
32,4
35,9
26,9
31,4
25,1
30,6
40,4
31,2
Gemiddeld inkomen per inkomensontvanger
Gemiddeld inkomen per inkomer
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

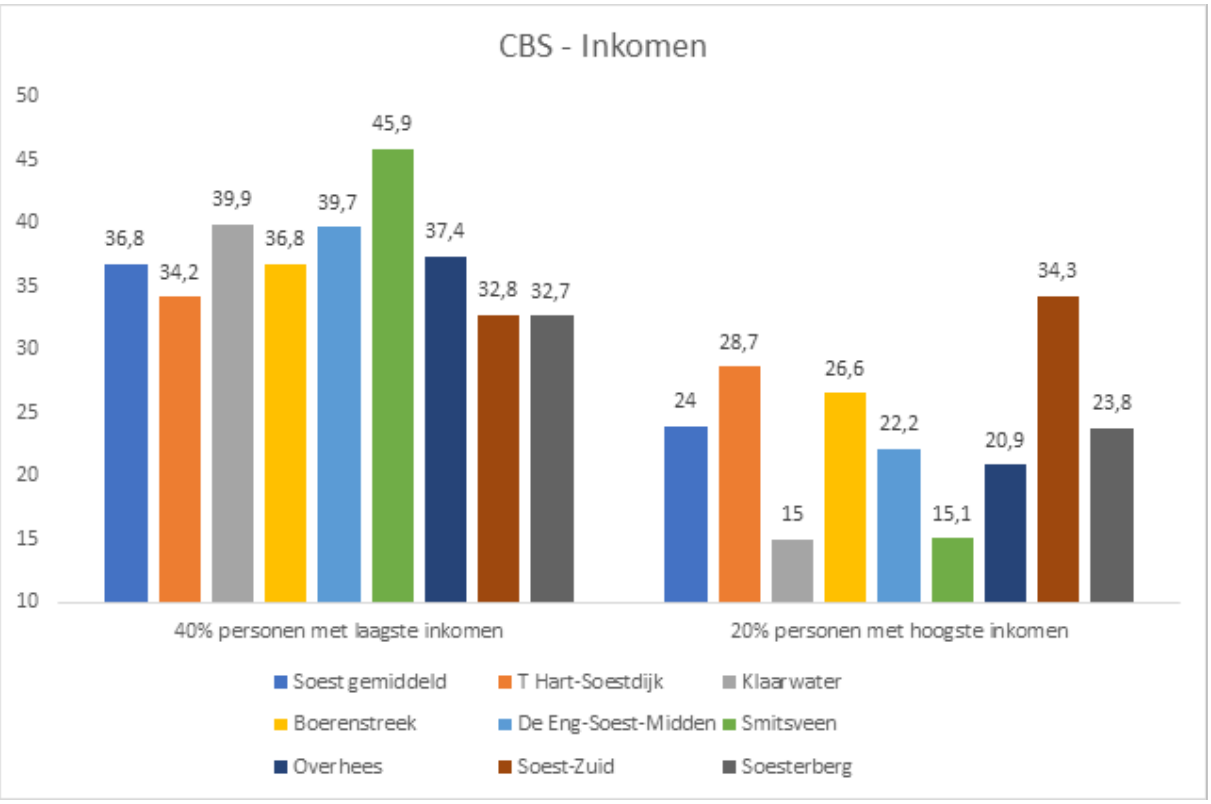
CBS - Inkomen
50
45
40
35
30
25
20
15
10
36,8
34,2
39,9
36,8
39,7
45,9
37,4
32,8
32,7
24
28,7
15
26,6
22,2
15,1
20,9
34,3
23,8
40% personen met laagste inkomen
20% personen met hoogste inkomen
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

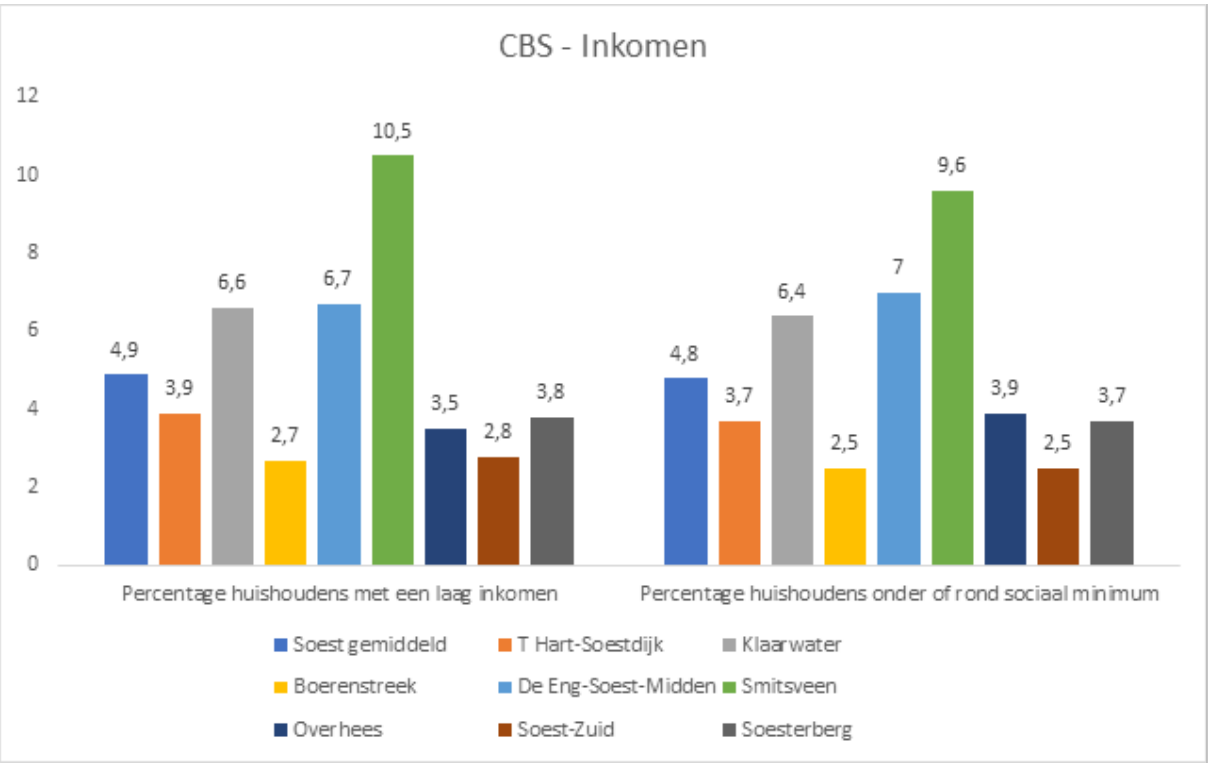
CBS - Inkomen
12
10
8
6
4
2
0
4,9
3,9
6,6
2,7
6,7
10,5
3,5
2,8
3,8
4,8
3,7
6,4
2,5
7
9,6
3,9
2,5
3,7
Percentage huishoudens met een laag inkomen
Percentage huishoudens onder of rond sociaal minimum
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

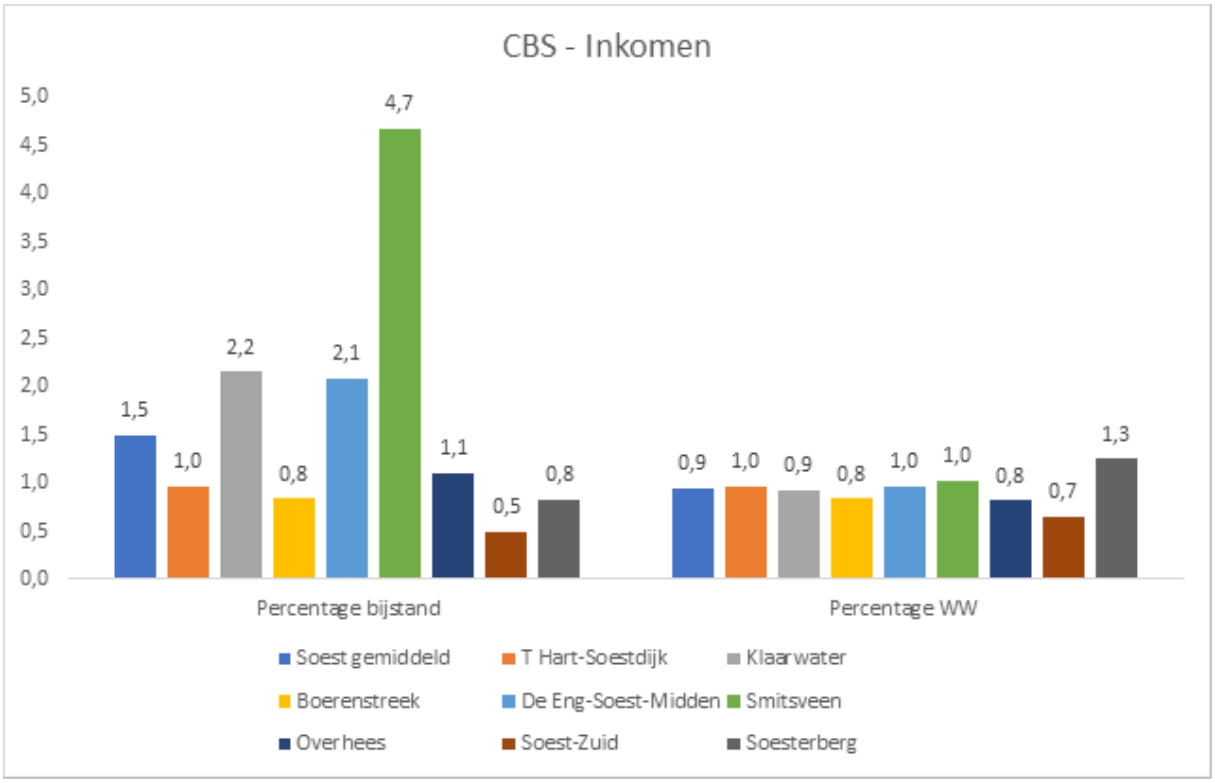
CBS - Inkomen
5,0
4,5
4,0
3,5
3,0
2,5
2,0
1,5
1,0
0,5
0,0
1,5
1,0
2,2
0,8
2,1
4,7
1,1
0,5
0,8
0,9
1,0
0,9
0,8
1,0
1,0
0,8
0,7
1,3
Percentage bijstand
Percentage WW
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

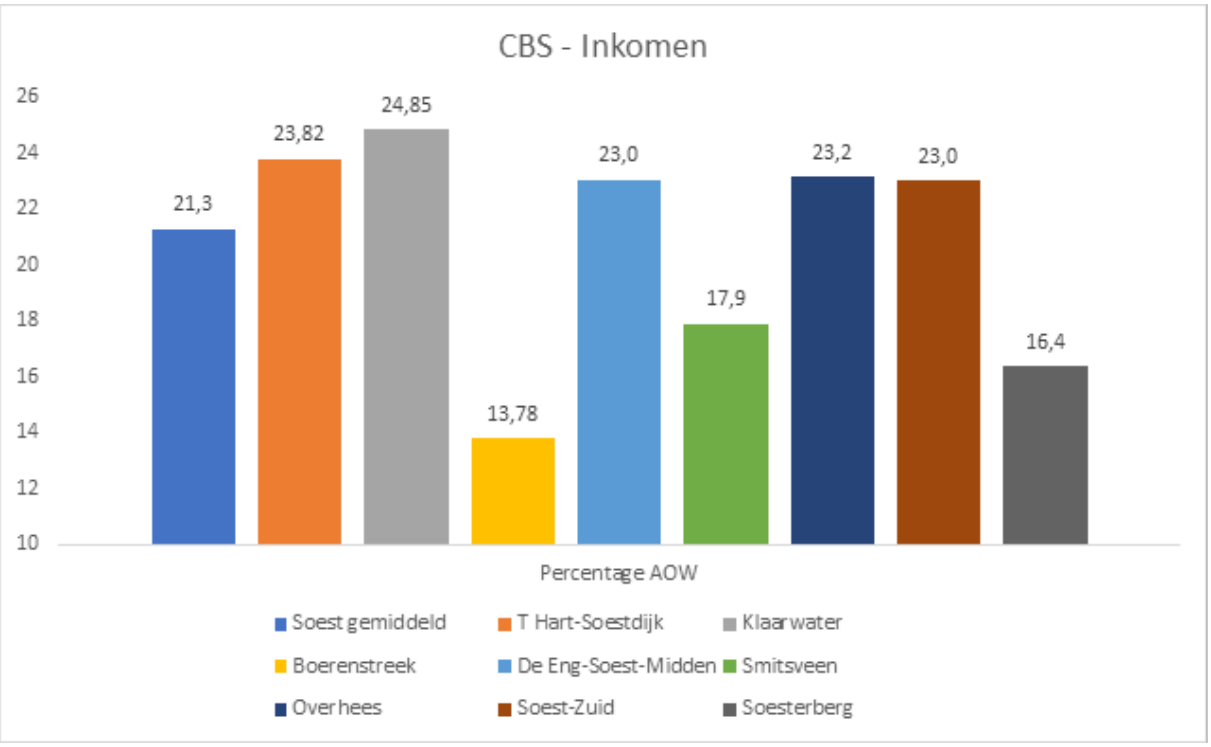
CBS - Inkomen
26
24
22
20
18
16
14
12
10
21,3
23,82
24,85
13,78
23,0
17,9
23,2
23,0
16,4
Percentage AOW
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

Inkomen

Inkomen
Inkomen van personen
Gemiddeld inkomen per inkomensontvanger
31,1 tot 35,0 (x 1 000 euro)
35,0 tot 38,9 (x 1 000 euro)
38,9 tot 42,8 (x 1 000 euro)
42,8 tot 46,7 (x 1 000 euro)
meer dan 46,7 (x 1 000 euro)

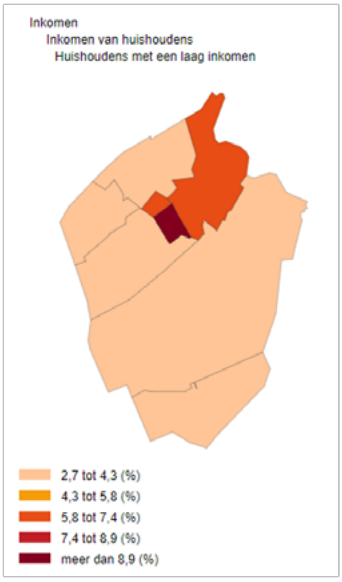
Inkomen
Inkomen van huishoudens
Huishoudens met een laag inkomen
2,7 tot 4,3 (%)
4,3 tot 5,8 (%)
5,8 tot 7,4 (%)
7,4 tot 8,9 (%)
meer dan 8,9 (%)

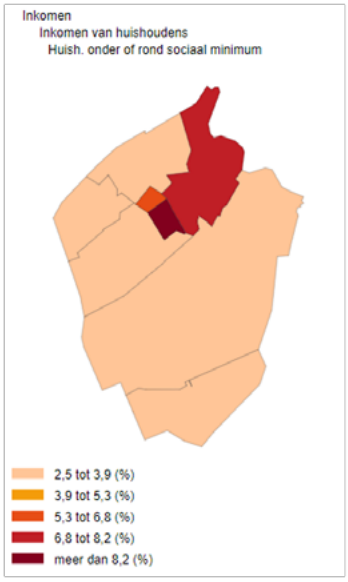
Inkomen
Inkomen van huishoudens
Huish. onder of rond sociaal minimum
2,5 tot 3,9 (%)
3,9 tot 5,3 (%)
5,3 tot 6,8 (%)
6,8 tot 8,2 (%)
meer dan 8,2 (%)

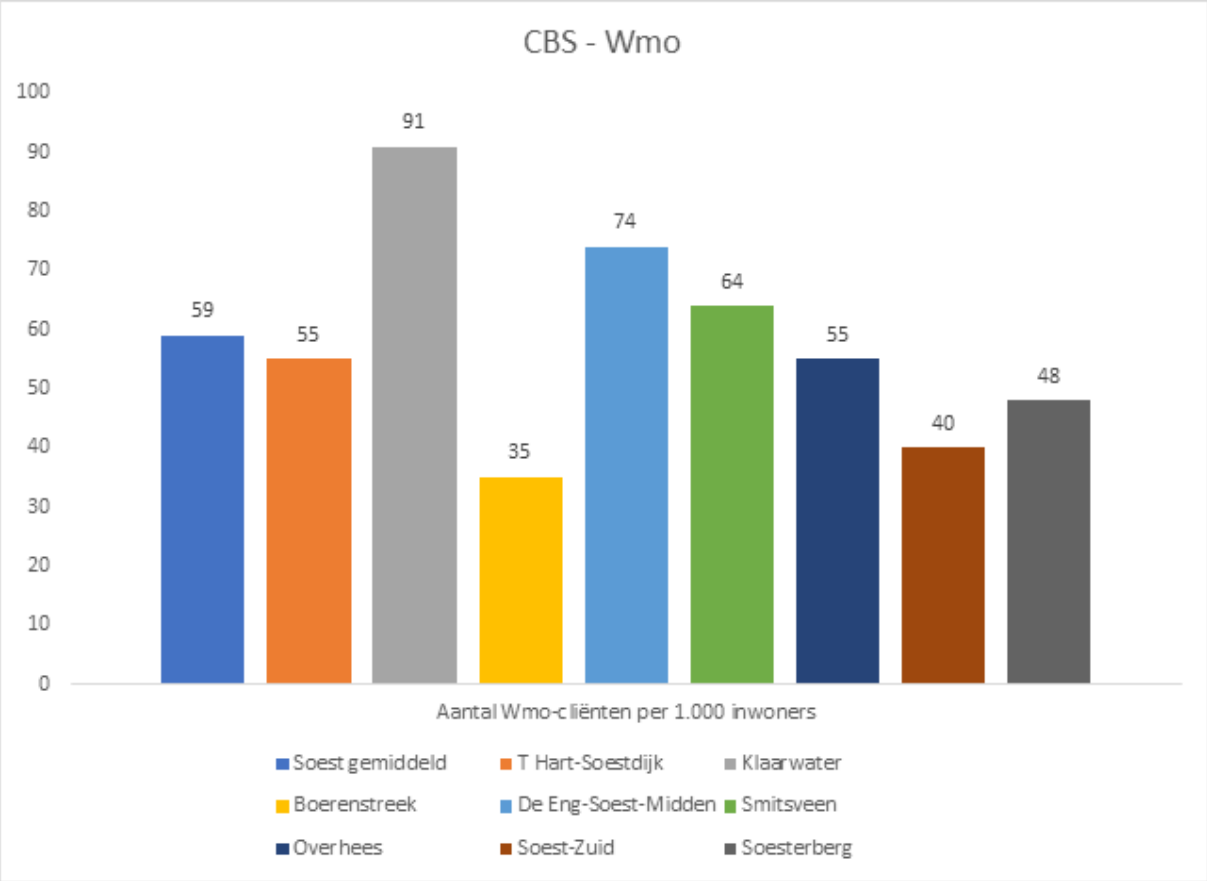
CBS - Wmo
100
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
59
55
91
35
74
64
55
40
48
Aantal Wmo-cliënten per 1.000 inwoners
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

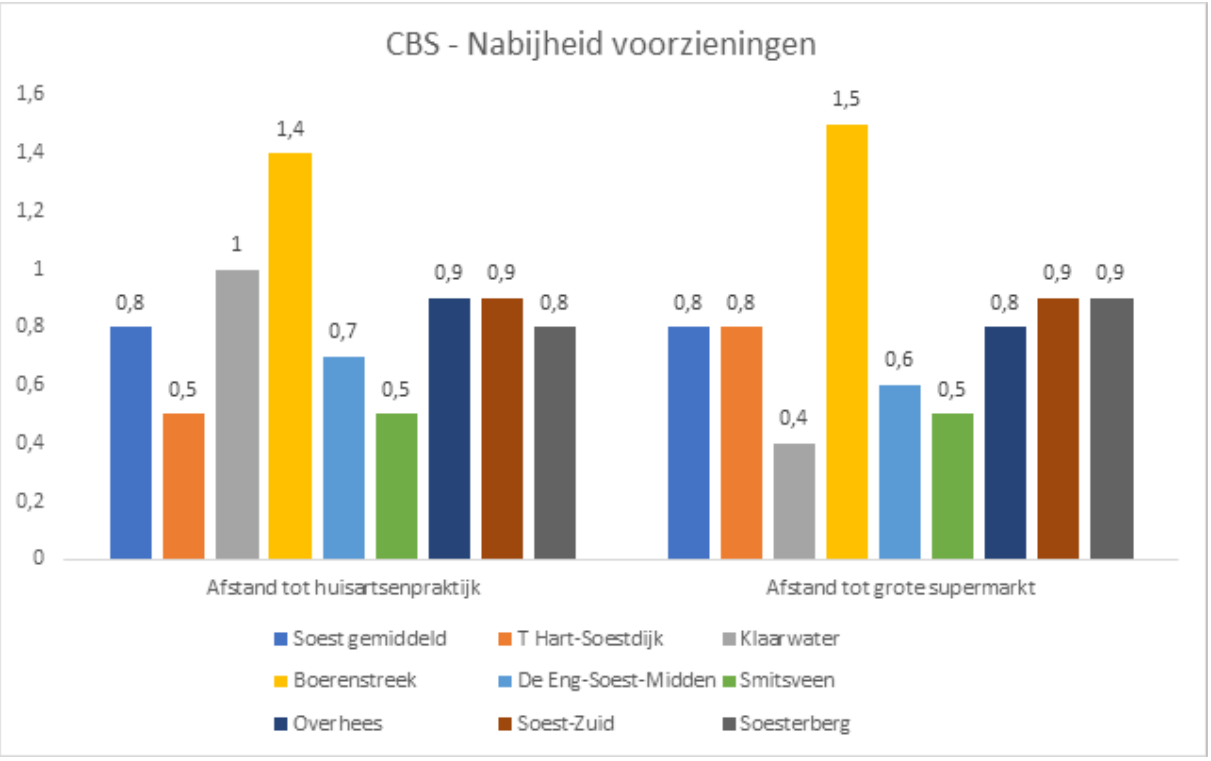
CBS - Nabijheid voorzieningen
1,6
1,4
1,2
1
0,8
0,6
0,4
0,2
0
0,8
0,5
1
1,4
0,7
0,5
0,9
0,9
0,8
0,8
0,8
0,4
1,5
0,6
0,5
0,8
0,9
0,9
Afstand tot huisartsenpraktijk
Afstand tot grote supermarkt
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

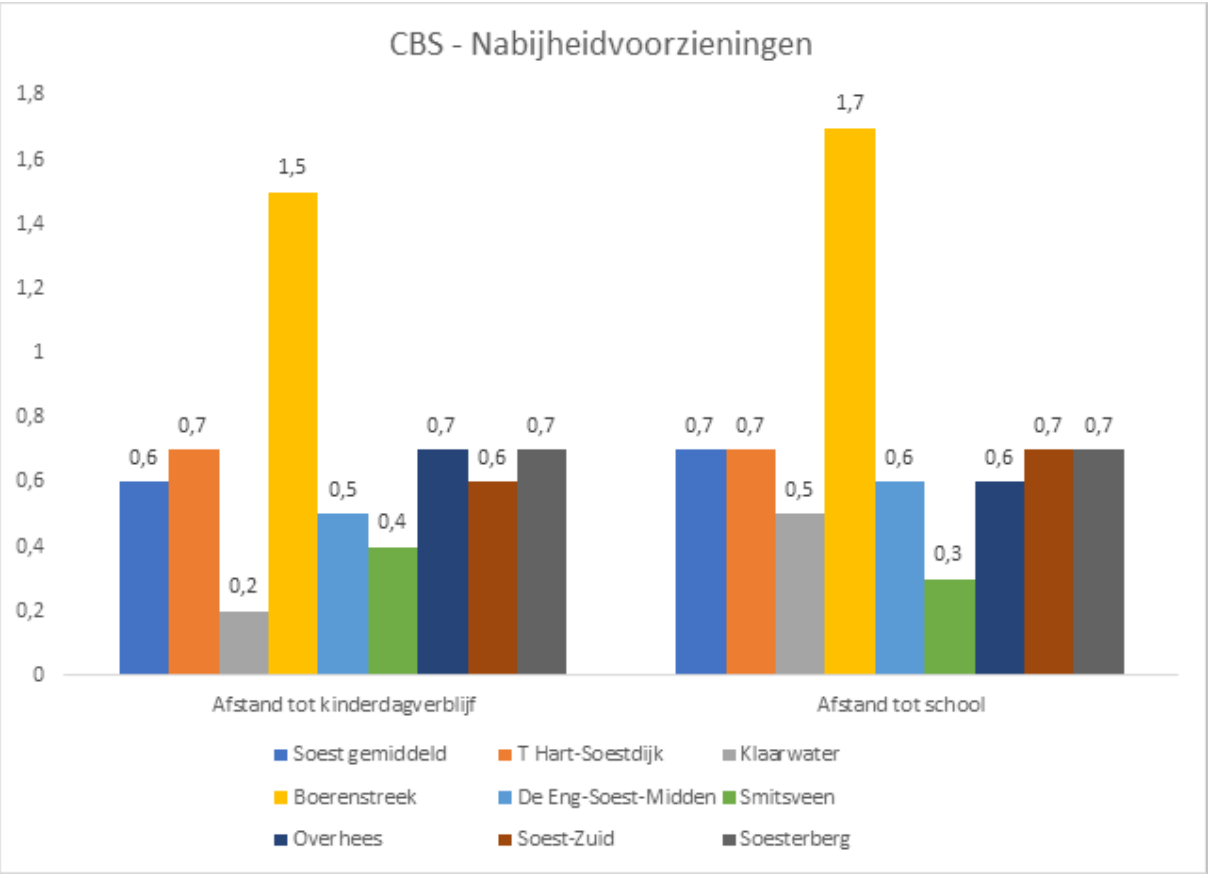

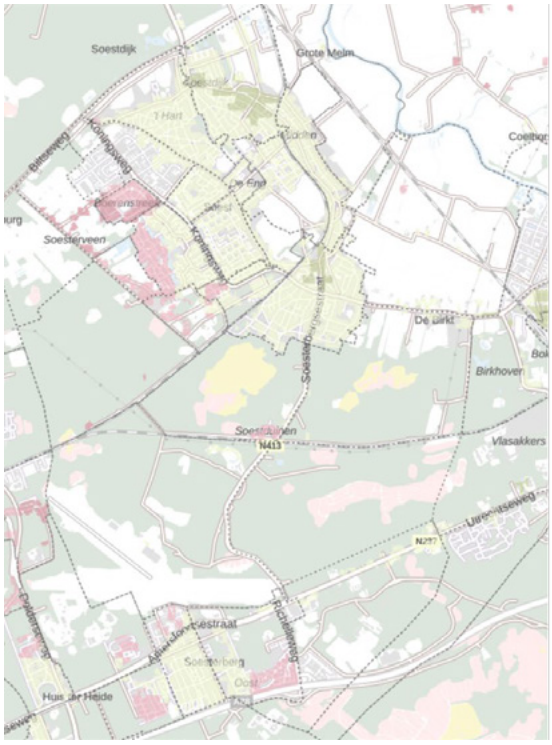

Voorzieningenniveau (o.b.v. Leefbaarometer)

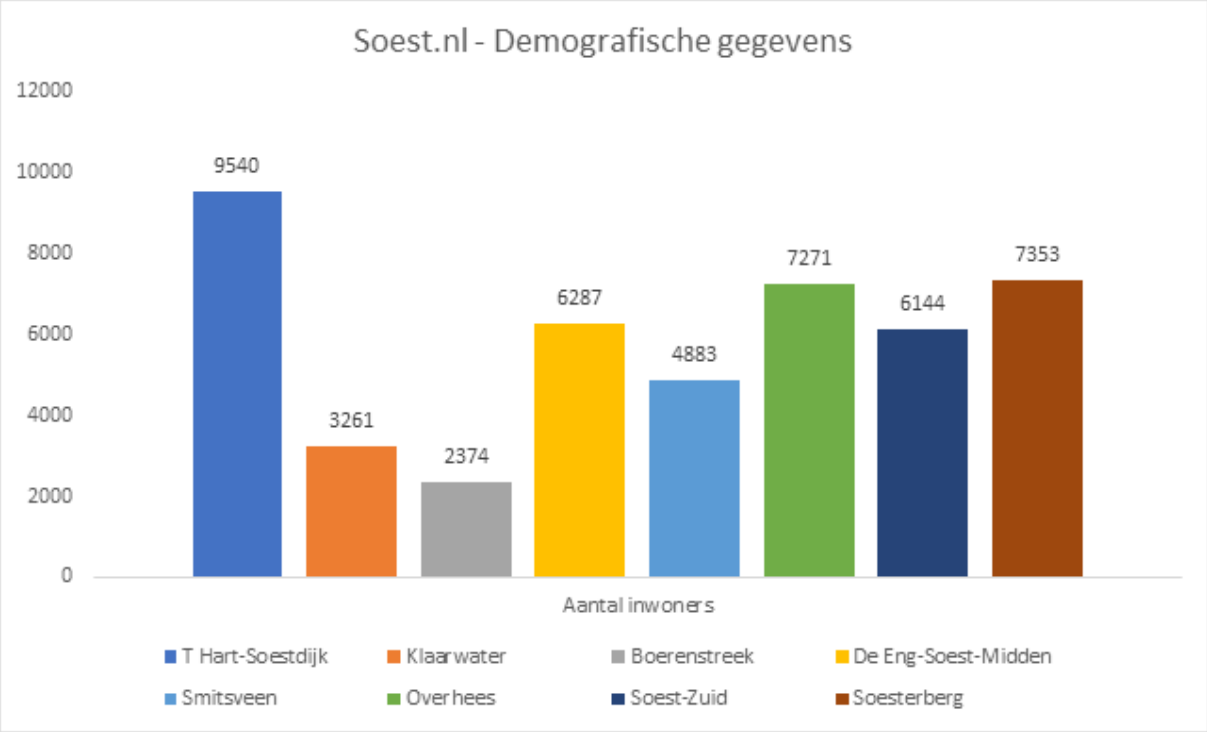
Soest.nl - Demografische gegevens
12000
10000
8000
6000
4000
2000
0
9540
3261
2374
6287
4883
7271
6144
7353
Aantal inwoners
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

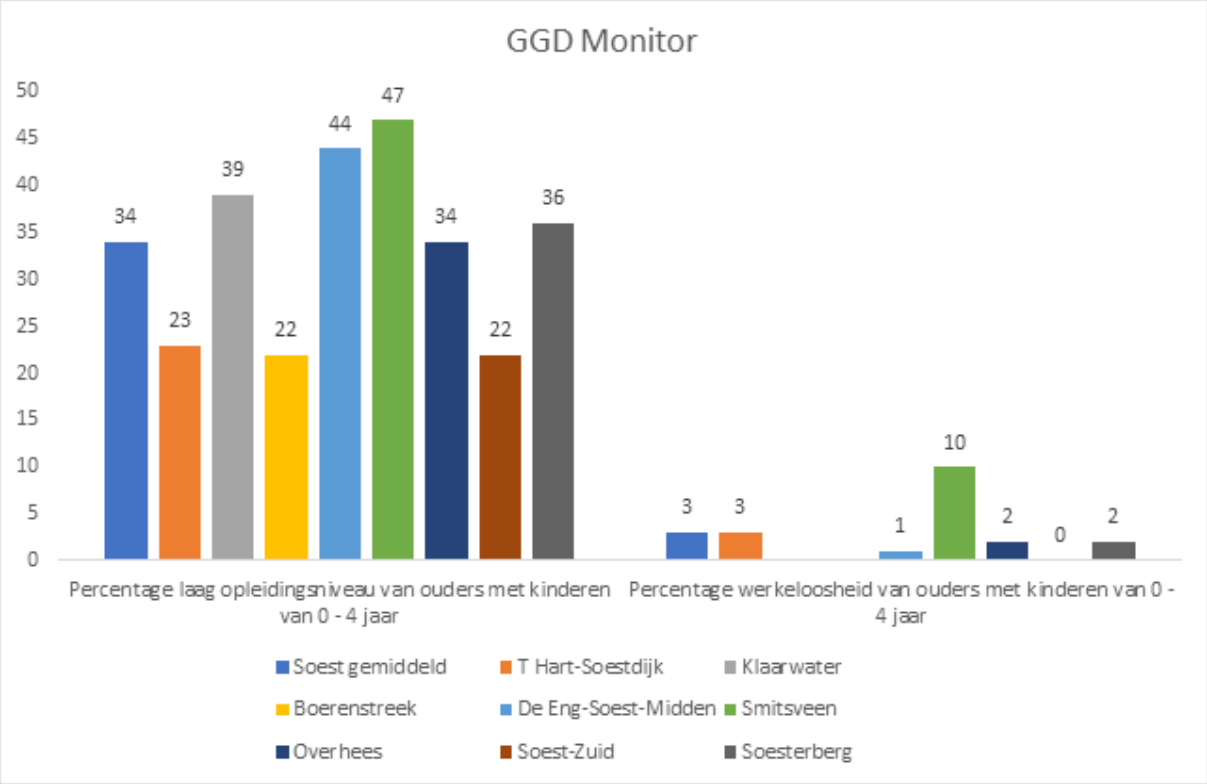
GGD Monitor
50
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
34
23
39
22
44
47
34
22
36
3
3
1
10
2
0
2
Percentage laag opleidingsniveau van ouders met kinderen van 0 - 4 jaar
Percentage werkeloosheid van ouders met kinderen van 0 - 4 jaar
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

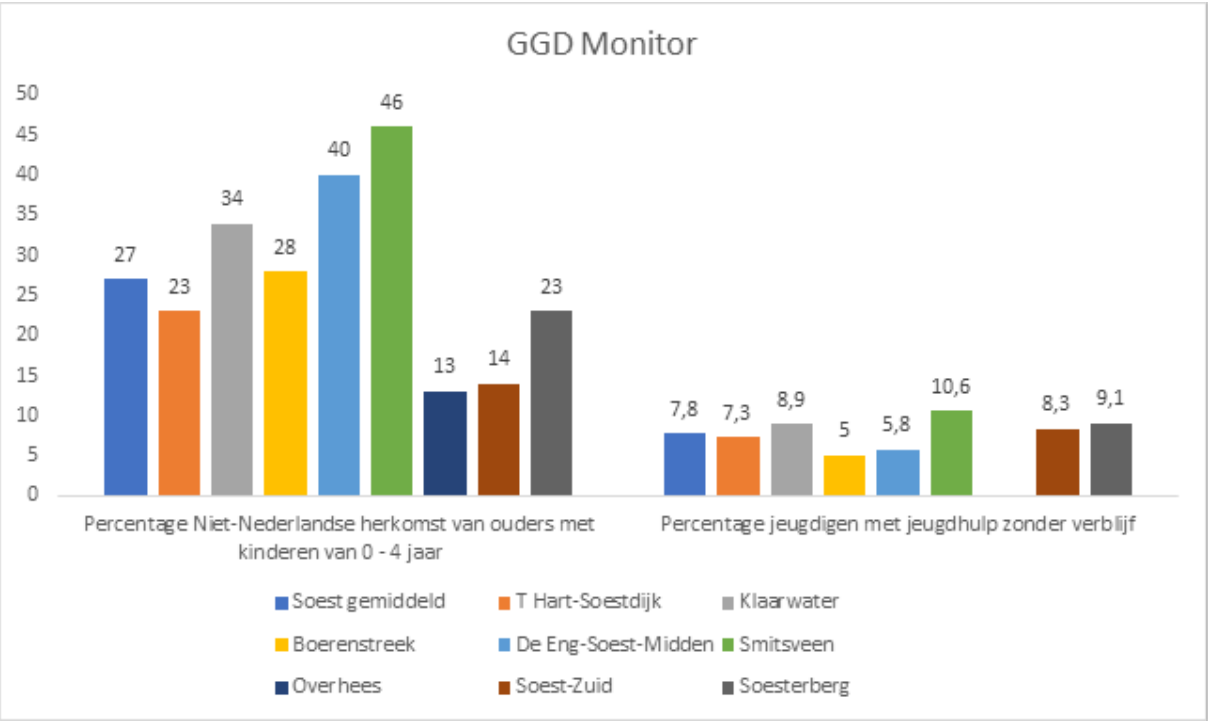
GGD Monitor
50
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
27
23
34
28
40
46
13
14
23
7,8
7,3
8,9
5
5,8
10,6
8,3
9,1
Percentage Niet-Nederlandse herkomst van ouders met kinderen van 0 - 4 jaar
Percentage jeugdigen met jeugdhulp zonder verblijf
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

.

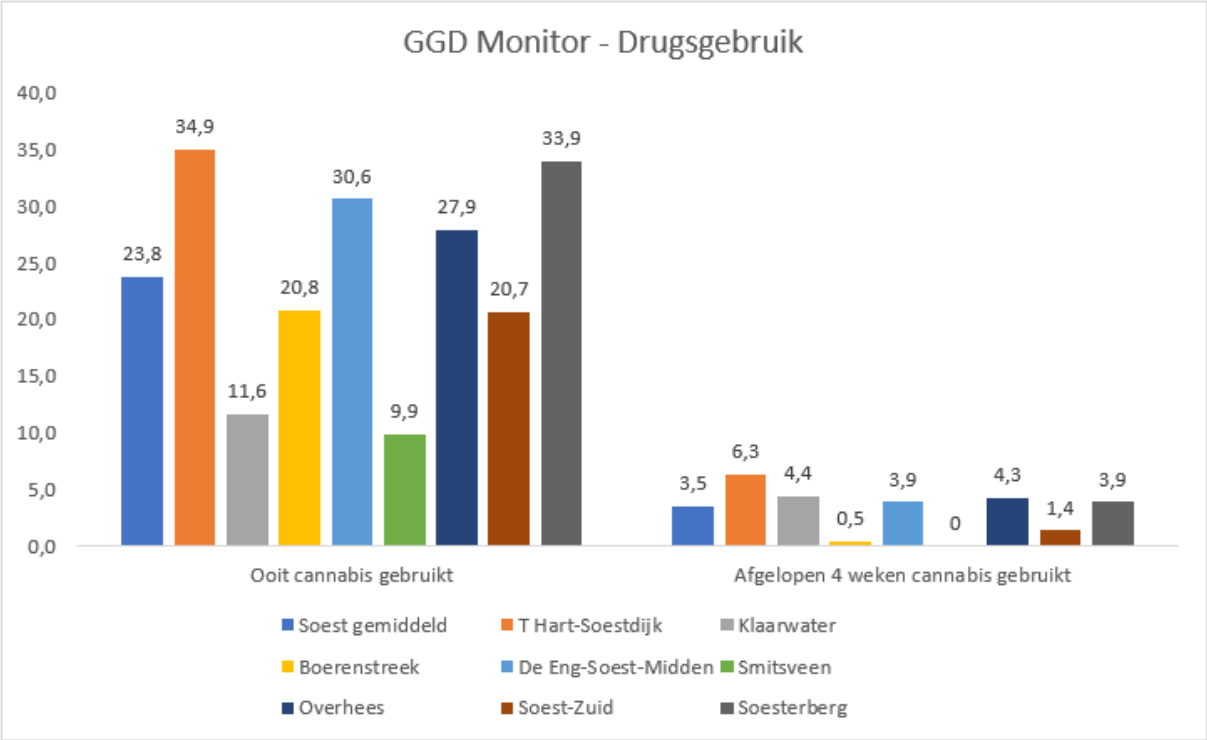
GGD Monitor - Drugsgebruik
40,0
35,0
30,0
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
23,8
34,9
11,6
20,8
30,6
9,9
27,9
20,7
33,9
3,5
6,3
4,4
0,5
3,9
0
4,3
1,4
3,9
Ooit cannabis gebruikt
Afgelopen 4 weken cannabis gebruikt
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

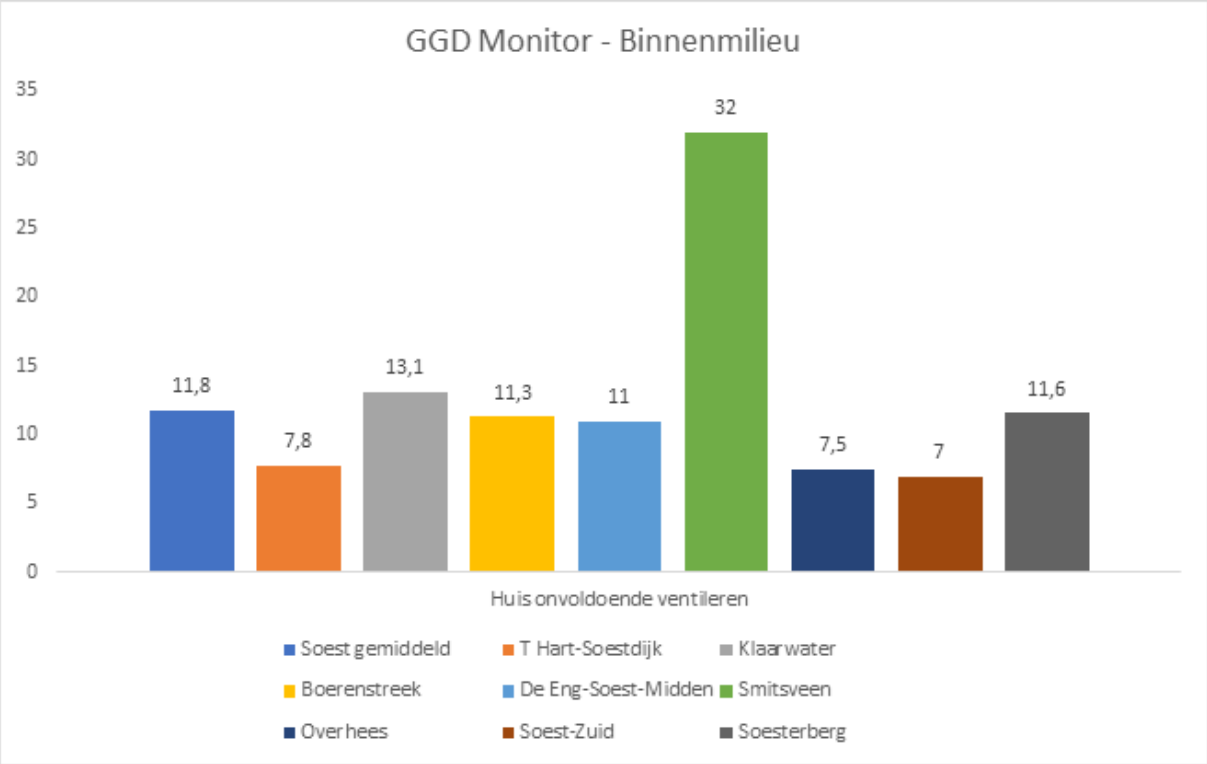
GGD Monitor - Binnenmilieu
35
30
25
20
15
10
5
0
11,8
7,8
13,1
11,3
11
32
7,5
7
11,6
Huis onvoldoende ventileren
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

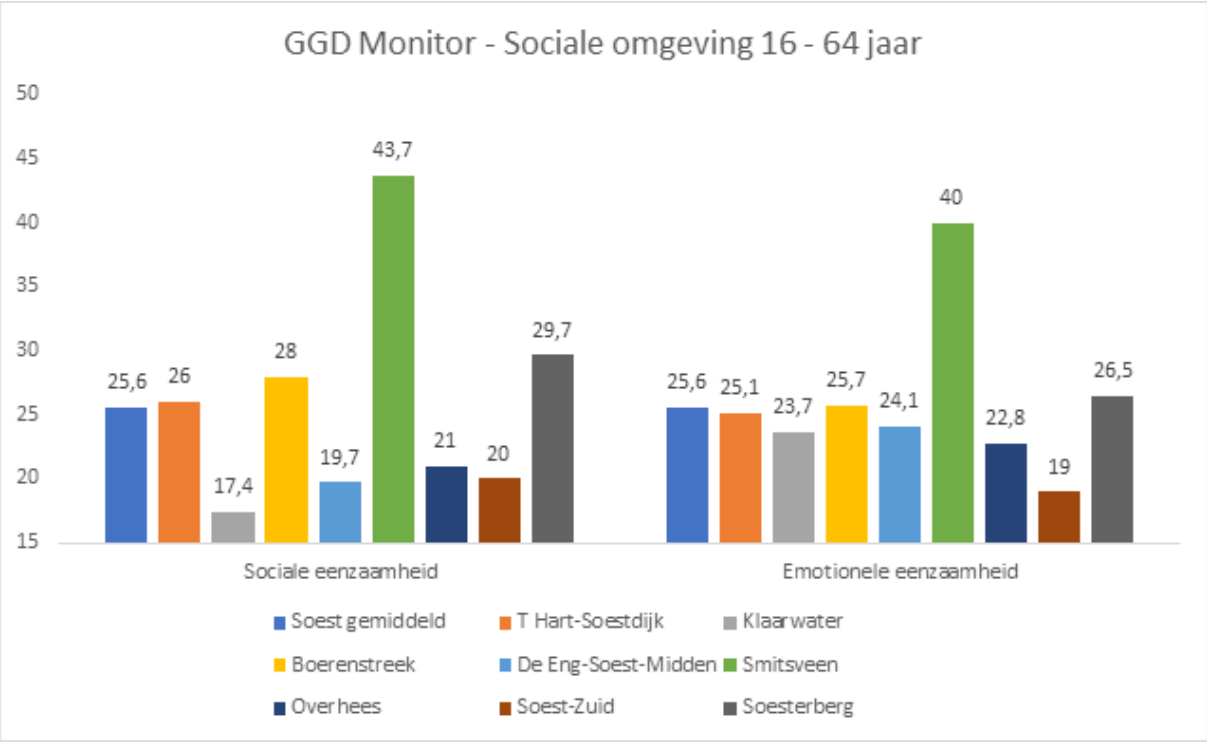
GGD Monitor - Sociale omgeving 16 - 64 jaar
50
45
40
35
30
25
20
15
25,6
26
17,4
28
19,7
43,7
21
20
29,7
25,6
25,1
23,7
25,7
24,1
40
22,8
19
26,5
Sociale eenzaamheid
Emotionele eenzaamheid
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

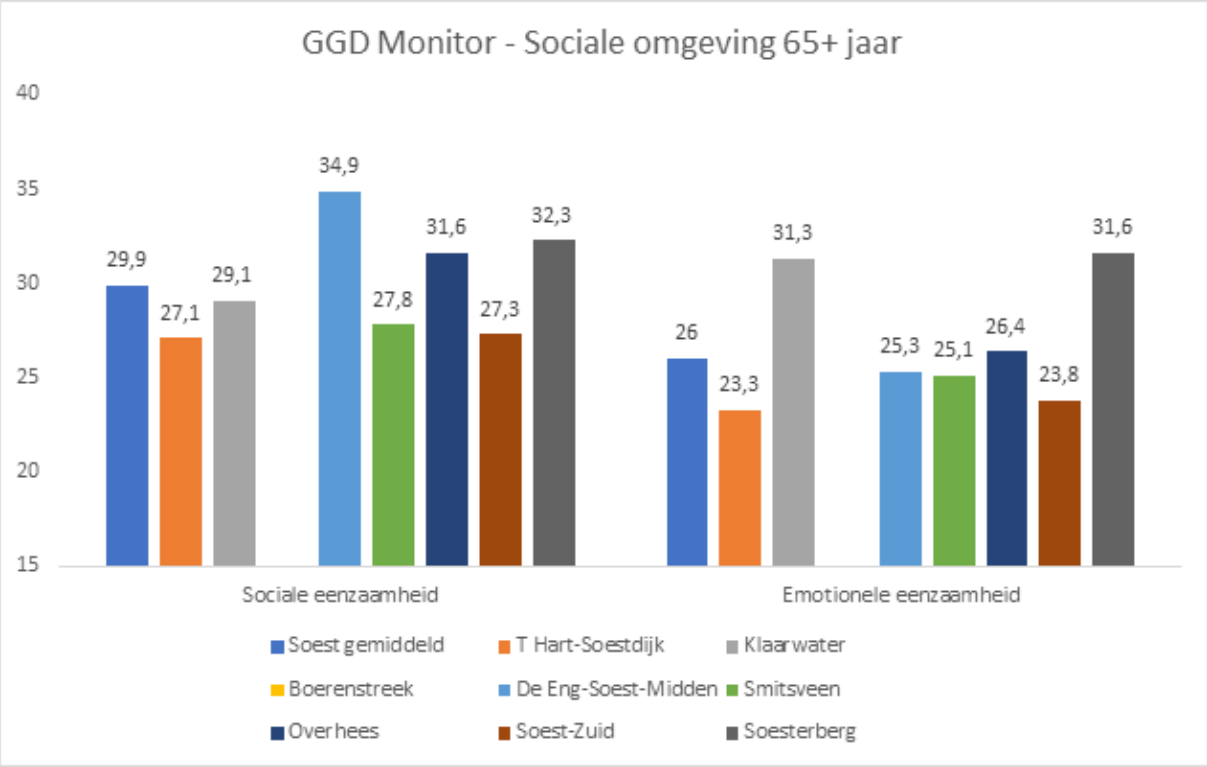
GGD Monitor - Sociale omgeving 65+ jaar
40
35
30
25
20
15
29,9
27,1
29,1
34,9
27,8
31,6
27,3
32,3
26
23,3
31,3
25,3
25,1
26,4
23,8
31,6
Sociale eenzaamheid
Emotionele eenzaamheid
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

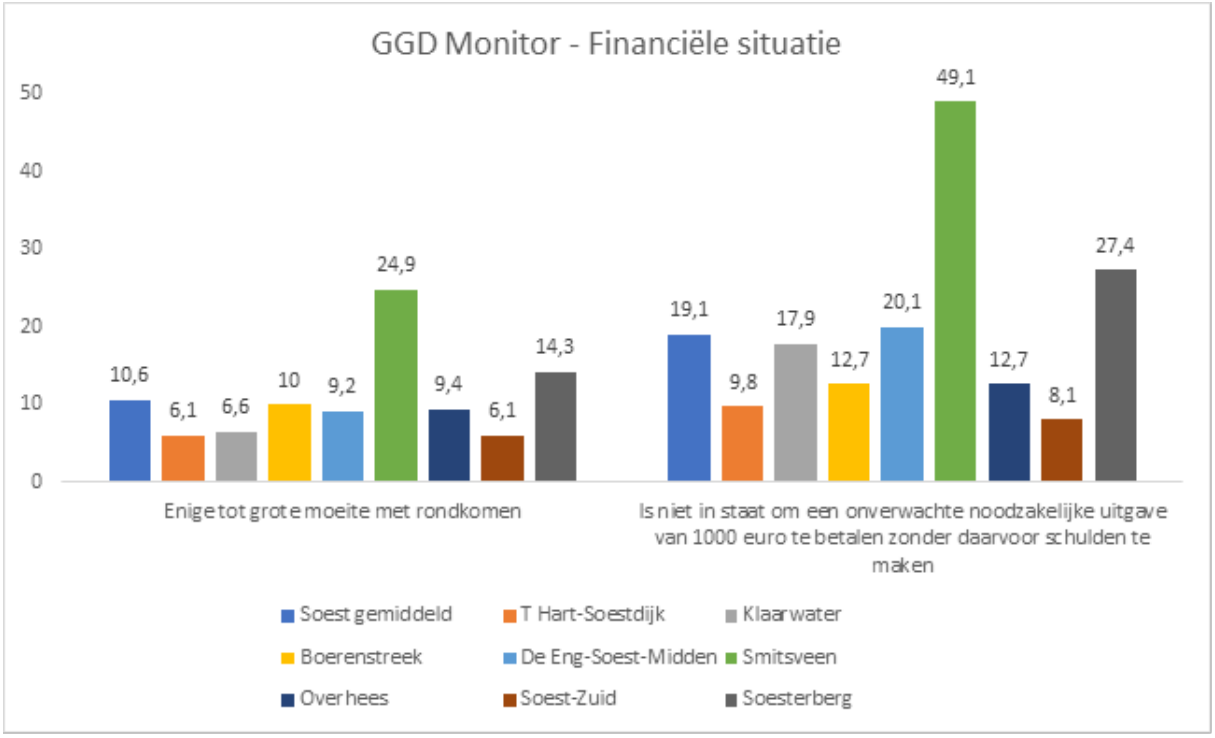
GGD Monitor - Financiële situatie
50
40
30
20
10
0
10,6
6,1
6,6
10
9,2
24,9
9,4
6,1
14,3
19,1
9,8
17,9
12,7
20,1
49,1
12,7
8,1
27,4
Enige tot grote moeite met rondkomen
Is niet in staat om een onverwachte noodzakelijke uitgave van 1000 euro te betalen zonder daarvoor schulden te maken
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

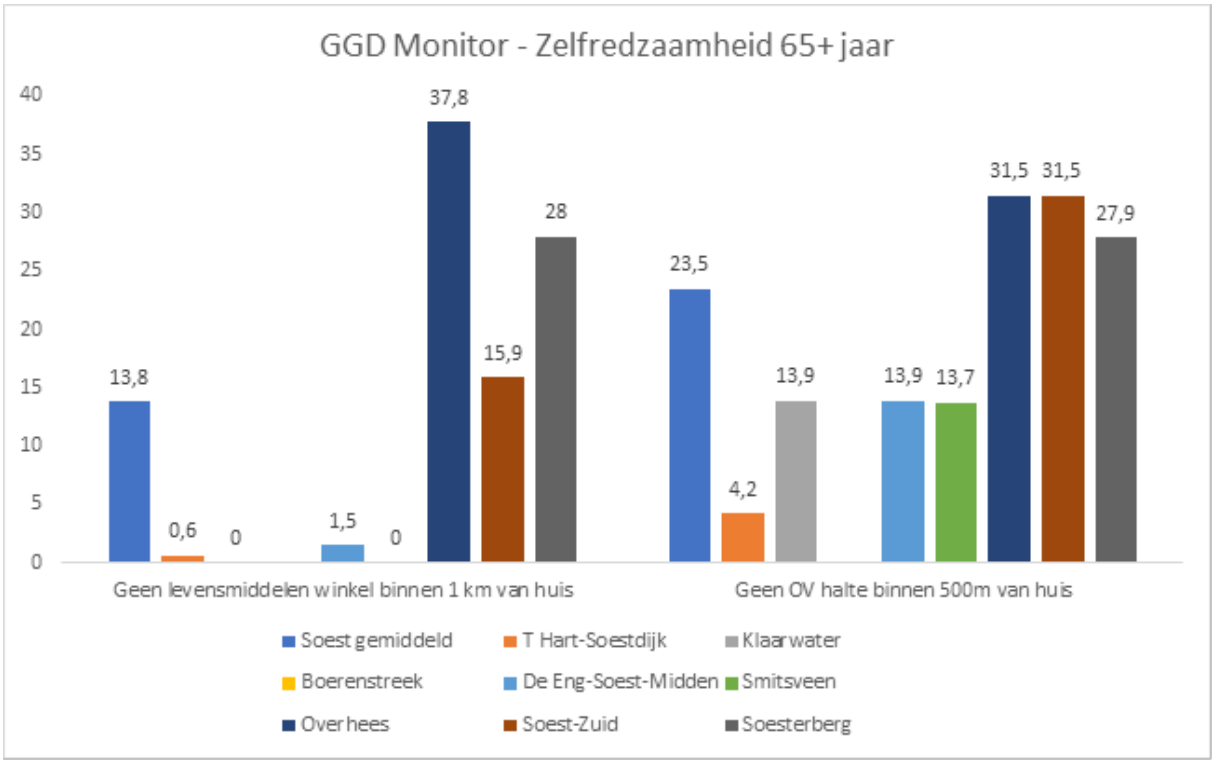
GGD Monitor - Zelfredzaamheid 65+ jaar
40
35
30
25
20
15
10
5
0
13,8
0,6
0
1,5
0
37,8
15,9
28
23,5
4,2
13,9
13,9
13,7
31,5
31,5
27,9
Geen levensmiddelen winkel binnen 1 km van huis
Geen OV halte binnen 500m van huis
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

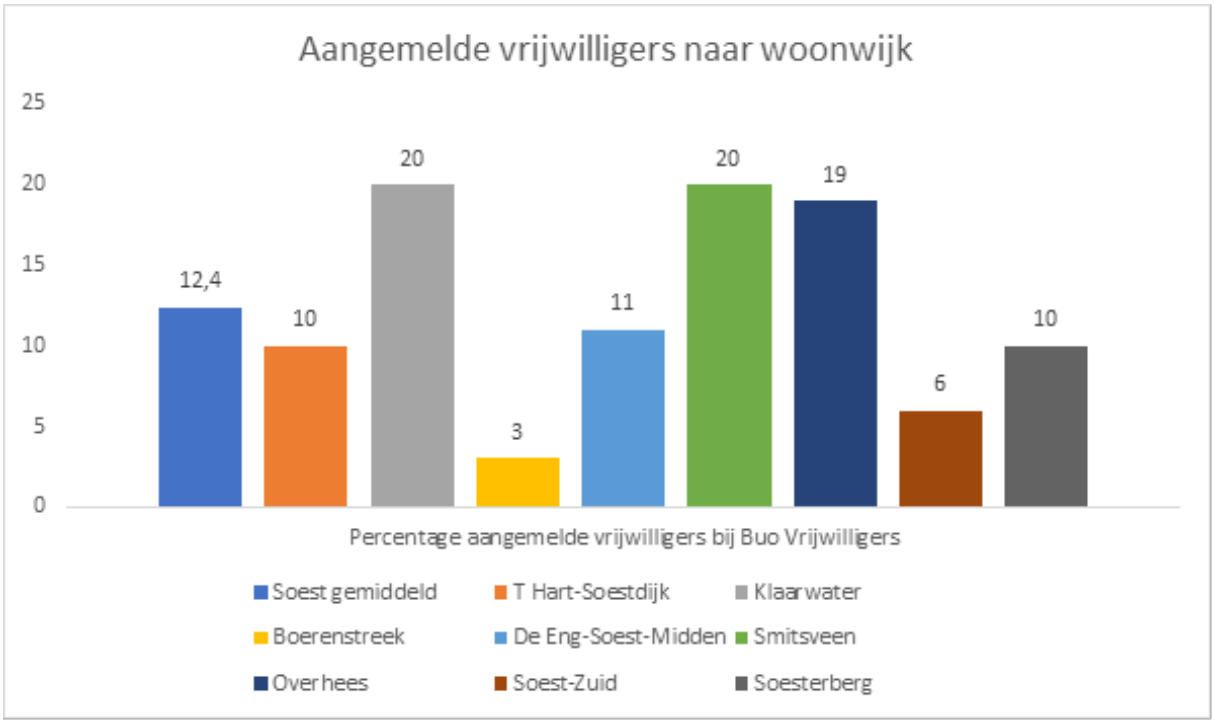
Aangemelde vrijwilligers naar woonwijk
25
20
15
10
5
0
12,4
10
20
3
11
20
19
6
10
Percentage aangemelde vrijwilligers bij Buo Vrijwilligers
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

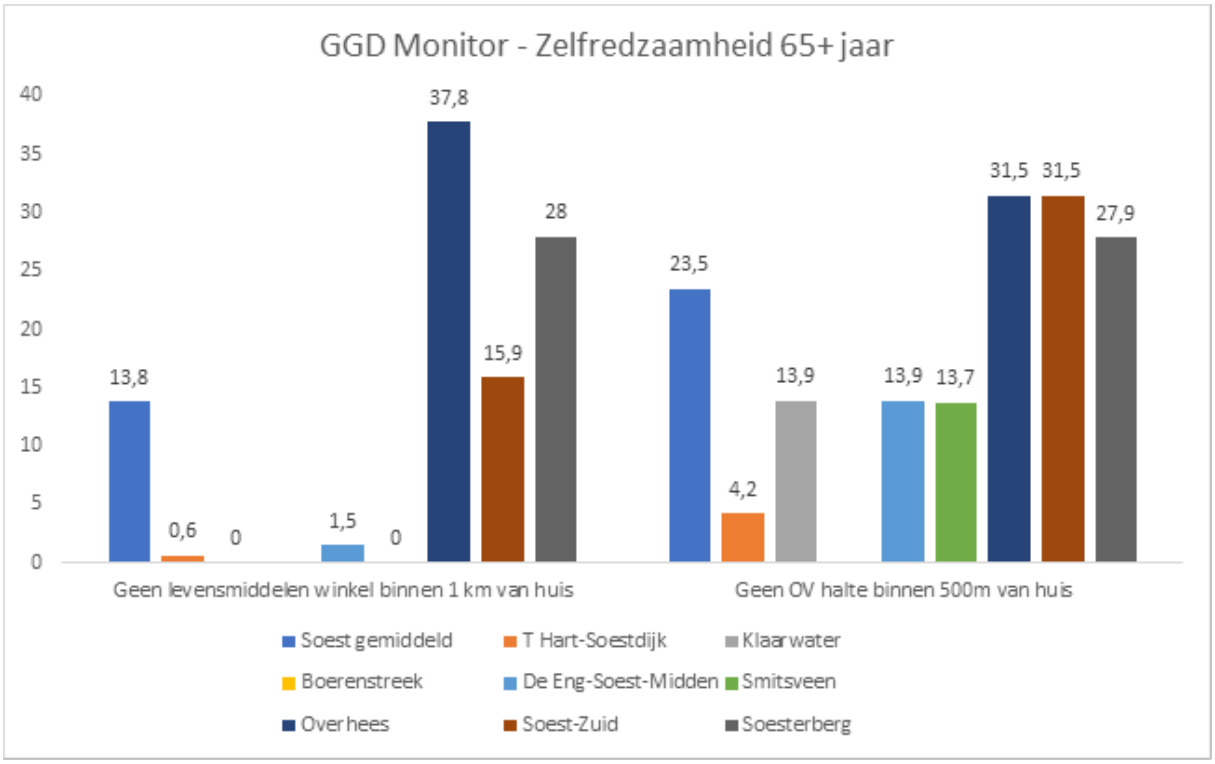
GGD Monitor - Zelfredzaamheid 65+ jaar
40
35
30
25
20
15
10
5
0
13,8
0,6
0
1,5
0
37,8
15,9
28
23,5
4,2
13,9
13,9
13,7
31,5
31,5
27,9
Geen levensmiddelen winkel binnen 1 km van huis
Geen OV halte binnen 500m van huis
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

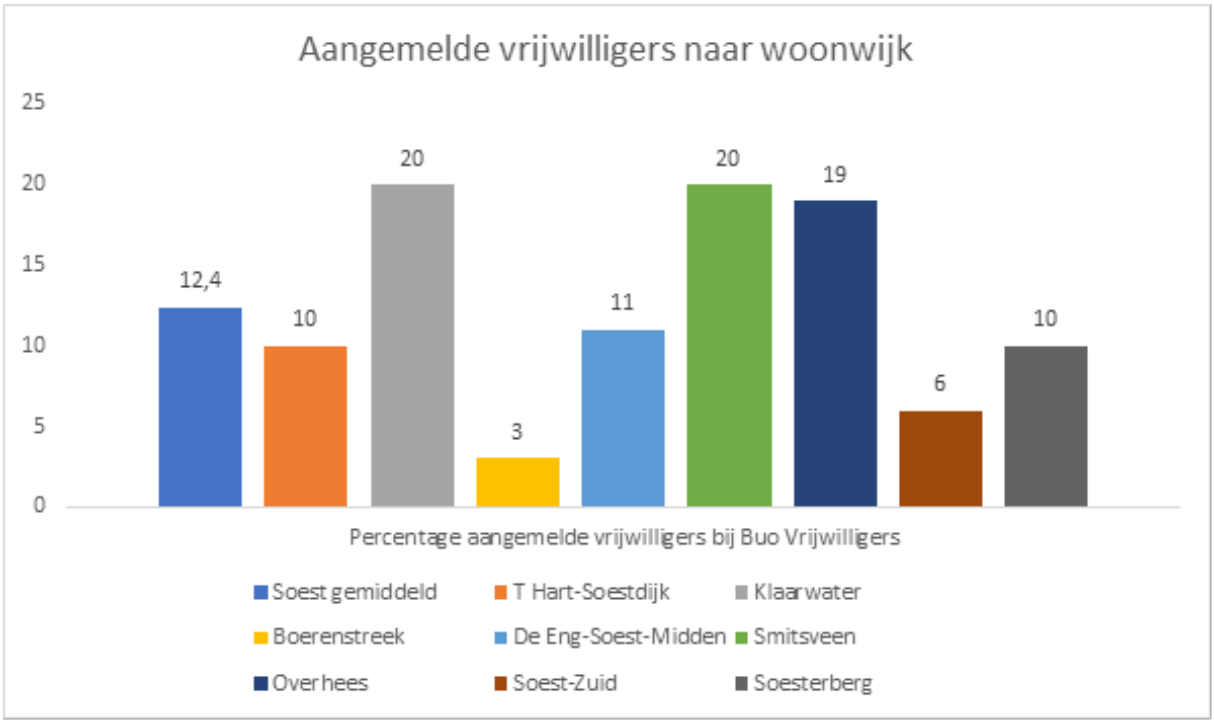
Aangemelde vrijwilligers naar woonwijk
25
20
15
10
5
0
12,4
10
20
3
11
20
19
6
10
Percentage aangemelde vrijwilligers bij Buo Vrijwilligers
Soest gemiddeld
T Hart-Soestdijk
Klaarwater
Boerenstreek
De Eng-Soest-Midden
Smitsveen
Overhees
Soest-Zuid
Soesterberg

COLOFON

Opdrachtgever	Gemeente Soest
Auteurs	Dr. F. Sondeijker
	Drs. M. Uyterlinde
	J. Jildou, MSc
	Dr. O. de Zwart
Foto omslag	Gemeente Soest
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut
	Kromme Nieuwegracht 6
	3512 HG Utrecht
	T (030) 230 07 99
	E secr@verwey-jonker.nl
	I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via onze website:
http://www.verwey-jonker.nl

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht, februari 2023.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.
Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.
The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

Bijlage 3: Resultaten enquête ‘Zorgen voor elkaar in Soest-Soesterberg, nu en in de toekomst’

In totaal voltooiden 263 inwoners de vragenlijst. We gaan eerst in op de achtergrond van de deelnemende inwoners (paragraaf 1.1), om te vervolgen met wat inwoners het belangrijkst vinden bij de ontwikkeling van de Integrale Visie Sociaal Domein (paragraaf 1.2). Daarna zoomen we in op thema’s die de gemeente Soest mee wil nemen in de Integrale Visie Sociaal Domein: zingeving en kwaliteit van leven (paragraaf 1.3), wonen en leefomgeving (paragraaf 1.4), meedoen in de samenleving (paragraaf 1.5) en lichamelijke en geestelijke gezondheid (paragraaf 1.6).

Achtergrond deelnemende inwoners

De gemiddelde leeftijd van de deelnemende inwoners ligt rond de 53 jaar, 67% is tussen de 35 en 65 jaar en 63% is vrouw. De respondenten zijn afkomstig uit alle wijken van de gemeente Soest, met het hoogste aandeel in Soesterberg (24%) en ’t Hart-Soestdijk (21%) en het laagste aandeel in Smitsveen (7%), zie figuur 1.

Figuur 1: Deelnemende inwoners naar wijk.

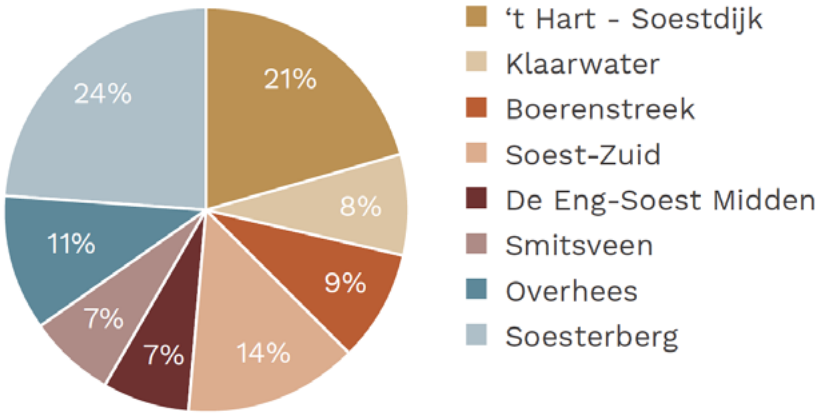

De meerderheid van de respondenten woont in een koopwoning, namelijk 82 procent, en een klein deel in een huurwoning, voornamelijk in een sociale huurwoning (figuur 2). De meeste respondenten wonen samen met hun partner en thuiswonende kinderen (44%), of met alleen hun partner (32%). Een kleinere groep is alleenwonend (16%).

Respondenten met kinderen konden per leeftijdscategorie aangeven hoeveel thuiswonende kinderen ze hadden. Het aantal thuiswonende kinderen varieerde van 0 tot 6 kinderen, met 2 kinderen als meest genoemde aantal (44% van degenen met thuiswonende kinderen), op de voet gevolgd door gezinnen met een kind (40%).

Vrijwel alle inwoners (95%) zijn in Nederland geboren. Van zeven tot acht procent van de inwoners zijn de ouders in het buitenland geboren.

Figuur 2: Respondenten naar soort (in)woning.

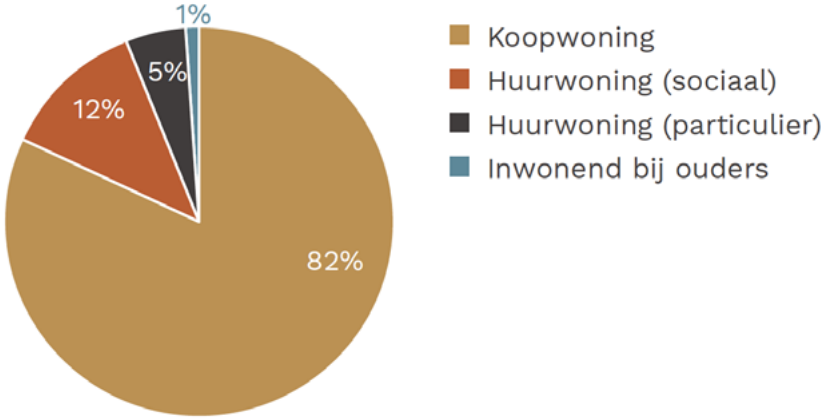

Wat vinden inwoners belangrijk voor de ontwikkeling van een Integrale Visie Sociaal Domein voor Soest en Soesterberg?

Zes van de tien inwoners geeft aan dat fijn kunnen wandelen, fietsen of sporten in Soest-Soesterberg voor hen van groot belang is voor wonen in de gemeente. Dit is het meest gekozen en daarmee meest gewaardeerde aspect van wonen in de gemeente Soest. Op de tweede plaats staat dat men zich veilig voelt (41%) zie verder figuur 3.

Figuur 3: Fijn wonen in Soest-Soesterberg is voor mij dat:

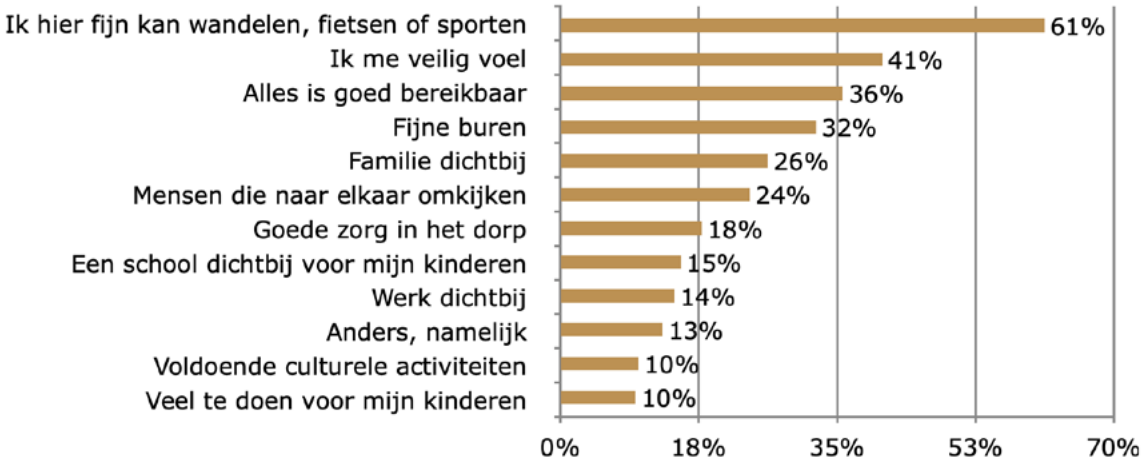

Notabene: De percentages in figuur 3 tellen op tot 300% en niet 100% omdat iedereen drie aspecten mocht kiezen uit de lijst met aspecten.

Inwoners zijn samen met de gemeente verantwoordelijk voor de leefomgeving. Inwoners kunnen op verschillende manieren hieraan bijdragen, bijvoorbeeld door te zorgen voor elkaar of door het schoon en veilig houden van de wijk. Wij vroegen de respondenten waaraan zij zouden willen bijdragen.

Figuur 4: Waaraan men wil bijdragen:

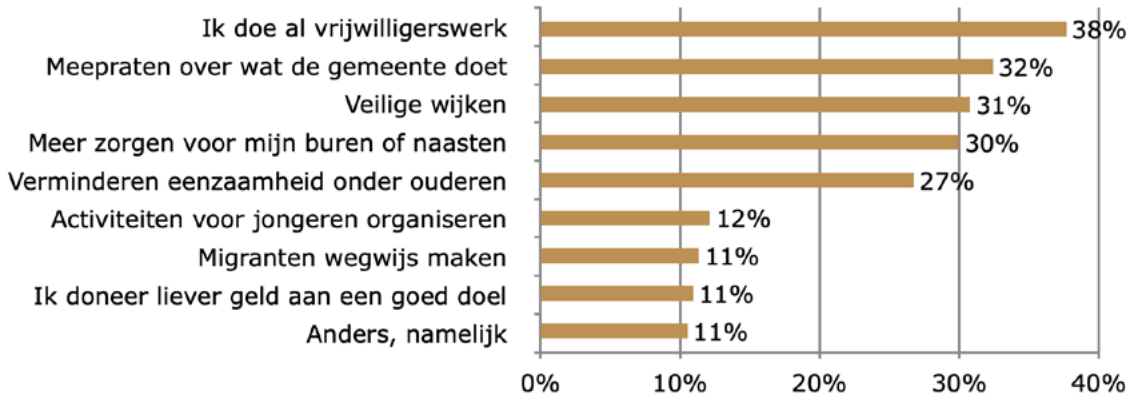

Notabene: De percentages in figuur 4 tellen op tot meer dan 100% omdat meerdere antwoorden per respondent mogelijk waren.

Ruim 90% van de respondenten gaf antwoord op deze vraag en bijna 4 van de 10 gaf aan al aan vrijwilligerswerk te doen. Meepraten met de gemeente, veilige wijken en meer zorgen voor de eigen buren en naasten scoorden ook hoog.

Figuur 5: Bewoners waar de gemeente extra aandacht aan zou moeten besteden.

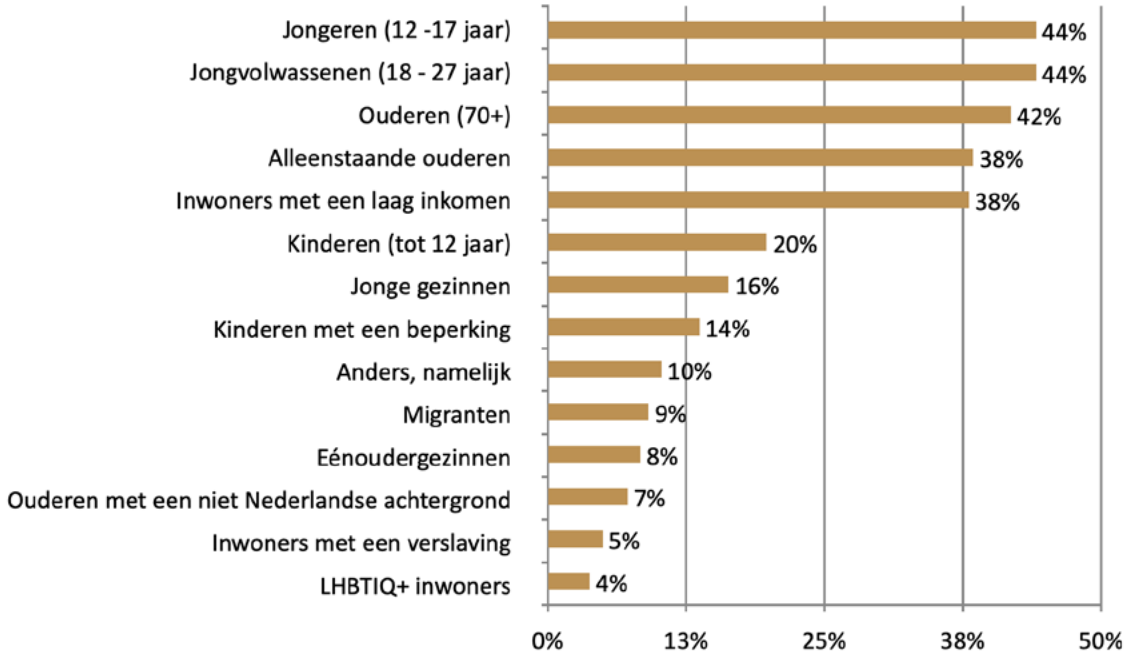

Notabene: De percentages in figuur 5 tellen op tot 300% en niet 100% omdat iedereen drie aspecten mocht kiezen uit de lijst met aspecten.

Figuur 6: De belangrijkste dingen zijn waar de gemeente haar geld het beste aan kan besteden.

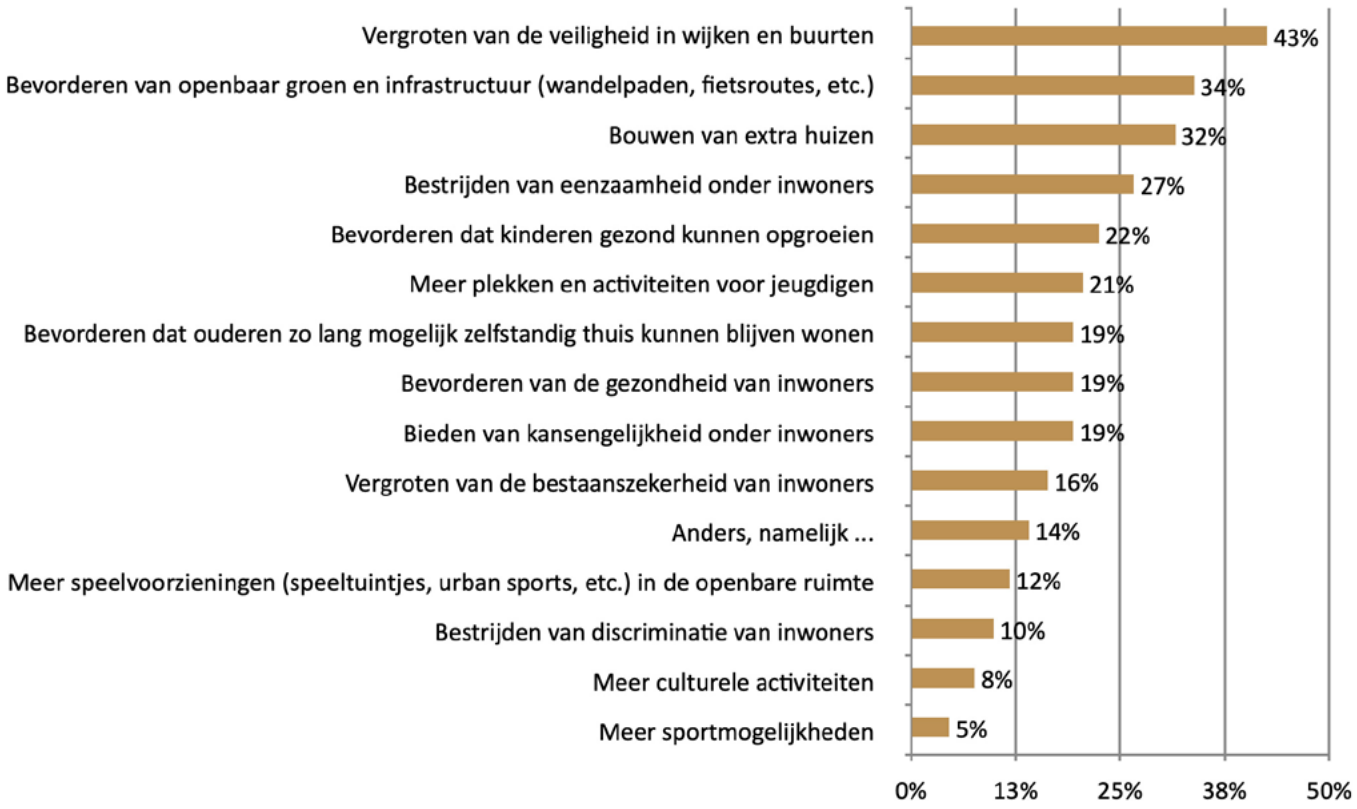

Notabene: De percentages in figuur 6 tellen op tot 300% en niet 100% omdat iedereen drie aspecten mocht kiezen uit de lijst met aspecten.

Zingeving en kwaliteit van leven

Het overgrote deel (93 procent) van de respondenten waardeert het leven in Soest of Soesterberg met een voldoende. 86 procent geeft hiervoor een rapportcijfer van 7 of hoger. Gemiddeld geven respondenten een 7,5 als cijfer.

In totaal hebben 263 respondenten aangegeven in hoeverre ze het eens zijn met stellingen over de kwaliteit van leven in Soest en Soesterberg, de uitkomsten zijn weergegeven in figuur 7.

Figuur 7: Stellingen kwaliteit van leven in Soest en Soesterberg.

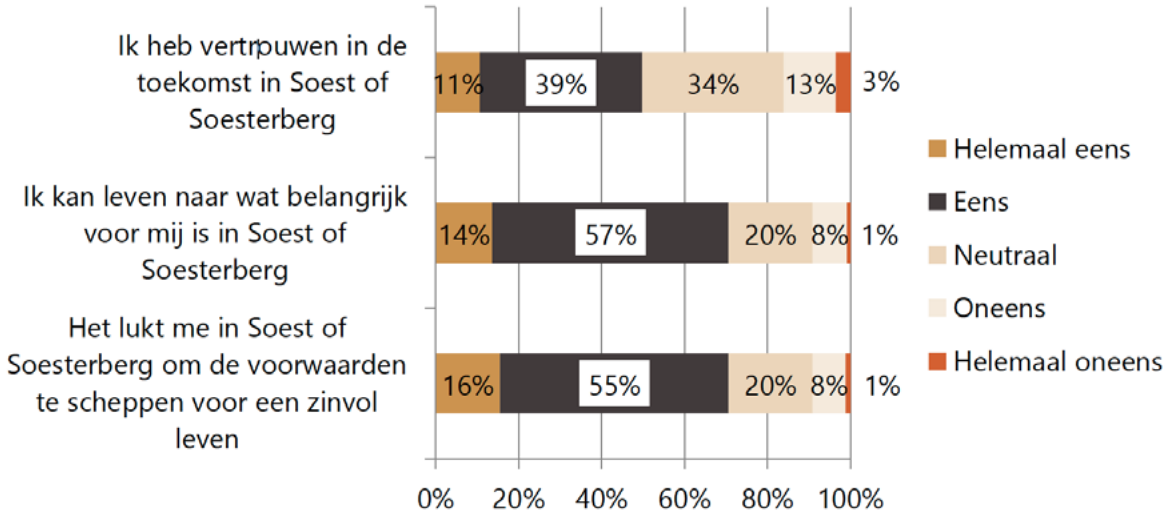

Het valt op dat (ruim) de helft van de respondenten aangeeft het eens of helemaal eens te zijn met de stellingen. Bij de stelling 'Ik heb vertrouwen in de toekomst in Soest of Soesterberg' geeft 16 procent van de respondenten aan het hier oneens mee te zijn. Met de overige stellingen is een lager percentage (9 procent) het oneens.

Op de vraag of de respondent in de afgelopen 12 maanden vrijwilligerswerk heeft gedaan antwoordt 52 procent van 263 respondenten bevestigend. 56 procent van de respondenten geeft aan in de toekomst zeker of waarschijnlijk vrijwilligerswerk te blijven doen of gaan doen. 19 procent geeft aan dat waarschijnlijk niet of zeker niet te gaan doen, zie figuur 8.

Figuur 8: Wilt u in de toekomst vrijwilligerswerk blijven doen of gaan doen?

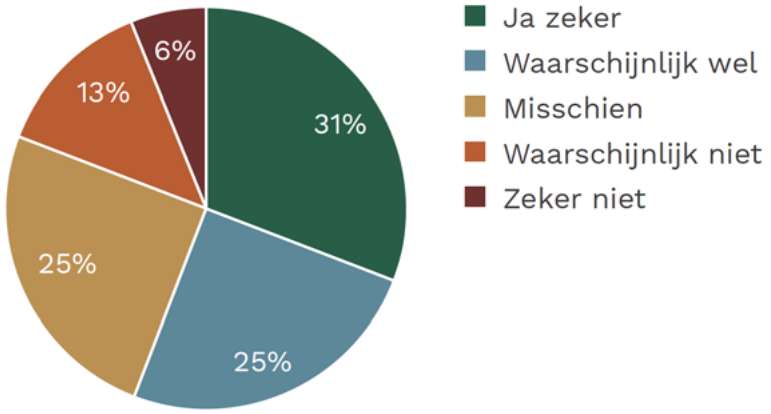

In totaal hebben 248 respondenten aangegeven wat zij in de toekomst nodig hebben om vrijwilligerswerk te gaan doen of te blijven doen. De resultaten zijn weergegeven in figuur 9.

Figuur 9: Wat hebt u nodig om in de toekomst vrijwilligerswerk te gaan doen of te blijven doen?

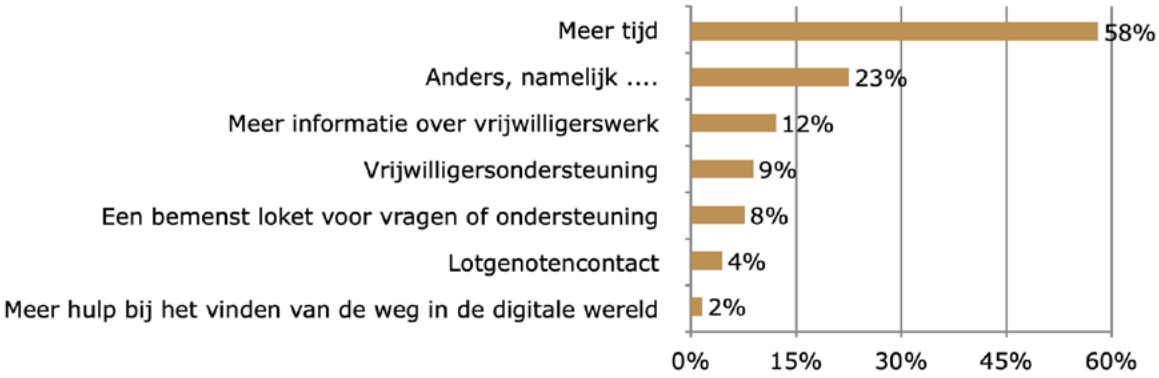

Meer dan de helft (58 procent) van de respondenten geeft aan meer tijd nodig te hebben, dit aspect wordt het meest genoemd. 12 procent heeft meer informatie over vrijwilligerswerk nodig en 9 procent noemt vrijwilligersondersteuning. Bijna een kwart van de mensen noemt iets anders nodig te hebben, hierbij worden onder andere 'gezondheid' en 'vitaliteit' genoemd.

Wonen en leefomgeving

Figuur 10. Stellingen over de buurt waarin respondenten wonen.

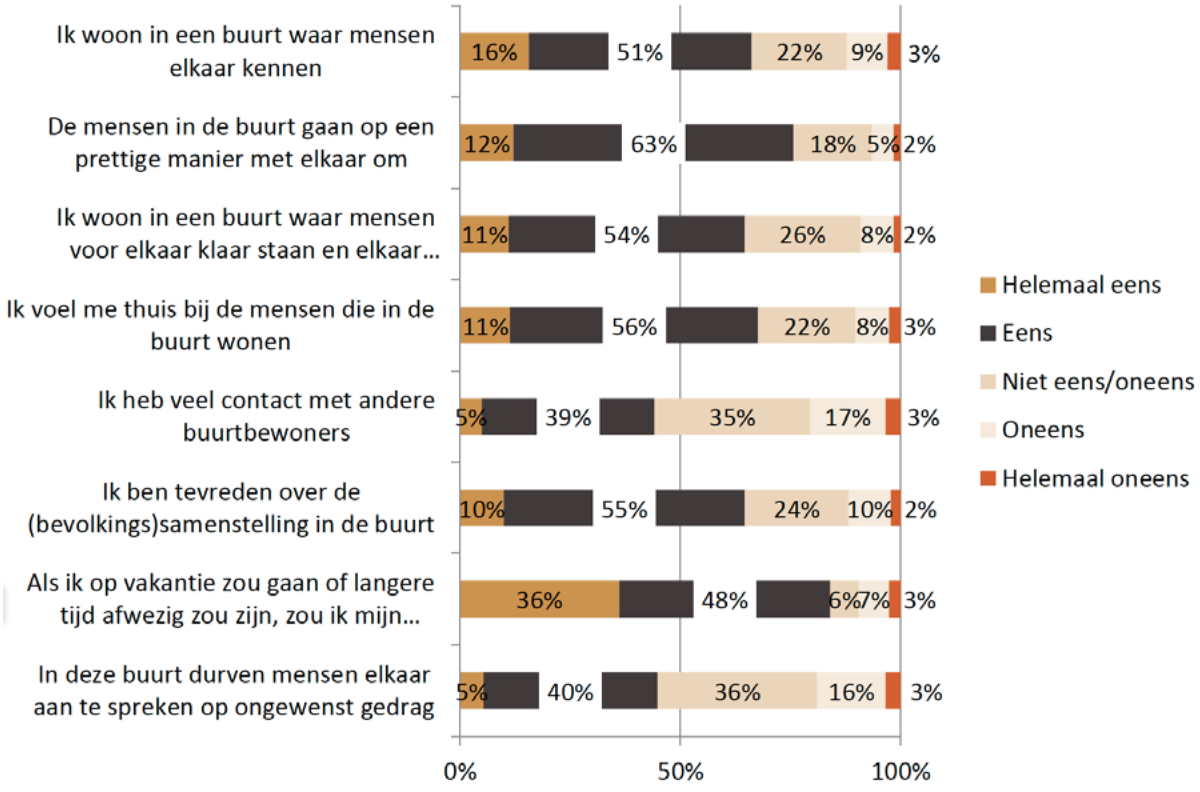

Figuur 11. Stellingen over de ervaren veiligheid in de buurt.

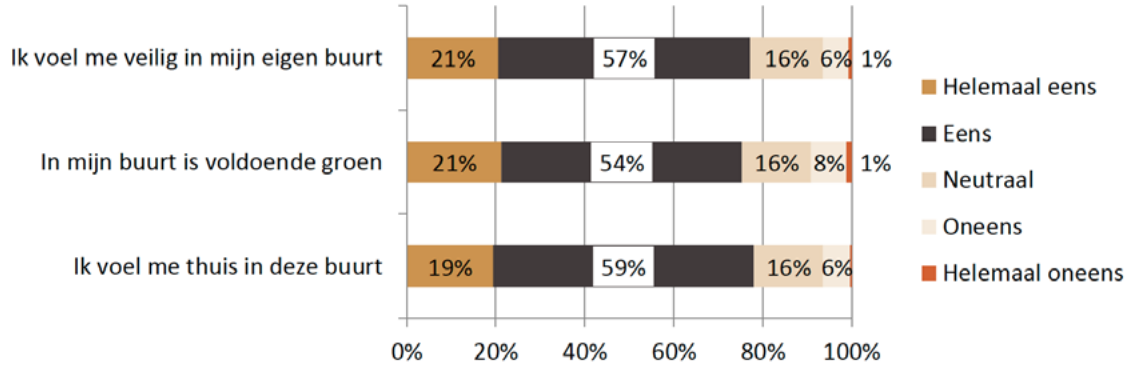

Meedoen in de samenleving

Op de vraag of respondenten voldoende mee kunnen doen in Soest of Soesterberg antwoordt 87 procent van 263 respondenten instemmend. 35 respondenten (13 procent) geven aan het hier niet mee eens te zijn. Zij geven antwoord op de vraag wat er zou moeten gebeuren om wel voldoende mee te kunnen doen, de uitkomsten zijn weergegeven in figuur 12.

Figuur 12. Wat zou er moeten veranderen om wel mee te kunnen doen in Soest of Soesterberg?

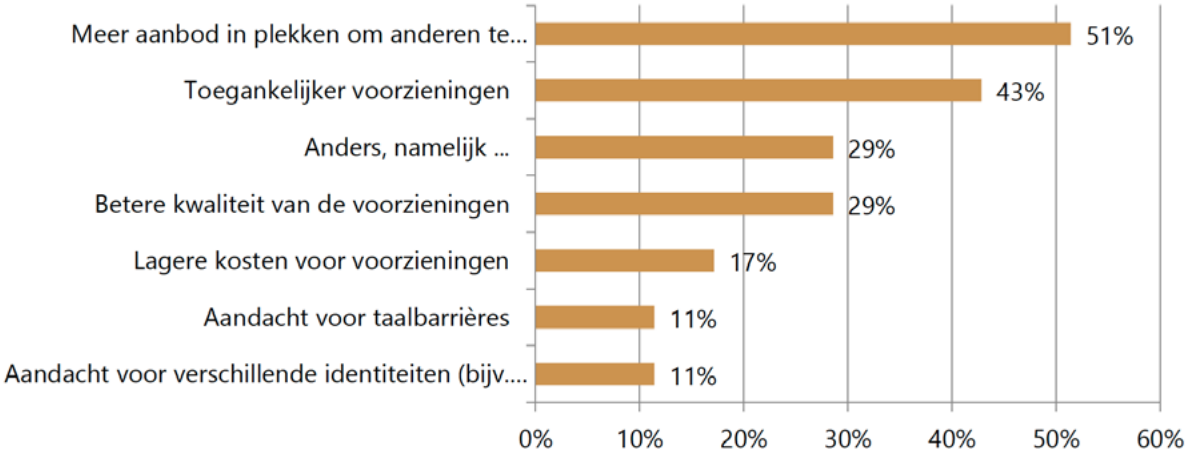

Notabene: De percentages in figuur 12 tellen op tot meer dan 100% omdat meerdere antwoorden per respondent mogelijk waren.

Het meest wordt genoemd dat er meer aanbod in plekken moet zijn om anderen te ontmoeten (51 procent), dat er toegankelijkere voorzieningen moeten zijn (43 procent) en een betere kwaliteit van voorzieningen (29 procent). Bij 'anders' wordt door respondenten onder andere genoemd: 'sport voor invalide', 'hangplekken voor jongeren' en 'meer en gevarieerder aanbod in de avond en het weekend'.

In totaal gaf 71 procent van 263 respondenten aan voldoende contacten met andere mensen te hebben gehad in de afgelopen 12 maanden. 11 procent geeft aan te weinig contacten te hebben. Het overzicht wordt weergegeven in figuur 13.

Figuur 13. Vindt u dat u in de afgelopen 12 maanden voldoende contacten met andere mensen had?

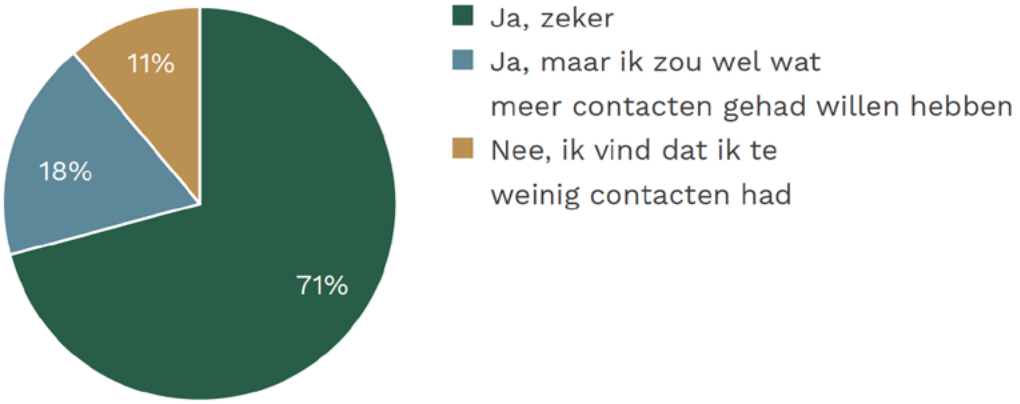

180 respondenten gaven antwoord op de vraag bij welke vereniging of organisatie zij actief of lid zijn (figuur 14). Uit de resultaten blijkt dat zij met name lid zijn van een sportvereniging en de bibliotheek. 83 respondenten gaven aan dat deze vraag niet op hen van toepassing is.

Figuur 14. Bij welke van de volgende verenigingen of organisaties bent u actief of lid?

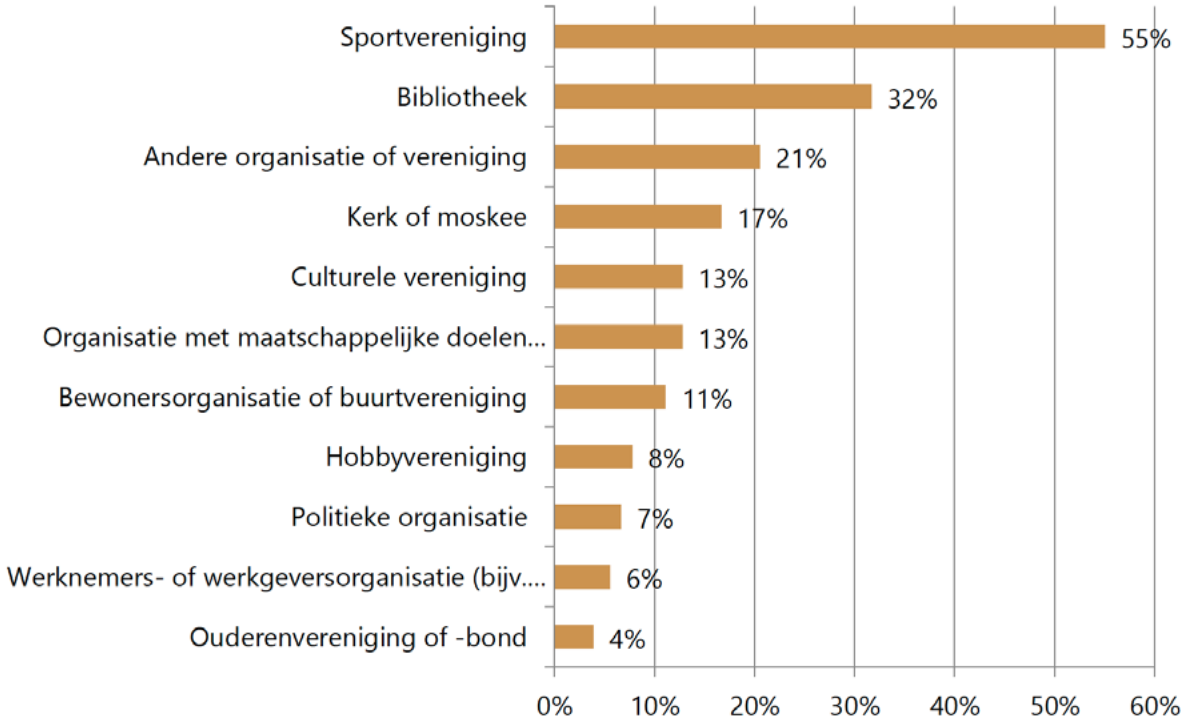

Notabene: De percentages in figuur 14 tellen op tot meer dan 100% omdat meerdere antwoorden per respondent mogelijk waren.

Op de vraag of deze 180 respondenten denken in de komende jaren gebruik te blijven maken van deze verenigingen antwoordt 93 procent 'ja, evenveel als nu' of 'ja, meer dan nu'. 6 procent geeft aan gebruik te blijven maken maar in mindere mate. 1 procent geeft aan geen gebruik te blijven maken in de komende jaren, als reden wordt o.a. verhuizing aangegeven.

De respondenten hebben ook een aantal vragen over sport beantwoord. 69 procent van 263 personen geeft aan in de afgelopen 12 maanden een sport te hebben beoefend. In totaal gaven 225 respondenten aan in hoeverre ze het eens zijn met een aantal stellingen over de sportmogelijkheden in de gemeente Soest, de uitkomsten staan in figuur 15.

Figuur 15. De sportmogelijkheden in de gemeente Soest zijn voor mij:

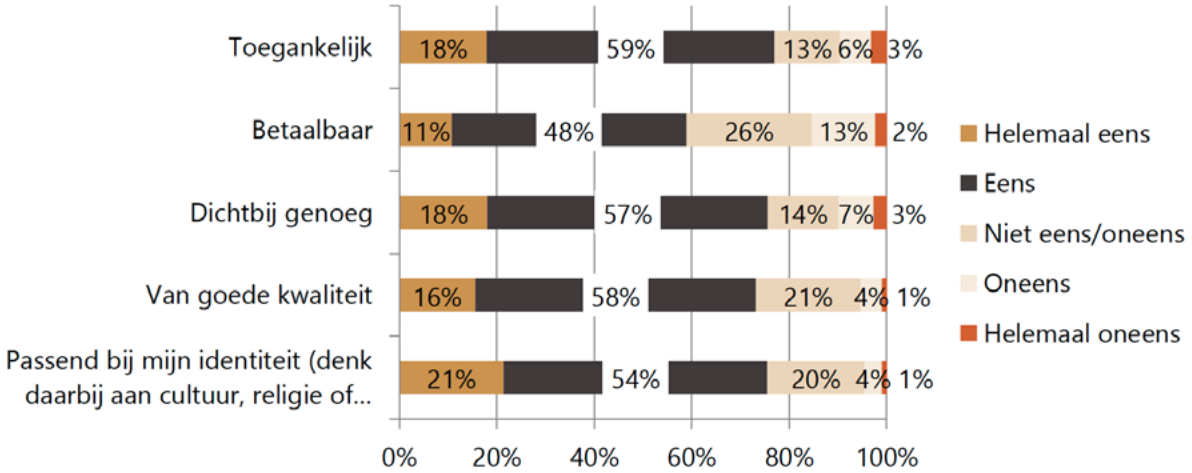

De ruime meerderheid van de respondenten vindt dat de sportmogelijkheden in gemeente Soest voldoende toegankelijk (77 procent), betaalbaar (59 procent), dichtbij genoeg (75 procent), van goede kwaliteit (74 procent) en passend bij de eigen identiteit (75 procent) zijn. In totaal vindt 15 procent dat de sportvoorzieningen niet betaalbaar genoeg zijn. Tien procent vindt dat sportmogelijkheden niet voldoende dichtbij zijn.

Naast vragen over sport hebben respondenten een aantal vragen over culturele voorzieningen beantwoord. 40 procent van 263 respondenten geeft aan in de afgelopen 12 maanden een culturele activiteit in de gemeente Soest te hebben ondernomen. 36 procent van de ondervraagden heeft wel een culturele activiteit ondernomen, maar buiten de gemeente Soest. De overige 25 procent heeft geen culturele activiteit ondernomen.

In totaal hebben 231 respondenten aangegeven in hoeverre ze het eens zijn met een aantal stellingen over culturele voorzieningen in Soest. De uitkomsten worden weergegeven in figuur 16.

Figuur 16. De culturele voorzieningen in de gemeente Soest zijn voor mij:

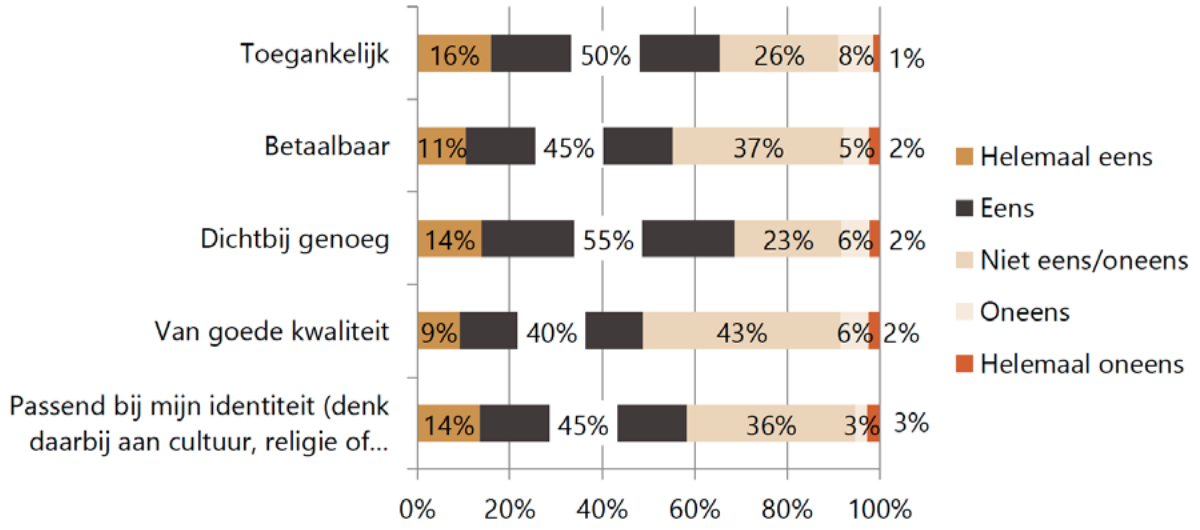

De meerderheid van de respondenten vindt de culturele voorzieningen voldoende toegankelijk (66 procent), betaalbaar (56 procent), dichtbij genoeg (69 procent) en passend bij de eigen identiteit (59 procent). In totaal vindt 49 procent van de respondenten dat de culturele voorzieningen van goede kwaliteit zijn. 9 procent vindt de culturele voorzieningen onvoldoende toegankelijk en 8 procent van de respondenten vindt de voorzieningen niet dichtbij genoeg en niet van goede kwaliteit.

117 mensen hebben aangeven dat zij weinig of geen gebruik maken van culturele en/of sportieve voorzieningen. Zij hebben antwoord gegeven op de vraag wat hen zou helpen om hier (meer) gebruik van te maken. De resultaten zijn in figuur 17 te zien.

Figuur 17. Wat helpt om (meer) gebruik van culturele en/of sportieve voorzieningen te maken?

De grootste groep van deze respondenten geeft aan dat niks hen zou helpen omdat ze er gewoon niet van houden. 19 procent geeft aan dat gratis of goedkopere voorzieningen hen zou helpen om meer gebruik van het aanbod te maken en 15 procent zou graag meer weten over de mogelijkheden die er zijn. 30 procent van de responderen vulden iets anders in dat hen zou helpen, onder andere 'meer tijd', 'meer aanbod in Soesterberg', 'geen passend aanbod', 'toegankelijkheid', 'laagdrempelige introducties', 'yoga (betaalbaar)' en 'een goed overdekt theater of poppodium'.

Lichamelijke en geestelijke gezondheid

In de vragenlijst zijn een aantal vragen over lichamelijke en geestelijke gezondheid opgenomen. 263 respondenten hebben aangegeven wat nodig is om fijn en gezond oud(er) te worden in de gemeente Soest. De meerderheid (57 procent) geeft aan alles te hebben wat nodig is. De twee benodigdheden die het meest zijn gekozen zijn 'ontmoetingsmogelijkheden' en 'ondersteuning bij eventuele mentale problemen'. Voor een overzicht zie figuur 18.

Figuur 18. Wat heeft u nodig om fijn en gezond oud(er) te worden in de gemeente Soest?

Notabene: De percentages in figuur 18 tellen op tot meer dan 100% omdat meerdere antwoorden per respondent mogelijk waren.

Over het algemeen zijn de respondenten tevreden over hun lichamelijke gezondheid. 74 procent van de 263 respondenten geeft aan zijn/haar lichamelijke gezondheid goed of zeer goed te vinden. 4 procent vindt de eigen gezondheid slecht of zeer slecht. De gegevens worden weergegeven in figuur 19.

Figuur 19. Wat vindt u -over het algemeen- van uw lichamelijke gezondheid?

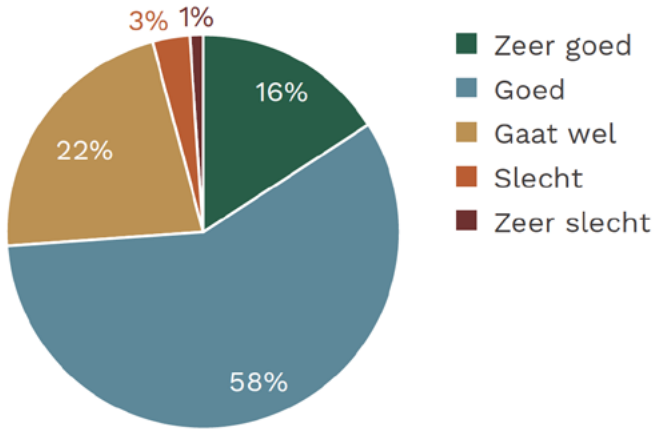

De respondenten die noemen dat hun gezondheid 'gaat wel', 'slecht' of 'zeer slecht' is hebben aangegeven in welke mate zij door hun lichamelijke gezondheid worden belemmerd. In totaal beantwoordden 66 personen deze vraag, de resultaten zijn zichtbaar in figuur 20. De meeste belemmering (zowel ernstig als beetje belemmerd) ondervinden zij bij vrijetijdsbesteding. Bij het onderhouden van sociale contacten vormt de lichamelijke gezondheid bij de meerderheid van de respondenten geen belemmering.

Figuur 20. In welke mate wordt u door uw lichamelijke gezondheid belemmerd bij:

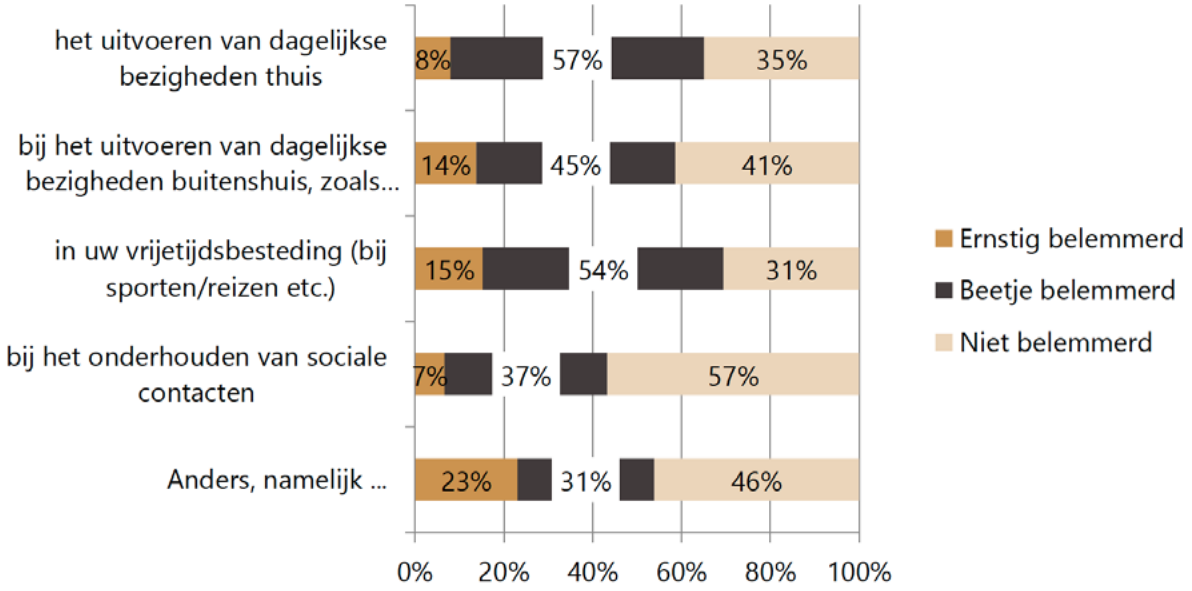

Ook over de geestelijke gezondheid is het grootste deel van de 263 respondenten positief. 87 procent geeft aan zijn/haar geestelijke gezondheid goed of zeer goed te vinden. 2 procent vindt de eigen geestelijke gezondheid slecht of zeer slecht. De gegevens worden weergegeven in figuur 21.

Figuur 21. Wat vindt u -over het algemeen- van uw mentale of geestelijke gezondheid?

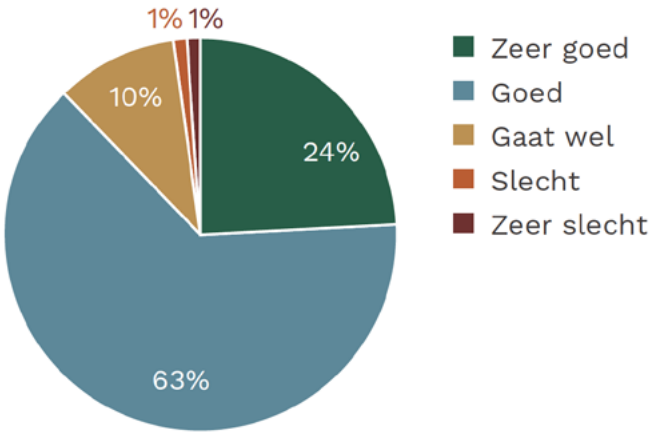

De respondenten die noemen dat hun geestelijke gezondheid 'gaat wel', 'slecht' of 'zeer slecht' is hebben aangegeven in welke mate zij door hun geestelijke gezondheid worden belemmerd. In totaal beantwoordden 32 personen deze vraag, de resultaten zijn zichtbaar in figuur 22. De meerderheid van de respondenten wordt op alle genoemde vlakken beperkt door de mentale of geestelijke gezondheid. De meeste belemmering (zowel ernstig als beetje belemmerd) ondervinden zij bij het uitvoeren van dagelijkse bezigheden buitenshuis. Bij het uitvoeren van dagelijkse bezigheden thuis wordt 41 procent niet belemmerd door de geestelijke gezondheid.
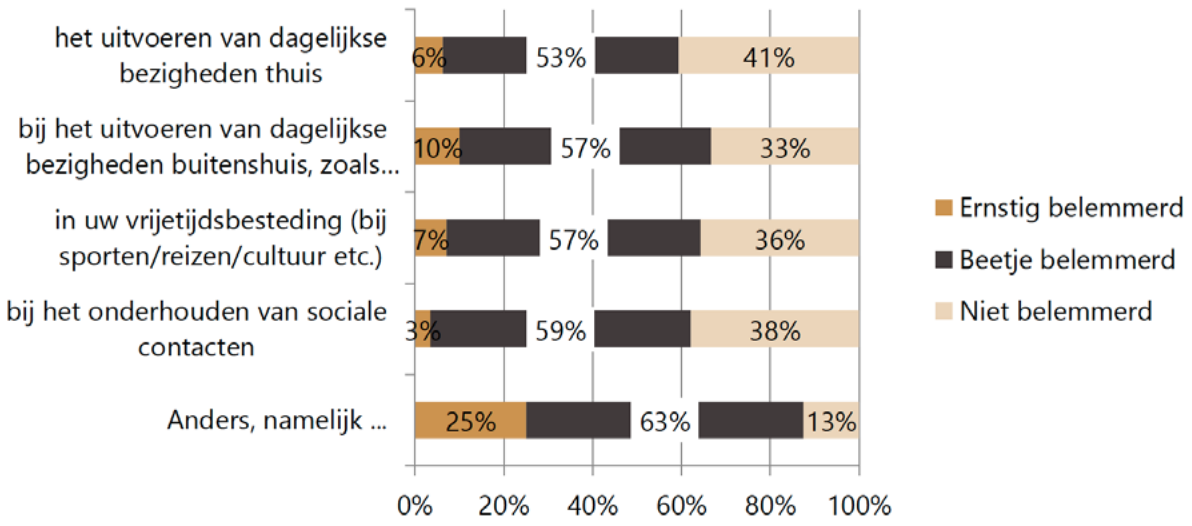
Figuur 21. Wat vindt u -over het algemeen- van uw mentale of geestelijke gezondheid?